

317-323

Jnc.

E. XIV. 1 a-g

654

ut dicitur quod quod erit
non est interrogat et
quod si uerba dei in aine
cordis papit et in telli
git unde fit. Tu i uoi

Inte iactatus sum exuto
de uent matris mee deus
meus et tu ne discedas a me
qm tribulatio prima est qui
ad uincit. **E**uar aframea
deus animam meam et em
nu alms uincam meam. **Om**

Tite dñe afflictione **laud**
meam qm cietus est in
meis meis. **I**n tribulatione
in curam dñi et ex auduit
me in laetudine. **J**udicasti
causam meam defensor uice
me dñe deus meus. **Am**

Popule me as quid feci abi
aut quid inelatus fu abi tu
te me. **A**u unq iediu
pleno malum quia tederit

*per ad goz. Quid molest
per ad goz. Quid molest
per ad goz. Quid molest
per ad goz. Quid molest*

mo
ne
la
foi
no
is
me
qui
ca
em
Can
ind
am
me
ut
no
me
ni
abi
ni
am
ant
p
can
p

ne am
ja a m
e raore
lutem
a mea
Grap
am pi
a Er
a mea
nata
B
a sun
for
ent
line
Vo
anul
ant
• G
ne tu
mag
am
libran
e. dwo
fiet eg
11911
des
v 2

Vaine opuscula prole u. l. d. c.

Epistola Rabi Samuel ad abba Rabi.

Tractatus de nahha Turavani.

Tractatus contra Iudaeos

Tractatus de sapientia Ezechielis.

Disputatio inter Alonai et Abba.

in Libellus de Regimine Rusticorum.

Handwritten note: *Tractatus de sapientia Ezechielis*

Σ. XIV. 1.

Ex

ad
ge
to
tra
co
bo
ca
An
por
qua
qui
le
bu

Ep
mi
te
ac
S

R
no
no
su
ex
no
ni
tic
tu
et
tin
d
be
le
d

R
e
ri
q

Incipit libellus de regimine rusticorum. qui etiam
valde utilis est. curatis. capellanis. dyossatis
schultetis ac alijs officiarijs eisdem in utroque
statu prestantibus.

Misit dominus deus adam de paradiso
voluptatis. ut operaretur terram de qua
sumptus est. Scribitur gemis. in. Cogitanti mihi quid dilectis fratribus et
cognatis crebro pulsantibus offerrem per verbo
edificacionis. venit in mentem pulcherrimum ille tractatus
sancti doctoris thome de aquino de regimine principum quem regie maiestati vir nobilis
et urbane eloquentie summa edidit elegantia quasi
suis sua loquens. utique magnus magnis magna
gloriosus gloriosis gloria sicuti dignum erat tante
celitudinis. At ego pauper et exilis creatura dei
nescio qua sorte raptus de aratro sacrarum litterarum
applicatus cum hoc exemplo meis mea loqui vellem
puer puer puer in predictum flebilem sermonem de
fieri diceres. Emisit dominus deus adam de paradiso
voluptatis. ut operaretur terram de qua sumptus
erat. Terram utique limosam et sterilem terram re
probam et maledictam dicenti domino ubi supra ad
adam. Quia audisti vocem uxoris tue. et comedi
disti de ligno ex quo preceperam tibi ne comederes
maledicta terra in opere tuo. In laboribus
comedes ex ea cunctis diebus vite tue. Spinas

an

BIBLIOTHECA
VNI. LIBELL
CRACOVENSIS

et fribulos germiabit tibi. et comedes herbas
tre. In sudore vultus tui vesceris pane tuo do
nec reuerteris in terram de qua sumptus es. quia pulvis
es et in pulverem reverteris. Et quicquid filii tota humani
generis pro pago hanc duram expetit miseriam nulla
tamen a deo fiet mea. hoc est rusticana. quod pene ab ipso
cunabulis. morti ultra ceteras destinata cernitur.
Sed ne nimia tristitia absorbeat. aliquod consolatoria et confortatoria. ex scriptis primis dictis colligere
disposui quibus una cum ceteris exhortationibus quotidianis
spiritus habeat et modum inueniat. per temporalia detrahere
mentis. felicitatem mercedi sempiternam.

Quoniam igitur dicitur quilibet fidelis agricola deum ti
mere. et firmiter credere. quod omnia opera sua quantum
cumque etiam minima ab omnipotente deo copiosa mer
cede premiabuntur in celis. si promiserit in simplici
tate. et voluntate bona. Debet etiam honorare officium
suum tamquam a deo institutum. et hilariter exequi ea
quod ad ipsum spectant. Item debet humiliter dominis suis
obedire. Item debet precipue clericum venerari et dili
gere. Item decimas et pensiones ac cetera debita fide
liter soluere. Item sollempnitates et ieiunia ac ceteros
ritus ecclesiasticos deuote obseruare. Item clericos
modicis pauperibus quantum facultas permittit elargiri.
Item cum omnibus hominibus et precipue cum vicinis et
tribulibus suis pacem suam. Item familiam suam lau
dabiliter regere. Item cauere se ab omni occasione mali.

Itē mīi ad bonū nomē ⁊ pbā famā apd p-
mos suos Itē cauē se a societate mala et cō-
sortio potātū ⁊ iurātū. ac oīm q̄ sine timore
dei viuūt. Itē sedule discutē cōscientiā suā. et
crebro cōfiteri. Itē sepius meditari de p̄ceptis
dei et obseruacōne eorū. et vt in recta fide am-
bulet. Itē cogitare frāq̄ntē de morte ⁊ breui-
tate hui⁹ vite. ⁊ assuescat crebro iuocāre dñm
deū bonis simplicib⁹ verb⁹ vt eū dirigat in oī-
bus. ⁊ ad etna tādē gaudia pducatur. Hec sūt
q̄ vnūquēqz xpianū scīficāt. sine q̄b⁹ cristia-
nū nomē nulli pdest. Hec sūt q̄ hoīem de t̄ra
ad celū leuāt q̄ hoī deū cōciliāt. q̄ primū edi-
ficāt. q̄ ad felicē trāsitū ppant Vex qm rusti-
cana simplicitas nō nūq̄ ignorat quō hec fi-
eri debeant. ideo p singla redeundo latius ali-
quid de hīs loquamur.

Niciū sapiētie timor dñi. Scribit⁹ psalmo cē-
tesimo decimo. ⁊ pūbioz pmo ⁊ nono ⁊ alijs lo-
cis multis. Et q̄ sine timorē ē nō p̄t iustificari.
Ecclesiā p. Hec ⁊ filia debet adūtere q̄libet
fidel rusticus. ymo ⁊ oīs xpian⁹ ⁊ a pctō t̄ce-
dē. Qz si aliq̄s ita simplex fuerit vt dicat. nō
scio timē deū. nescio qd fid h. tal debz infōzi h
mō. Pmo q̄ratur ab eo an aliqd sit in mūdo
qd timet amittē vel incurrē. Et rñdebit paul-
dubio si aliquē vsū ratiois habueit qz q̄tidie

ista sollicitudine anxietate ne perdat bona que habet et ne
superueniant ei mala que solent homines sine incommensuratione
verae. Hic forte pauca brevia que timet amittere. Hic mul-
to plura sunt mala que timet incurere. Ecce utrobique
occurrit timoris. Hic secunda est incomparabilis maiore quam pri-
ma et equaliter universos perstringit. Secundo querat an
credat quod deus sit veris prefamilias omnium que sunt in celo
et in terra et an omnia sint nuda oculis eius. et an sit iustus
iudex retribuens singulis iuxta opera sua. Tercio querat
an habeat fidem de celo et inferno. et quod in celo sint so-
la summa bona et in inferno sola summa mala. Item
quod iusti dominentur per omnia celestia. exprobat vero tor-
menta infernalium sine fine mensura. Si hic se credere
dicat tunc instruat quomodo appareat temporalia ad
eterna. videlicet quod si omnia que brevia videmus a excogitare pos-
sumus brevia non sunt in spem futurorum. Similiter omnia que brevia
patimur mala sunt excogitari possunt quod vis sunt tueri
ra horrenda nobis. tamen respiciamus penas infernalium non
sunt nisi quodam suavia plaudia futurorum. Hic admon-
itionibus si aliquando adiuncta fuerit fides absque dubio
facile timorem dominum suscitabit in corde hominum. Quod ve-
ro huius operum non fuerit. fides non habet. quod vis se hunc
forte putat. sic multi fatui putant se esse prudentes
quod vis non sint. Hoc fundamentum posito ultimum est in
formandum hominem simplex et bone voluntatis. quatenus
plene timeat dominum deum suum offendere propter suam naturalem
bonitatem quam exortat seueritatem. quia in veritate sic est.

q̄ dñs dñs i se ⁊ ex sui natuā tot⁹ bon⁹ suauis
larg⁹ ⁊ clemēs ē. q̄ at̄ seuer⁹ ē nrā pctā faciūt
⁊ q̄dāmō cogit̄ eū vt nos affligat. Hic erunt
pūbiū. Si facim⁹ qd debem⁹ de⁹ facēt qd vel
lem⁹. S; qz facim⁹ qd debem⁹ cogimur pati
qd nolum⁹. Exēplū hui⁹ hēm⁹ in aliq̄ pbo et
v̄tuoso viro hñte officiū regēdi aliq̄ cōitatē
Hūc oīs hō diligit. qz vidēt q̄ oīb⁹ pdesse cu
pit. nulli obre. Et q̄ talē nō diligit ē valde pū
sus. Nā oīs p̄plus acclamat eū eē meito dili
gēdū. Ille facili⁹ neminē punit ⁊ pmittit af
fligi. nō oīo deliquēs se nolit emēdaē. Sic dñs
de⁹ ⁊ q̄ tō cūctā pcedūt sup̄ ōmīa ē diligēdus
qz n̄l bonitatis est i creatūis qd ab ipō nō sit
Studeat g⁹ hō simplex crebro ad memoriā
reuocāē. q̄ deus eū vbiqz videt multo clari⁹
q̄ prim⁹ suus corā q̄ peccāē erubescēt vt hac
manu ductione paulatī crescat in timore dei
vt ad illū gradū pueniat q̄ si etiā dñs nō vel
let eū puniē. tñ adhuc nō vellet peccāē ⁊ offē
dē tā pūi prēz. Hic vocat̄ filia⁹ timor qz q̄ is
tū hz int̄ filios dei ⁊ putat̄ ⁊ timet ne vel i mo
dico oculos amātissimi p̄ris offēdat. Timor at̄
humilis ē qñ aliq̄s ppter penā siue tpalē siue
eternā abstinet a peccis. et in tali adhuc ma
net peccādi volūtas si spēaret̄ impūitas. Ille
timor nō ē filioz dei. s; maloz seruoꝝ q̄ non

faciūt bonū nisi coacte Et q̄uis nō sit merito
rī? etne vite tñ introducāt filialē. sic cetera filiū.
Est etiā notand q̄ scī viri solēt crebro añ ocu
los suos ponē penā dāpnatorū tñ p̄p̄t hoc
nō sūt mali hui iudicādi qz hī faciūt ad piā
cautelā. Vñ dicit bt̄s Jheronim⁹. Dū penā
timeo. suo grām quā accepi. facile em̄ q̄libz
tēptatio vincit dū future calamitatis acerbi
tas q̄ p̄ peccatis debet. anxia mēte p̄uidet. Si q̄
dē vt ait scīs gg. Mōmētaneū qd̄ delectat et
nū qd̄ cruciat. Itē bt̄s aug. heu q̄ male pec
cator decipit. Semel fornicat⁹ ē et in etnū ar
debit. Hinc bt̄s Jhe. rurſū dī. Quoties diē
illū cōsidero toto corde cōtremisco. Siue em̄ co
medo siue bibo siue aliqd̄ aliqd̄ facio sp̄ videt
illa tuba tribus sonare in auribz meis Surgi
te mortui venite ad iudiciū. Ast cōtra peccā
res obstinati nolūt timē. et q̄cqd̄ eis de hīs
dī parūpēdūt. ā respuūt. donec mors ipso
uisa eos rapit ad supplicia horrēda tūc timēt
gemūt dolent cōtremiscūt. hī infrauolē. De q̄
bus tale fert̄ exemplū. Miles qd̄ valde pū
se vite vxorē hūit deuotā. Hec vix sepe mor
nuīt. q̄ten⁹ vita mala postposita. sue aīe salu
tē dū tēp⁹ hrēt a mīam cōseq̄ possi. in tīore dī
oparet. Cui ille. Nū tu sic fatua es vt ill⁹ pa
pi⁹ credas. q̄ talia delirāmēta fingūt. ut a p̄fo

denarios extorqant? Neq; infern? ē. neq; vi
ta aliq post istā. Quid pfa? Ventū ē ad mor
tē. ⁊ ecce infelix ille exais in lecto iacēs migrā
cartā in maū hūit. in q sic scptū fuit. Jā cert?
sū. qz infern? ē. Ecce kmī perpēdite cordialitē
in qnta tormēta iā sit. vbi ⁊ etnalic necē est ip
sū pmanē. Rursū de scō Arsenio lōge aliē le
git. Hic vir saīs de nobili Senatoē romano
ac diuite pūcio fact? eāt hēmita saīs ⁊ pau
per rusticus. Dicebat nāq; teste btō Jhero
nimo hēmitica illa solitudo scā rusticitas. Si
quidē cū in palatio impiali sūmo fingētur ho
nore vocē dimitus elapsam audiuit Arseni
fuge homines et saluus eris. Quo facto sta
tim ad heremū prexit. Vbi quāte pfectiomis
fuerit. nec ipsi aut intelligē aut scribē potue
rūt. q eū ibidē nouerūt Jnter cetera aut spūs
alia exercitia magnifica qbus excellēter cla
ruit. sic maxime deū timuit vt a solis ortu vsq
ad occasū sepius a lacrimis nō cessaret. Cū
q; et i hora mortis a fletu nequaquā se tēpe
raret. Dixerūt ei frēs. ⁊ tu pat adhuc times?
Quib; ille Vere timeo ⁊ valde timeo. Quia
qūis in mādatis dñi a iuuetute ambulaueri
tñ nōdum scio qualitē a districto iudice ope
ra mea iudicabūtur. Et hīs dñs in fletu vsq
ad exitū pmāsit Sz iam scā eius exeunte aīa

et p̄tinē in celū euolāte q̄dā sc̄is p̄r q̄ in spū
hoc vidit. vocē mag̃ post eā clamauit dicēs.
Bt̄is es arsem q̄ tātū te fleuisti. Eya venera-
bile huc accedite et diligēt adūtite v̄s oēs
rustici hui⁹ tantū p̄ris exemplū vbi nam tāte
sc̄itatis p̄dus merueit in vrbe ā in rure. v̄s
multa ex pat̄na hētis educacōne. q̄ ipse tā la-
boiose q̄siuit videlicet laboris assiduitatē. vic-
tus restitusq; vtilitatē ceteraq; penitētie sc̄e
exercitia huāno generi d̄mitus imposita q̄ cu-
rialib; et delicatis difficilima vidētur v̄b; at
iā p̄ assuefactionē facilima facta sūt Cur g̃o
nō respicitis q̄ p̄pe sitis saluti si timueitis de-
um et in mādatis eius ābulaueitis. Ecce qd̃
g̃uius in spūali cōuersatiōe iudicatur v̄s p̄
nihilō et q̄si naturalit̄ cōsequuti estis. vigila-
re laborāre carnē affligē petulātes motus ei⁹
oprimē cibo grosso restituq; iaulto vitā trāsi-
gē ōni huāne creaturē p̄p̄t deū subici p̄cipua
sunt sacre religionis exercitia et q̄ in hīs am-
plius floxuerūt gloriores sūt in celo et in
terra nunc et in sempiternū. Hec si vultis vo-
bis sūt possibiliora pre cūctis hominib; De-
um q̄ timere similiter sine ōni doctore eq̄ faci-
liter discitis. ex quotidiana subiectione dñō
rum vestroz. qui v̄ris c̄ruicib; minatur sine
int̄missione. pati p̄ q̄buslib; et leuib; erratis

multas imponē gues Si inq̃ tāto pauore
nece hētis corā mōrībꝫ pīcipibꝫ cōsari. ne
videlicꝫ cām hēant nocēdi vob̃ siue in reboq̃
to magis corā immōrī oīm deo. sollicitē ābu
lare debetis. q̃ intus et foris iugit̃ vos intuet̃
ne si qđ absit corā tāta maiestate peccare nō
vereamī. mittat vos iū corpe ⁊ aīa in iehēnā
ignis. facile arbitror vob̃ ista psuaderi po
terūt. si aliquā scīllā bone volūtatis habuei
tis. Attēdite q̃ miserābile est hic tātis affligi
doloribꝫ laboribꝫ opprobrijs. ⁊ vexatibꝫ di
uinis. post peiꝫ incōpabiliꝫ tormēta. Hic hrē
purgatoriū ⁊ postea infernū. Audite gō ve
nerabilē prēm vēm scī Thobiā quō vos do
ceat. vt oīa mala euadē possitis. Seruite in
q̃t dño in tīore ⁊ veritate ⁊ requīte vt faciatis
ōmīa q̃ placita sūt illi pauperē quidē vitā ge
ritis. s̃ hēbitis multa bonā si timueitis deū. ⁊
recesseritis ab ōni peccō et feceritis bene. Qđ
vobis cedat ōnipotēs et bt̃s deus. Qui cū
vniūgenito filio suo dño nrō ihesu xpō viuit
⁊ regnat in vnitāte spūs scī deus in secula be
nēdīcō debz q̃libz fidel̃ nedāis Amē
agricola firmē credē q̃ ōmīa opa sua
quācūqz etiam mīma ab ōnipotēte deo co
piosa mercede p̃miabūtur in celis si p̃māseit
in simplicitate ⁊ volūtate bō Hic p̃chdolor

pfes deficiūt rustici. ⁊ p̄cipue illi q̄ sūt ceteris
paupioēs sū despectioēs Putātes q̄ sic sūt a
p̄d hoīes nulli? reputacōis. sic eē ap̄d deū. ⁊
ob h̄ ad n̄l se vocatos arbitrat̄. nisi vt sint et̄
nali? ifelices Ab hac mala huilitate euocat
nos spūs sanct? sapiētie. vi. diāes. pusillū ⁊
mīgnū ip̄e fecit ⁊ eq̄lit etiā ē illi de oībo Et p̄s.
Ne aut̄ hoīez i huilitatē Vbi dicit q̄dā glo
sa. Mala huilitas q̄n sic virilit̄ de se hō sen
tit. vt putet se delictū a deo. et nūq̄ meliora
posse cōseq̄ ab eo Q̄muis ei vile corp? circūfe
rim? .aīe t̄n mimis p̄ciōse sūt. pura ad ymagi
nē dei ac similitudinē create. Vñ ne aīe nob̄ vi
lescerēt. fili? dei seipsū in p̄ciū aīay dedit. Hic
attēdite vos oēs q̄ viles estis in ocul̄ v̄ris. et
despecti in h̄ sc̄lo ⁊ nolite desperāe. Ecce p̄ vo
bis de? hō fact? ē Nō vtq̄ hō glōsus diues
ac p̄potēs. h̄ obprobriū hoīm ⁊ abiectō pleb̄
fact? p̄ oīa simit̄ vob̄ ⁊ pluiq̄ vos paup̄ ⁊ de
spect? Nō regū pallatia. nō aulas p̄ncipū. n̄
castra nobiliū n̄ ciuiū delicata cubilia h̄ pau
p̄ū ⁊ abiectorū rusticoꝝ elegit stabulū Cur gō
despatis o paupes. cur cōstamio glōsi cōbu
les āgeloz. ac p̄nobiles sūmi regi? hospites
cur iquā musitatis q̄n d̄s oblit? sit v̄ri. aī in o
mibz et sup̄ oēs v̄s q̄fuit iueit ⁊ exaltauit. di
uites dimittēs manes. Q̄ si v̄rām itelligētis

dig̃tate. ac singularē erga vos dīne grē muī
ficc̃tiā. nō sic mortificā tristitia absorbēmi. q̃n
poti? q̃to ī h̃ seculo p̃ momētū t̃p̃is pl? cētis
vanis hoīb? abiectiores vidēmi. tāto magis
gaudē debueitis q̃si dei filio cōformioēs et p̃
cōseq̃ns ī futura gl̃a sublimioēs Hec nāq; ē
certissimā oīm catholicorū doctorū regula q̃ q̃n
to ē q̃s filioz xp̃o ī p̃nti mōdi vita q̃ velocit̃
trāsit tāto cit̃ et filioz ī illa sup̃na gl̃a q̃ durā
bit ī et̃nū Hāc salutarē similitudinē ī m̃s̃ vos
vl̃t oēs alios hēditatio iuē possidetis Neq; di
cet̃ vob̃ a districto iudice q̃ t̃cep̃itis q̃dē bō
ī hac vita sic olim diues ille epulo de q̃ dz.
Lu. 16. q̃ nūc cruciat̃ ap̃d īferos. h̃ audituri es
tis cū fidei lazaro q̃ h̃ mala t̃cep̃istis nō sine
iusto dei iudicō qz forte aliq̃ p̃c̃tā admisisistis
q̃ camin? paup̃tat̃ examiat̃ sic vt tūc cū ip̃o
ī delicijs p̃petuo m̃s̃ui cōsolemi. Qm̃ p̃ne
igz vos h̃ ad modicū castigat̃ attēdite vt ī et̃
nū parcat. et q̃ seue irascit̃ hijs q̃b? cūcta ad
votū largit̃ qm̃ ab illa m̃cedē scōz vacui t̃ma
nebūt. Verissima nāq; ē s̃ma bti bernardi ac
aliorū scōz p̃m plimorū q̃ nēo pōt h̃ gaudē
cū sefo et illie regnāe cū xp̃o Et dñs ip̃emet ī
euāgelio d̃t suis el̃is discipul̃ et ī eorū p̃sona
alijs oīb? p̃destinatis nolite mirari si odit vos
mūd? qz me p̃ore odio hūit. Itē q̃ vult veniē

post me abnegz semetipsū et tollat crucē suā
q̄tidie ⁊ sequat̄ me. Sz forte dicētis m̄i. Nōne
sūt multī solēnes virī ī hoc sc̄lo pāiter et feie
honore ac diuitijs referti et tamē bone spei.
Nūquid ōnes dānabūtur? Nunq̄d soli misē
ri salui erūt? Nōne karol⁹ ac multe r̄ges du
ces. comites. nobiles. militaēs. ciuesq; innu
meri sc̄e vixerūt. ⁊ tamē statū mūdi tenuerūt?
Hec ⁊ alia similia infirma et īperita sibi p̄po
nit aīa. vt suā si poss̄ iustificaret ī paciētīā. ac
per dñs si audēt diuinā ī culpaēt p̄uidētīā.
sacrāq; scripturā ⁊ sc̄oꝝ exēpla calūpniāētur.
Hec aut filia dicēdo. Mallē ⁊ ego talia loq̄
cum diuitib⁹ et potētib⁹. q̄ hec cū pauperib⁹
p̄peti. facile est ī delicijs corporisq; rerū de
paciētia et ieiunio fame ac labore tēptuq;
⁊ opp̄sione multa v̄boten⁹ p̄sequi h̄ nō eque
facile ē ista toleāre. fateor ⁊ ego ita esse. Sz
nūq̄d qui ī sublimitate ⁊ delicijs esse vidētur
oīo exptes sūt oī tribulacōe tēptacōne ac la
bore. p̄mo vere si ī timore dei ābulaē voluerūt
plus q̄ paupes affligūtur. Noeunt expti q̄
rex sit. q̄ quicq̄d foris eminet pl⁹ merore af
ficiat q̄ gaudio recreat. Sz istud miseri adūte
re nolūt aut non possūt. Putāt em̄ sic esse a
pud alios sicut īperite suspiciātur. Nam enim
certissime dictū est. Nemo potest hic gaudē

cum seculo ⁊ post regnare cum xpō. Quod si electi
quidā aliqd hic plē picipāt de diuitijs ⁊ sta
tu hui⁹ vite q̄ dēt. oꝝ p̄ gūē peitentiā delē ā
horrendā purgatori⁹ penā recōpensāē. q̄ v
tiq; sic maxie afflictiua ē vt oīs p̄sentis vite
tribulatio illi dparata. q̄si pūctura iūci sit res
putāda. Ab hac ergo occasione labēdi indi
uitijs ⁊ honorib; tꝑalib; facilima vtiq; pau
peres ⁊ i gloriā sūt p̄seruati. et pene oꝝtra so
lū impatiētie viciū dimicare hñt. Qd̄ q̄dem
facilius vincūt q̄ diuites oblatos honores
aut patas delicias siue alia queq; inētiua vi
dōꝝ etiā si nī aliud pati hrēt. Quia sic p̄bs
diat ⁊ q̄tūdana expiētia docet. Nō sine m̄g
na v̄tute aridēs fortuna tollerari p̄t. Adūsa
āt ppter affefactionē tāq; dnaturalē huic vi
te pene a cūctis homib; maxie deū timētib;
sano corpe ac mēte sensata eq̄mimē sufferibi
lis est. Hinc inē timoratos viros tanq̄ veris
simū exiuit pūbiū q̄ nedū in corpalib; siue
secularib; s; etiā spūalib; exercitijs plures cē
ciderūt p̄speis elati q̄ adūsis fracti. Quid ei
tā inimicū ē p̄bis morib; sic oꝝiū in delicijs et
rētosa hui⁹ mūdi sublimitas. Et q̄d tā seculi
ac bone vite d̄suatū sic iust⁹ labor cū frugali
tate ⁊ d̄tēptu mūdānā vanitatū. Hec meri
to q̄slib; simplicēs ⁊ paupes rusticos d̄solari

dēnt. dū intelligūt se eo āpli? a deo dilcōs q̄
sobri? eis hec tpalia largit? q̄ mltis fuerūt cā
dāpnacōis etne Sz heu pch dolor atigit nō
null? qd̄ olim sublimis qdā orator hamibali
ip̄operauit dicēs Vincē scis hamibal vti ve
toīa nescis ita a nos de qbusdā rusticis hui?
tpis dicē possum? Vincē scit rustic? vti victo
ria nescit. Qd̄ q̄m sit pspiciū. ex pte iā dic
tū ē. cū velint nolint hui? mūdi careāt pspici
tate a tñ miserabili qdā negligētia a vicijis nō
abstineāt nec ad v̄tute? pueniūt qd̄ p̄ ceteris
oībbo facili? pnt. h̄ dñs p pphetā icrepat di
cēspausi vō? et nō edistis ad me ac. Sz hos
dimittam? q̄s null? dñm? met? a flagellū iflec
tē pōt. a ad illos reūtamur q̄s exhortai susce
pim? . q̄ talēto bone volūtatis p̄diti vias rec
tas ingredi volūt. Ip̄si nāq; sciūt q̄ totū huā
nū gen? ob demerita sua pietū ē ab illis sū
mis delicijs i hāc erūpnosaz vitā a tribulati
onē cōtinuā. vbi null? vnq̄ ad libitū oīa hrē
potuit. aut tā diu viuē. q̄ diu cōcupiuit. Sci
unt etiā q̄ afflictio ista medicinal? est. a a spiri
tuali morte id est peccatis preseruat. et apte
vidēt illos q̄ in delicijs viuūt. aut vix aut nul
lo modo posse a vicijis abstinere. Sciunt de
miq; q̄ omēs sancti quoz glorioza memoria
est in ecclesia . a primo vsq; ad nouissimum

per hanc viam innumeris temptationibus probati
transierunt fideles et sic tandem perfecti amici dei fac
ti sunt. Sciunt insuper quod ista non casualiter a fortui
to aguntur in hoc mundo quod sic dissimiliter admi
nistrat genus humanum. videlicet quod unus est pauper
aliter diues. unus grossus alter contemptus. unus
sanus aliter egrotus. unus fortunatus aliter infaustus
unus acutus aliter simplex. unus prelatus aliter subi
ectus. hanc cuncta iuxta divine providentie regulam equi
fime et optime disponunt. Sciunt denique et cau
te adiutur quod sicut seipsum facere non potuerunt
sic nec in esse conservare nec ea quibus indigent
creare. hanc omnia de largissima domini manu expec
tare habent quod pascit universa que condidit et implet
omne animal benedictione. cui non dico iuste potest cur
sic facis cum nulli debitor sis nec nullius opus
habeas. Sciunt denique quod nullus potest immutare de
cretum domini et filii super genus humanum. et quod non unus
quod melius habuit. qui scrutator esse voluit maiest
tatis. aut impatienter remitti contra manu omnipoten
tis. quoniam immo tales in peius sepe prolapsum sunt hanc
illi soli cunctas miseras evadere meruerunt quod domino
sceptro suarum cervicem humiliter submisserunt beni
vole et longanimiter expectantes donec divina bo
nitas emplastrum pene correctionis quod posuit
tollere dignetur. nec quicquam aliud cupiunt. Dicam
ergo quod nullus pauper bone voluntatis homo sic

de se despeābilitē sentire debet q̄si de? de ipō nō
curet p̄ eo qđ in hoc sc̄lo cōtēpnit. Aut q̄si
op̄a sua bona deo non placēāt. aut meitoria
nō sint qz nihilo reputātur a stultis amato-
ribz mūdi s; hīc iā dictū est eo ampli? a deo se
diligi firmē credat ac magis op̄a sua in fu-
turo remunerāda sciat q̄ min? reciperit bona
tēporalia in vita ista. s̄ormet deniq; fidelē ag-
cola siue alius operarius quicūq; intencōne
suā ad deum p̄ hunc aut cōsimilē modū Gra-
cias ago tibi dñe creator vniuersoz qui me
ex nihilo fecisti et vsq; in hanc horam clemē-
ter cōseruasti. et vires cum bona volūtate tri-
buiisti. quaten? iuxta p̄ceptum tuū in sudore
vultus mei vescar pane meo te nunc ex toto
corde rogo vt dirigas me in omibz opibz
meis sed p̄cepta tua et intencōne cordis mei
fursū trahē vt sint mihi labores hui? pegrin-
ationis in remissionē peccatoz meoz et me-
ritū eterne vite Amen. Quicūq; hoc mō p-
cedit et in omibz q̄ facit deo placere cupit. scī-
re debet q; a bono deo nunq; sepebabitur sed
magnus sanctus in regno supno erit. Si em̄
ipsa veritate testante. nec calix aque frigide
porrect? p̄ deo erit sine mercede. quid p̄ tan-
tis sudoribz. vigilijs. frigoribus. caumatibz.
necessitatibus curisq; diurnis et nocturnis.

ac ceteris sine numero misericordis quos fidelis quilibet
rusticus toleat ab ineunte etate usque ad decre
pitam senectutem. quod inquam retribuetur pro illis. Cer
te illa premia dabuntur quod nec oculi vidit nec au
dis audiuit. et utique in tanta iustissima mensura ut
nihil omnino manebit irremuneratum quod tuncquod mo
dicum etiam fuerit siue factum siue patienter tolera
tum pro beneplacito domine voluntatis. Unde patet quod sic
dicit beatus Bernardus quod labor sanctus est etiam si
immediate pauperibus non impendatur. sed proprie ne
cessitati subueniat. Et sicut habet duplicem oc
cupationem. scilicet caralem et spirituale. ita etiam habet du
plicem mercedem. Nam propter fatigationem corpo
ris debet ei sustentaculum vite et propter virtuosam
intentionem ei debet merces regni celestis. Quam
vobis tribuat beatus et fidelis deus qui sine fine

Quiuit et regnat Amen.

Artio debet quilibet fidelis agricola officium
suum honorare tamquam a deo institutum. et hilariter exequi
ea que ad ipsum spectant. Hic quandoque rustici plurimum
deliquunt. contra illi que ceteris sunt honoratiores a di
tiores. superbia tumentes et dolentes quasi ad uile
officium sint a deo vocati. quare et variis modis
suum statum mutare conantur ad maiora anhe
lando. Sed quod eos sequatur quotidiana ex
perientia docet. Nam statim ut se altiori con
iunxerint deo. et omnibus hominibus odiosi fiunt.

derisioni et contemptui parētes Cōtra quos dig
nitas rusticana est defensāda et hoc tripliciter.
Primo quia a deo est instituta. Secūdo quia a na
tura est principaliter intenta. Tercio quia a cele
berrimis viris est plurimū approbata. et mul
tipliciter privilegiata. Quātū ad primū est sci
endū quod agricultura pluies est instituta ab ipso
summo omnium deo. Nā in statu innocentie dicitur
esse instituta. per hoc quod legitur genesis secūdo
Tulit ergo dñs deus hominem et posuit eū in
paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret
illū. In statu quoque nature destitute. per hoc quod le
gitur genesis quarto. Emisit dñs deus adam
de paradiso voluptatis ut operaretur terrā de qua
suptus erat. et cetera Hinc dicitur ecclesiastici sep
timo. Non oderis laboriosa opera. et rusticati
onē ab altissimo creatā. Ecce apta testimoia
ex quibus liquide patet agriculturā pre ceteris
mechanicis artibus hanc gratie dignitatem
quod ineffabiliter a deo est instituta. Alie autem
omnes aut pene omnes humana curiositate
sunt inuente. quare etiam nunquam in eodem ri
tu perseverant. ut communiter tractant sancti
doctores nostri super quarto capi. gen. ubi de
origine et primis inuentoribus mechanicarum ar
tium fit mentio. Insuper saluator noster re
rus deus et homo. ut opus suū glorificaret. nō

ex auro vel argento vel lapidibus p̄ciosis. aut
aliq̄ alia re curiosa. b̄ndictū corp⁹ suū et san
guinē p̄ciosū officii instituit. s̄ ex materia vere
dignissima sc̄z pane et vino. quā simplices rusti
ci in sudore vultus sui pare cōsueuerūt. Qd
vtiqz merito cūctis fidelibus agricolis maḡ debz
eē cā leticie et deuocōis erga suū officiū exeq̄nd

Secūdo dignitas rusticationis ex hoc attēdit̄
qd̄ ē a natura p̄ncipaliter intēta. Qd̄ sic patet
qz cū corpus huānū dignissimū sit mē om̄ia
corpa racione vniūis ad aiām rationalē. et
glorificationis future seq̄tur. q̄ oīa alia corpa
siue celestia siue inferiora subministrare h̄nt ei
dē. Cū gō corp⁹ huānū sine victu et vestitu in
esse p̄manē nō potest et victus ipse et vestit⁹
sine ope rustico nō puenit. p̄z q̄ tota machi
na ad hoc seruit vt dñō orbis id est homī ne
cēssaria subministrētur. Hinc dicit dñs ad noe
gen. 8. Cūctis diebus terre semētis et mens. s̄fri
gus et estas. estas et hyemps. nox et dies nō
requiescēt. Dauid qz cū dñm in opibus suis b̄n
dicēt et decorē vniūis laudatz. cām totū itulit
dicēs. Ut educas panē de terra. et vinū letifi
cet cor hominis Ex q̄bus patet q̄ agricola est
p̄cipu⁹ cooperator dei. angelorū. et nature. q̄
uis em̄ diuina maiestas per suā omnipotē
tiā possz omē hominū gen⁹ nutrire et vestire.

tñ hoc nō vult facere sine coadiutoribz rusti-
cis. ne sint vacua opa bñdicte sapientie sue.
Similit̃ sc̃i angeli q̃ fm sententiā bñ dyomisij
istis inferioribz plati sūt. ad q̃z iperū singu-
la q̃qz dirīgūtur. q̃uis facillime possent apta-
re vnūq̃qz naturā vsui huāno ad cūcientiā
ppagacōis sue. p multiplicacōe eorūde. nec
q̃qz tñ hoc faciūt sine cūcurrēte rusticana p-
uidētia ne dñe institucōni straire videāt. Na-
tura vero ⁊ si oībz modis conet̃ ad cōseruādā
spēm huānā in eē suo. nō tñ ad h̃ sufficit nisi
rusticorū auxilio piē ⁊ idustria suffraget. Hec
oīa adeo sūt nota. vt hīs pbādīs vltērī? in-
tē supuacūū existimē. Videm? em̃ et sine intē-
missiōe expmuit q̃ multiplicat̃ huāna natura
sit sua. ⁊ quātis indigeat. Et si q̃busdā saltē
ad tps carē possit rusticano tñ fructu. nec ad
vnū diē q̃dē. Qm̃ pōtifiā lāguet bacul? ruit
mitra arescit dextra. Qm̃ iperatoz regūqz co-
rona decidit. sceptr? deridet. purpura cūleat̃
si rusticana ope nō fulsant. Dux isamit. mol-
lescit miles delirat sapiēs tūbat artifex. sta-
tus ipē mūdi totus deficit. si rustic? agz colē-
cessat. Hec q̃ nō credit. abstineat ab hīs q̃
rusticano sudore pueniūt. et sine om̃i doctore
inbreui inuenit solutionem verbi. **T**er-
tio agriculture dignitas ex hac perpēditur.

q̄ a celeberrimis viris ē plurimū approbata
a multiplicat̄ p̄uilegiata. Qd̄ sic oñditur. qz
p̄m̄ n̄rī p̄ntes ex q̄bo to tū gen⁹ huānū p̄pa:
gātū ē. de agricultura a pecorū nutrīmēto vi:
uebāt. a qz huos a aīllas nō habebāt. Patz
q̄ ipsi cū filijs suis et filiabo p̄prijs manibo
opi rustico insuebāt. Vex aī de p̄thoplaus:
to. s. adā a vxore ei⁹ eua nō sit dubiū de alijs
q̄busdā sc̄is hoībo exēpla colligam⁹. Et p̄o
de lameth q̄ post q̄ genuiss̄ noe dixit. Iste cō
solabit⁹ nos ab opib⁹ a laborib⁹ manuū nr̄a:
rū. in t̄ra cui maledixit dñs. Noe qz q̄ hoīm
sc̄ds. p̄geitor post adā scribit⁹. qd̄ p̄ diluuiū
egerit ex. ix. ca. gen. patet. vbi sic legit⁹ int̄ cē:
tera. Cepitqz Noe vir agricola ex̄cere terrā.
et plātavit vineā. aī. Deinde ad glosos p̄r:
archas illos tres videlicz abrahā ysaac a Ila:
cob sc̄ptura descēdēs nullos reddit⁹ habuisse
illos commemorat neqz in citatib⁹ a villis a do:
mib⁹ hitasse s̄ tāq̄ pegrinos in casulid ē tē:
torijs sup̄ faciē t̄re a de agricultura a aīalib⁹
vite necēria q̄hitasse. filij qz iacob q̄. xij. p̄r:
arche appellātur qd̄ officij hūerint ex ipsoz
affectioe pz gen. xvi. ca. vbi d̄z viri pastoēs
sum⁹ ab infantia nr̄a vsqz in p̄ns a nos a pa:
tres nostri. aī. Job similē vir simplex a rec:
tus. domū bñdictione ditissim⁹. effectus fuit

de ags a pecoribz. nec vnq̃ sua creuit posses-
sio p̃ guamē primi vt ip̃e testat̃ in li° suo ca-
xxi. q̃m̃o a man⁹ ei⁹ apta iugit̃ ad largiē
dū eāt paupibz. Moyses q̃ de cui⁹ laude re-
sonat celū a tra. oīm pphaz excellētissim⁹ q̃
uis i regia fuerat aula educat⁹ tñ disponēte
dño añq̃ ad dīna oracula p̃fecerat. p̃us i sco-
la huilitatis p. xl. ānos oues ietro cōgrati sui
pasēdo exēbat. Gedeō vir fortissim⁹ dū opi-
rustico desuīret frumēta purgādo ange⁹ sibi
appēte ducatū p̃p̃i isrl̃ coact⁹ suscepit a hos-
tes dei p̃strauit Boos q̃ et abessan. xij. iudex
p̃p̃i isrl̃. dū areā ventilat ruth moab itidē sibi
despōsat. q̃ in xpi genealogia ponit̃. Dd vir
fm̃ cor dei Dū oues p̃ris sui pascerz. dīna re-
uelacōe in regē sup totū isrl̃ vngit̃ Heliseus
dū i. xij. iug⁹ boū ararz a ip̃e in. xij. iugis boū
arātibz vn⁹ est vt luculentē sc̃ptura exp̃mit. in
glōsū ppham p̃ helya dimit⁹ eligit. Amos
pastor a rustic⁹ licz ip̃itus fm̃ōe tñ sc̃ia ple-
nus. vt Jhero. testat̃ in plogo subtilissimū
texuit oraculū. De pasuis i ppham assūp-
tus De shechab et Jonadab. ac eoz filijs q̃
iugit̃ in agris hitabāt ac alijs vis splēdidissi-
mis sine nūo lōgū est differē. q̃ oēs pigrina-
tionē hāc trāsegerēt iusto labōe manuū suaz
sine tumultu ac pōposito appātu hui⁹ sc̃i. dñi

fidelibus armis. celebre nomen postea reliquerunt
et exemplum tutissimum. Neque hoc pretermittendum est
quod etiam apud gentiles olim rusticana frugalitas
suo prelo colebatur et ad summos homines crebro tunc
licet multi rustici trahebantur. Unde refert Vale-
rius maximus de tullio hostilio. Hunc in canabi-
lis primo accepit agreste tugurium eiusque ado-
lescencia in pecore pascendo fuit occupata. validi-
or etas imperium rexit. sed senectus eius in altissimo
maiestatis fastigio fulsit. Servius tullius de ma-
tre ancilla licet nobilis progenitus. strenue romanum
imperium rexit. tres motus urbi addens ac ultimum
predecessores suos fossas rustico more circa mu-
ros duxit. Nabuchodonosor. Darius atque
mundi monarchiam susceperunt. in pascendis pe-
coribus cum ceteris pastoribus interfecti fuerunt. sicut
olim remus et romulus. Quintus inclit romanus
reptus in ruem ab aratro sumptus est. et in decatorem
creatus. qui roribus pene desolatam propter aduersos casus
magistice consolatus est triumphis suis. Titus quintus
et decator pariter exorsus post cruentissima bella vic-
tor fidelis effusus. in eadem paupertate quam prius vix-
erat permanens. quatuor iugera suis manibus coluit
Curius Marcius. vir digne memorie quantum pau-
perem dilexit patet ex hoc quod oblatus pecu-
nias respuit dicens. Nec acie recti nec pecunia
corrupti possumus. Disce fabrianus. Mitilius regulus

Sapio africanus. et alij plures nobilissimi viri.
ac semper honestate seculari probatissimi. quantum
iustos labores dilexerint. et primi quam vitam
uerit. et rempublicam promouerint nullo possumus
stilo commendare. Quod autem hodie pauci reperiuntur qui
tam gloriose exempla imitantur. manifestum signum est quoniam
tunc bene miser mundus in peius profectus. Si quidem su-
perbia auaritia luxuria acedia et cetera vicia a
deo inualuerunt. ut pene viri inueniantur qui per nos
morem ad bonum virtutis et precipue humilitatis spec-
tantes imitari dignetur. nisi forte quem necessitas
coegerit extrema. Putantque iam homines scandala
incurrere si ea agant vnde olim viri celebres gratiam
sibi hominibus hauerant materiam. Et constat certissime
et omnino virissimum est vniuersum genus humanum a pa-
pagine rusticana origine traxisse. Constat denique
que spectabilissimos viros olim ex agro sine omni
necitate rustico operi insudasse. ne arrogarent vl-
tra metam per se suorum se leuare putarentur. et eru-
bescere super hoc vnde uissent. Constat rursum nullos
imperatores. reges. duces. comites. nobiles. me-
diocres. et alios quoscumque homines. cuiuscumque sta-
tus aut conditionis. ab hac lege esse alienos.
ut dicere possint sine falsitatis rubore. nos de
rusticis non uimur. et rusticorum auxilio non indi-
gemus. et tamen quidam vanissimi homines mores
ac multis calamitatibus expositi ceca mente. hoc

qđ sūt eē nolūt. viz filij rusticorū. nec saltē h
eēquimē audire volūt. Vex a si hodie potētes
qđā a nobiles ita desipiūt. tñ oli teste bñō Au
.v. de citate di et alijs locis mñs mñto āplior
h insaia pñcipes qđā occupant. in tñ q pu
tabāt se nō hoies eē h deos Cōtrariū dicētes
trucidabāt. nec ifōtores eorū scīssimos aliq
mō patientē audire potuerūt Mira prsus a
miserāda cecitas Aut g° glosi illi pñarche a
ppbe ac ceteri viri vñuossimi errauerūt ā isti
S; absit vt sic vanis a leuibo hoibus ac omi
spurcitia pleris creda? vt ab ill' deo dignis a
vñ nobilib; vis receda? qñ poti? veracissie di
ca? si tot? mūd? tacēt. ipsi int se mutuo p qti
diana ciuitia qbo iugit madēt sibiipñ a alijs
foeis inotesaūt. qles itus existūt h hos dimitt
ta? a bone volūtatis rusticos qñtū possum? cō
firmae studea? vt viz adūtāt qñ gñi eē deant
dño deo vōtione sua. qñ reuera nō ad vile h
ad digssimū int oia mechaica officiū vōti sē
qñ taliū pñm imitatoēs eē meruerūt. Qui vñ
scire volueit qle pñogatiā in nouo testamto
agcultura hñerit legat scōz hñmitaz ac mō
choz regulas. et inueiet q pre ceteris reddi
tibus ac puētib; scīssimi prēs elegerūt de pal
tu aialiu et agroꝝ fructib; qñ pprijs maib;
excolebāt viue tanq de stipēdijs iustissimis

nec dubiū est qñ alios pñtus p̄legissent. si
illos iustiores istis repissēt. Hic be. Jero. rus-
ticitatē scāz appellat dicēs. O scā rusticitas q̄
natos ad labores hoīnes puehī ad celestia
mōdo ereptos. Hāc rusticitatē mlti r̄ges sena-
toēs p̄ficij. duces p̄ncipes. comites. nobiles.
baroēs. milites. ac alij vñsq; sex? hoīes hōz
rati a mediocres ifimti elegerūt. a nō solū salui
fā sūt. s; ec sup̄ma? celestis r̄gni sedes meruerūt
Testes sūt Anthoni? Machari? Arsemi?
Josaphat. Astyō Sidetes Brigidā Bñdēs
Maur? Judoc? fili? r̄gis britāie Arnulph?
dux lothūgie. Karolomgn? a hildeic? filij re-
gis frācie. Rachis rex lōgobardoz. ac p̄ses
alij r̄ges frātie. āglie bulgaie a ceterā Itē bru-
no p̄m? fūdator carchuñes ordīs Stephā?
a Bnard? cū frīb; suis p̄m; ppagacōēs cister-
ciēs ordīs. alijq; sine nūo. Hi oēs qd egerūt.
q̄bo re exātīs ad culmē spūal p̄fōis puene-
rūt. q̄ scāe voluerūt sacros legat codices. a f̄ r̄ga-
lib; manib; citi? surculū q̄ sceptr; iueiet. citi?
cotē q̄ margaritā citi? in mens; aquā cū pane
arido q̄ vīna addita. Eya vbi sūt iā delicati rus-
tici n̄rī qdā q̄ tāto opē sacros laboēs fugiūt.
tā studiose ad ociosos dies āhelāt. O miseri
qd facitis qd r̄ndebī? districto iudici. qñ vide-
ritis tales ac tātos viros palatia deseruisse.

et ad vram rusticitate descendisse. sicq;igna et
loz pmeruisse. Vos in rusticitate sca nati es-
tis et qm faciliē otinuare potete si vultis de-
ferē cupitis. Illi i purpura nati piter et edu-
cati. quā relinqre ipsis vtiq; semmors est tā
sollicite vram securitate āplectunt. aīctis mū-
di honoribz spretis atq; delicijs Eya adūtū-
te q̄ breue tps laborare hētis p etna quiete
q̄ incertū est an honores tpales sine piculo
corpoz et aīarū adipisci poteritis. q̄s tū ad-
eptos certū est nō diu retinē q̄ q̄ posse Ma-
nete igitur in sō statu vrō seuro et humili. et
honorate officiū vrm sanctū a deo institutū.
et aio volente ac mēte beniuola hilaritē exeq;
mū ea q̄ ad ipsū spectāt. in tīore dei. et vere bti
eritis cū oībus q̄ labores manuū suaz mādu-
cāt. beneq; vob erit h et in etnū. Qd vob doe-
dat idē gloriosus deus. cui? opearū estis q̄ p
cūcta secula viuit et regnat Amen.

Quarto debet q̄libet fidel et timorat? rus-
tic? huilit dms suis obediē. Hoc ē qd monet
Aplūs ad rōnos. xij. ca. oībz xpiaīs loqns
ac dicēs Qia oīa ptātibz sublimioribz subd-
ta sit. Nō ē em ptās n̄ a deo Qui at a dō sūt
ordiata sūt Itaq; q̄ resistit ptāti dei ordiatiōi
resistit. Que at resistūt sibiip̄i dāpnacōez ac-
qrūt. Nā pīāpes n̄ sūt tīori boī opis h mali

Vis nō timē ptātē. fac bonū. ⁊ habeb laudē
ex illa. Dei em̄ mīster ē tibi ī bonū Si at̄ ma-
lū feceris time. Nō em̄ sine cā gladiū portat
Dei em̄ mīster ē vīdex ī iustā ei q̄ malū agit
Ecce quā plana sentētia. nihil sincerū dici po-
tuit. Attēde qđ resistantibz cōminet. vtiq; tā
hui⁹ q̄ future vite dispendiū. Nā cōtra eos
pīncipes ius acq̄runt siue ad occidendū siue
ad puniendū. ⁊ dñs de⁹ eos et̄nalit dāpnat
si absq; penitētia sic moriātur. Hic heu plu-
res rustici deficiūt. nullaten⁹ obedire volētes
nisi cū resistē nō possūt. ⁊ multas occasiones
caluas fingētes. sepe etiā mēdaciē se excusan-
tes. ⁊ alio colore illicito palliātes se et cōp-
tus suos vt a debitis hui⁹ absoluātur. Hi
oēs resistūt ptāti ⁊ deū grauit̄ offēdūt. qz mlt̄
ta peccata p modico lucro sepius cōmittūt. ⁊
tanq̄ fures ī dīne maiestatis iudicā-
tur qz rem aut seruitiū qđ alteri debent ipso
inuito detinēt. siue per violentiā siue p frau-
dem. Ast econtra boni ⁊ fideles rustici ambu-
lantes simpliciter ī via mādatorū dei. Nec
mendacium ne violentiā meditantur contra
dominos suos propter timorē dei sed omni-
bus iuxta eiusdem beati Pauli monita red-
dunt debita. Cui tributum tributū. Cui recti-
gal rectigal. Cui timorē timorē. Cui honorē

honorē. Sic sincere et fidelit̄ seruientes nō tan
q̄ hoībus sed tanq̄ deo. neq; ad oculū placē
tes s; ex aīo. vt nemī quicq̄ debeāt nisi vt in
uicē diligant. Hoc est dicē. q; inter dños et
subiectos debet esse mutua dilectio. Qd̄ faci
le cōtingit qñ inferior debitū soluit beniuole
superiori. Alioqñ iugis int̄ eos rixa et inuidētia
oritur cū dei offensa. Et qz sūt nōnulli etiam
bone volūtatis rustici. alijq; xp̄iani noīs p̄fēs
siores tā h̄ati. q̄ putāt q; subiectio ista famo
sa. q̄ p̄ vniūsu pene orbē rusticana plebs rez
gitur. et p̄cipue illa q̄ vinculo seruitutis ē alli
gata sit iniusta. eo q; natura oēs simus inge
nui. iō ad tollendū hūc errorē. aliq; scōz dēa
sūt b̄ subiūgenda. Cōstat nāq; q; bone volū
tatis hō facili? et libētius fuit qñ scit scāi ius
te agi s; qñ putat q; violentē grauat? etia fas
pene sanguinē p̄ aqua suda nisi fuerit valde
in v̄tutib; p̄fect?. Est g° sciendū q; de cōi sub
iectione hoīs ad hoēm. nulla ē dubitacō. qñ
iusta sit. p̄mo necessaria. alioquī in eccl̄a dei
nullus ess; ordo s; cōfusio tota. Si em̄ nullus
vellet subesse s; equalit̄ oēs p̄esse totū? huāni
generis optabilissimū bonū qd̄ ē pax et inue
turbaret? nec possent hoīes simul habitare.
neq; conuersari. veluti si plures ante vnam
domum starent. et nullus alteri cedere vellet

vt preiret. necessitate oēs simul foras reman-
nerēt. aut forte se mutuo violēter opprimerēt.
donec vnus solus totam domū tenerēt. Hec quod
eēnt absurda bestiarum diuinitus edocet si homines
ista nescirēt. Nā pulchro quodā et naturali
instinctu vna alteri cedit. et quasi superiorem recog-
noscat. Ea autē que secundum naturā sunt optime se
habeant. Igitur patet quod subiectio et prelatio necēario
sint in populo dei. et per consequens nō omnis subi-
ectio ē violēta et iniusta. sicut nec prelatio. In-
ueniuntur namque triplex prelatio et triplex subiectio in
scriptura sacra. Nā quedā est diuina et naturalis
que apud oēs ecclesias. et sic dominus deus creator vni-
uersorum. prefigit et dominatur creaturæ a se factæ. Ita
etiā suo modo prelati sunt filijs. Et hec ius-
tissima est. et quod huic prelationi resistit nimis est
pulsus Iuxta illud psalmi. Dixit insipiens in corde suo
non est deus. vbi beatus Augustinus dicit quod paucorum
est ista insania vt dicant non est deus. Sic vir
vnicuique est reptus aliquis ita potius. vt diceret. se
prelatos non habere aut habuisse nec filios debere
prelatos subdi. Quis ratio proclamatur. quod illis ho-
norē rependē cum gratitudine debemus? a quibus
esse habemus? Hinc in lege pari pena plectuntur
qui deū blasphemant. et prelatos maledicunt. quia
morte digni sunt. Alia est voluntaria et socialis
et ad istā nō tenet nisi se voluntarie obligauerit

ta cūte vel expresse. sic vxor subiecta est viro ⁊
ecōtra sūm modū suū. Sic miles duci. dux re-
gi. cleric⁹ sac̃doti. ciuis burgimgrō ⁊ sic de sin-
gul. Quāuis em̃ vir nō teneat vxorē ducere
tñ postq̃ duxerit tenet cōhitare ei ⁊ debitū rē-
dere et puidē de illis que statui coniugali sunt
cōnexa. Sic de alijs oīb⁹ statib⁹ a p̃mo vsq̃
ad nouissimū. Nemo de cōi lege tenet susci-
pere p̃ncipatū. s̃ si volūtaria cōsensione susce-
pit. iam se obligauit. ⁊ ideo tenet ad ea q̃ illi
statui sūt debita ⁊ cōgrua. Sile de cōi lege nō
tenet alteri s̃uire. s̃ si pacto intueiente ā alia
causa iuste se ad s̃uiēdum astinuerit. iam ob-
ligat⁹ est ⁊ seruiē tenetur. Quae aut̃ homo
sic debeat esse om̃ino liber ab oī cōactione. iō
est qz alias non poss̃ dici q̃ vere ess̃ ad p̃ma-
ginē dei creat⁹. qñ videlicet non h̃rēt faculta-
tem vtēdi libero arbitrio ad faciēdum hec ā
illa quecūq̃ rōnabilē vellet qz libera volūtas
absolute loquēdo soli deo ⁊ nulli alteri subdi-
tur. nisi ipsamet se subiciat alicui citra deum.
Et ergo ista p̃latio et subiectio socialis nūq̃
est iusta sine p̃uio cōsensu de cōi lege. Qd̃ d̃z
p̃pt̃ illos q̃ nati sūt in s̃uitute. qz illi sequū-
tur cōdicōnē p̃ntū suoz. q̃uis alias cām ex p̃-
prio cōsensu nō habeāt vnde sepe d̃cā lib̃tate
p̃uēt. Ex istis p̃z. si aliq̃s oīo liber ⁊ absolut⁹

ab om̃i p̃tione huāna q̃ nullū oīo votū ā p̃
missū em̃issū vti vellet naturali lib̃tate. ita q̃
null? sup̃ eū hr̃et iurisd̃cōez. siue auctoritatē
p̃cipiēdi h̃ vel illd̃. tal̃ poss̃ ire in locū aliq̃
solitariū vbi null? hr̃et dñm. a ibi vacāe soli
deo et sibi Et q̃ diu sic viuet et se de manibz
p̃prijs nutret ā aliūde a deo sibi p̃uis abh̃
ōm̃ huāno suffragio. tā diu soli deo subd̃etur
nec q̃sq̃ iuste poss̃ eū cogē ad aliq̃d etiā m̃i
mū essetq; talis sibi dñs sibi seru? sibi p̃lat?
sibi subditus nec aliq̃ cōitatē intrare tenetur
S; q̃ cito se hoībz sociaret. ab eis auxiliū et
solatiū accipiēdo tūc statim tenet se eis cōfirma
re in bonis moribz eoz iux̃ cōgruentiā status
sui qz incipit esse ps eoz q̃bz cōiuñit. Et teste
b̃tō augustīo. turpis est oīs ps q̃ nō cōgruit
suo toto. Et iux̃ta vulgatū puerbiū. Qd̃ cū
ceteris mel lingē cupit. o; q̃ p̃it cū eis ap̃ū a
culeos sustineat Quae seq̃tur fm̃ d̃cāmē rōē
rationis. q̃ q̃ vult solacijs et auxilijs huāne
societatis p̃cipare o; q̃ etiā onera ei? quātū
sibi incūbit rationabilit̃ ferat. et p̃ dñs tacite
vel expresse iurisd̃cōm se submittat. Et ex tūc
et q̃ diu sic ē obedire tenetur p̃tati huāne in
h̃ijs que suū statū cōcernūt. Verū qz p̃dicta
vita solitaria magis vis videt̃ eē angelica q̃
huāna. ideo vix aut pax in sacris scripturis

de illa inuenit. Et ē cōis scōꝝ sentētia qꝫ nō ē
cōsulēdū leuēt vt aliqꝫ illā arripiat qz piculo
fissimū ē maxime rudibꝫ ⁊ impfcis ī via dei qꝫ
uis qdā scīssimi viri ipsā ab mēute etate ele
gerūt. Quia tñ pūilegia paucōꝝ nō faciunt
cōēm legē. ideo tales sancti sūt magis admi
rādi. in hoc qꝫ imitādi. Vita āt socialis est ma
gis secura qꝫ ad oēm statū. Et p illa legitime
cōseruāda et dirigēda sūt valde multa scꝛip
ta et leges tā dñitus pmulgate qꝫ huānitus
institute. Tercio p̄latio ē cohercua et subiec
tio seruilis. Et hec nūqꝫ est iusta nisi p̄cedēte
peccato. nec fuisse in statu inocētie sicut due p̄
cedētes. iuxta illd̄ Ap̄li. Iusto nō est lex posi
ta sꝫ p̄cōribꝫ. Qd̄ sꝫ glosam intelligit de le
ge cohercua. siue penali. Vex qz totū huā
nū genꝫ p̄pagatū ē de stirpe viciata ⁊ radice
infecta p peccatū. ideo etiā tota natua huāna
multiplicat est sua. artāte eā decreto dñe ius
ticie. a qꝫ nūqꝫ se in hac vita absoluē pōt. Et
ergo ista cōis fuitus qꝫ dicit̄ Eccl̄iasticū. xl. iu
gū graue sup filios Adā a die natitatis eoz
vsqꝫ in diē sepulture. absqꝫ dubio ē iusta qz
a iusto deo inflicta. Huic āt fuituti p̄me suc
cedit altera q̄tidiana. ppter peccata qꝫ q̄tidie
cōmittimꝫ qz non est homo super tertā qui
nō peccat saltē venialit̄. et teste ipsa veritate.

q̄ facit p̄c̄m̄ suū est p̄c̄i. ergo q̄ q̄tidie p̄c̄at
q̄tidie fit suū. Et ista ē pessima fuitus a sola
h̄ ē culpabil. alie āt sūt p̄cales. Ex ista āt sc̄da
fuitute generat̄ etiā q̄ d̄z fuitus legal. de q̄ le
ges tractāt. q̄z ē iurē gentiū it̄ducta viz q̄
t̄m̄ eāt p̄iaq̄lū q̄ grauioribz penis erat p̄lec
tendū. Vñ olim ap̄d p̄ssimos p̄c̄ipes. hec
clem̄tia fuit vt eos q̄s in bello c̄perāt hos
tes. morti dignos. vite reseruabāt. ad certa
opa deputādos. Et ob hoc seruus a seruādo
nomē accepit et dictus est suus q̄si suatus.
Vbi est nōndū q̄ ista fuitus legalis tūc solū
iusta ē. q̄n bellū iustū ē vel quādo q̄s tale cri
mē c̄mittit p̄pter q̄d leges fuitutē infligūt
Est etiā alia quedā origo fuitutis multū v̄tu
osa et p̄fecta. q̄n viz aliq̄s ex huilitate seipsū
in seruū dat alteri intuitu dei. sub qua c̄pre
hēdūtur boni religiosi. q̄ se in p̄petuos suos
dei c̄secrant. Est adhuc alia origo fuitutis q̄
ex necessitate p̄cedit. q̄n videlicet q̄s p̄pter de
fensionē alteri si tradit in suū. aut q̄n q̄s p̄p
ter debita tenet̄ aut vendit̄ siue alia h̄mōi.
Itē q̄nq̄z cupiditas ē cā fuitutis. sic in q̄bus
dā tris c̄tingit. vbi sui p̄ alijs sūt magis di
uites aut āpli p̄uilegiati. quā nō nulli i ge
nui tradūt se fuituti ob hoc tantū vt grām a
hōres sū officia a hēditates a d̄ms c̄sequantur

Et quis simpliciter loquendo hoc non sit peccatum
nisi quantum cupiditas id persuaserit. tamen non videtur
laudabile. Est enim libertas magni domini dei. quod
per re vili non debet vendi sic sunt temporalia. Unde et
Esau reprehenditur ab apostolo quod donum nature no-
bile. scilicet primo generum per cibo necessitatis etiam tunc
fieri vendidit. Sola namque illa fuitus est laudabilis
quod ex virtute procedit. Sic multi sunt ex nativitate
sic per creatum. magni meritum apud deum habebunt
si fideliter dominis suis serviunt cum tali intentione. quod
potius volunt perale iugum sustinere. quam per fugam a
violentia siue fraude se a fuitute absolue et con-
bonum virtutis agere dominum deum offendendo. Similiter
de illis qui se propter paupertatem vendunt ut prius
satisficiant. est sciendum. Quod isti merito inter marti-
res sunt reputandi. Qui autem propter suam peccata propria
fuituti mandantur et nihilominus patienter susti-
nent cum plena contritione peccati. sicut non solum peccatorum
emissionem sed etiam meritum eterne vite cum peccatis habent
bunt. Quod vero iuste et cum murmure fuerunt. seip-
sos miserabiliter decipiunt. non per peccata. Nam neque
apud deum neque apud homines gratiam habebunt. Quod
tamen intelligitur de morali impatentia. Non est enim mirum
si homo bone voluntatis in quotidiana fuitute desu-
das aliquando sentiat motum impatentie verum. si erumpen-
tia verbo minus suavia de dominos suos. quod vix a sanctissi-
mis viris nunquam potuit obsuare. sed sufficit humilis

recogitio cum petitione rēie p? hmoi lapsū. totū
ens q̄tēs. cū pposito se deinceps p̄cauēdi. et
tūc nō amittit meritū. Et q̄ q̄ sint mltre spēs
seruitutis scdm leges tñ q̄ tū ad ppositū suf-
ficiat p̄ digenda d̄scia simpliciū ē adutēdū. q̄
simpliciū loquēdo de hūitute a stricte tūc tñ il-
li dicūt serui. q̄ oīo ab h̄ aliq̄ additōe apposita
sūt alteri? iuris a ppetuo seruī tenēt. a q̄c-
q̄d h̄nt oī hora ad dñoz ptinet volūtate sine
vlla traditōe seruoz Et h̄ vir repit in p̄libo
almaie. h̄ i ytalīa a p̄cipue i locis maritimis.
vbi q̄tidie venales adducūt de trīs sarracē-
noz captiui a emūt i hūitute simpliciū. sñ oī
pacto p̄uio. Et h̄ vocat seruit? legal de q̄ iura
cōiter loquūt i p̄libo locis Alia ē hūit? addō
nalsū vsual q̄ scd? diūsas ēgiōes diūsimode
narrat itroducta. a successu t̄pis pleissime p̄-
st̄pta ita q̄ de h̄ n̄ sit dubitād q̄n iusta sit. Et
ista h̄z limites suos viz scd? morē p̄rie a certe
scdm pactū p̄uiū ratificatū int̄ dños a hmoi
seruos ex cōi cōsensu ita q̄ q̄n solutū debitū
fuerit. deinceps dñs nec de p̄sona serui. nec de
rebo ei? int̄eē h̄z n̄ forte p? mortē ei? a i certis
casibz. scd? q̄ d̄suetudo a pactū de h̄ cais Vbi
ē diligēt adutēdū q̄ fidel serui? q̄ se talit̄ obli-
gavit tēt facē diligētā suā nocte a die q̄ten?
dño suo solitā p̄fioez soluat ita q̄ si alit̄ fecerit

videlicet negligēdo laborē debitū aut delicijs
vacādo vltra modū. gūit peccat. et reus tene
tur corā dño deo et hoīb. Si aut post fideles
laboēs infortunū aliqd euenerit. ita q pēho
nē solitā solue nō potest. tūc cū bona cōscia pōt
se excusare narrādo cām simplicī corde sñ ōni
dolo. sic se res hz. et tūc corā deo et oīb hoīb
ē excusat? Si sup hec dñs suus eū gūare vo
lueit. nō statū debet currē ad lapides āminari
aut maledicē. sicut qdā ppterui facē solent. s
huīlī rogare ā bonos aliqs viros inducē vt
p se intēdāt. qten? nego cū in oī caritate so
piat. Q si fecerit in timōe dei cū oī māsuetudi
ne. absq dubio pius et misericors de? nō ne
giget fidelē seruū suū. s mittet spm bonū int
ipsū et dñm suū. q loq̄tur pacē int eos. aut si
dñs vtqz irrōnabiliē grauare suū vellet. tūc
hoc certissime est tenēdū q clemēs deus aut
grāz patiētie sibi dabit ad magnā coronā su
am. ā illico vindicabit iniuriā paupi scāz. sic
sepissime factū legit. **A**g iḡz fidutia est oī
bus sperātib in adiutorio altissimi. qm non
illoz obliuiscet. miseret dñs. s paupū et afflic
torū gemitus audiet et faciet iuditiū ipsoz
Scio qd loqr. Nō longe añ hec tpa pñceps
qdā dū vltra solitā pensionē inhuāmit qsdā
rusticos gūaret nec quicqz suspicaret mali.

subito absq; aliq; morbo cepit ventrē dolē. et
in breui miserabili eius obclusū os fuit. ita
vt sine sacmētis formidabili morte vld̄ cāis
vitā finirez. **N**oui añ ānos. xx. quēdā famosū
tirānū q̄ pene nihil huānitatis hūit. hic mul
ta pecūia gregata p̄ exactiones gues a pau
pib; seruis. dū sibi puidē vllēt ī futū. cau
te eas vt ipse putauit auidā honeste citati in
depositū dedit. s; mīa res accidit vt cītas ip̄a ī
q̄dā ncātatis artū^o constituta oēm illā pecūniā
cōsumēt. succēdētibusq; ncātātū pericūl nihil
ip̄i tirāno. q̄ tunc indigēs fact⁹ eāt reddē po
tuit. Tanta siquidē ei⁹ seruitia fuit vt a p̄prio
filio adhuc puero vīculis traditus ⁊ a p̄ria
expulsus affligeret. **A**rmiger. q̄dā circa idē
tps dū suos suos crudelit̄ tractaēt. ita vt cē
mulies incipparz sine cā. in sacra solēpnitate
paschali pene in frustra cōscius miserabilit̄ re
lud bestia in manib; patientiū. spm̄ efflauit
Nec mir⁹. **H**oc em̄ dñs de⁹ cōminatus ē vniū
sis p̄latis in mltis locis sacre sc̄pture. Vñ exo
di. xxij. legit⁹. **N**ō stristab; aduenā neq; affli
ges eū Vidue ⁊ pupillo nō nocēb; Si leſētis
eos vociferabūtur ad me ⁊ ego audiā clamo
rē eorū et indignabit⁹ fūor me⁹ p̄citiāq; vos
gladio. Verū nō hec scripta sūt vt statim q̄li
bet leſus debeat vindictā petere a deo cōtra

aduersarios suos. s. vt sciāt huīles q. nō in-
digēt seipsos vindicāre. qz dñm iudiciū vigi-
lat sup hoc. vt eruat de maū violēti paupe.
Siqdem multo āplius cōsulendū est afflictis
vt patiēter sustineāt. ⁊ recogitēt diligēter si
forte aliq peccata habeāt sub se. q. nōdū emē
dauerūt. ppter que etiā gūioribz penis digni
essent. **Q** si nō inuenerit tunc cū omī fidutia
supplicare pnt dño deo p emēdatione dñoz
suoz. **H**ec āt oratio efficacissima est ⁊ accep-
tissima corā deo et ipf subiectis multo vtilior
q. si adūsari? de medio tolleret. qz nescit q. lis
futur? erit q. illi succedet. q. pluries em expū
est q. malo peior. et peiori pessim? succēssit
in regimie. **Q**d tñ frequētius nō atigit n. p-
ter pctā ipf. ā exercitiū eloq. **C**ōmunit nāqz
dīna puidētia bonis ⁊ modestis hoībus dis-
colis pfides nō pmittit. **N**ā iuxta vulgatū p-
uerbiū qualis est rector citatis. tales ⁊ inhā-
tātes in ea. ⁊ ecōuerso. qualis pplus talis est
⁊ pīceps q. regit ipsū. **H**oc etiā in scriptura
sancta luculēt exprimit. **N**ā bonis domin?
pmittit ysaie. lx. **D**icens. **P**onā prepositos
tuos iusticiam. ⁊ occupabit salus muros tu-
os. **P**eruersus autē conminatur. ezechielis.
.xx. **I**n furore effuso regnabo super vos. Et
ozee. viij. **D**abo vobis regem in furore meo.

Et in Job dicitur Quod regnare facit hominem propter
crimen propter peccatum populi tollenda. est igitur culpa ut
cesset tyrannorum plaga. Neque tamen propter hoc tyranni
sunt sine culpa quia subditi meruerunt regimine eorum
sic sicut pater regem in ignem picere solet qui filium erudi
uit. sic fiet etiam platis discipulis. Narat beatus gre
gorius in libro dialogorum de theoderico rege
gothorum famosa tyranno. qui sanctum iohannem papam
et symachum patricium ac boetium et alios eque
catholicos viros martirizari fecit. quod ab ipsis
quos iuste occiderat. ab hac luce subtrahere fuerat
et in os vulcani pietus Sic de alijs multis le
gitur sine numero. Pariformiter quoque sentiedum de multis
quos servus esse constat. sicut de multis dominis. quia raro
bona morte fugiuntur. Quamquam enim nonnumquam huius
iniuste opprimantur. tamen non habent ius iuvare dei do
minos suos aut bona ipsorum. Et aliquos sancti qui
contra fas diffidarunt dominos suos. licet clamore
totius vulgi iustificarentur. tamen dominus deus aperte pla
gavit eos. Et sicut fecerunt sancti fuit illis Sed qui
ritur quod faciendum sit huius qui non possunt tolerare
tam iniusta gravamina modum. Respondetur quod ad
subsidia iuris possunt confugere. sicut alij ingenii fa
cere solent. Nam in iure plene dispositum est quod in
hoc casu fieri debeat Dicitur ei in lege. sequitur de iure p
sonarum. in institutis. de hijs qui huiusmodi. quod non licet
sine causa rationabili dominus super modum in suos de huiusmodi.

Et q̄ s̄n cā seruū suū occiderit nō min⁹ puniri
iubet q̄ q̄ seruū alienū occiderit. Et q̄n ē i tol-
lerabilē seuitia dñor. p̄nt serui cōfugē ad loca
sac̄. a q̄bo extrahi nec p̄nt nec dñt. donec rē-
dātur alicui p̄bo viro. q̄ eos clementē tractet.
et p̄ciū n̄lomin⁹ crudelibo dñs det. Expedit
em̄ rei publice ne q̄s re sua male vtat. Et qz
freq̄ntē seuitia dñor suos i huānit̄ tractat. iō
etiā mos inoleuit in citatib⁹ eminentiorib⁹. vt
ciues eos sub sua defensioē pie suscipiāt. nec
aliq̄d eis malū euenire fināt. n̄ s̄m viā iuris
si vero sup̄ma ptās i culpa fuit. ita qz nō sit
huius loc⁹ euadēdi tirāidē. nec iueniāt aliquē
cui cōgrāt inuiriā sibi factā. q̄ eos lib̄are pos-
sit. adhuc n̄llo mō p̄mittit eis iuadē a p̄soāz
a sbaz dñor suoz. s̄ ad dñz deū cōfugē dñt vt
p̄dcm̄ ē. Vex qz mlti ⁊ varij cas⁹ i hac mat̄ia
eueire solēt. ideo cōsultū est qz sp̄ ad aliquē dis-
ciplinatū viz referat̄ negociū. q̄ singula dili-
gēter examinet ne alicui fiat iniuria Ex q̄bus p̄z
qz q̄uit peccant p̄ncipes diffimulātes iniuriā
paup̄er seruoz q̄n a vasallis suis opprimū-
tur. qz cū sint p̄ncipales admīstratores rei
publice. nullū debent negligē in iure suo. nec
facile credē opp̄ssorib⁹ h̄mōi. s̄ sicut bt̄us iob
fecit diligētissime causam examināē. ⁊ vnicui
qz qd suū est tribuē. alio q̄n tanq̄ cōsentientes

apud deū rei tenebūt. Aptissima nāq; lex dicitur
at dñorū ptatē in suos suos illibatq; eē oportere
nec cuiq; hoīm ius suū detrahi. Cui dīma
lex resonat. ad ephē. vi. Vbi btūs paul? apłs
vtrōsq; salubrē iformat dicēs Serui obedite
dñis carlıbo cū omī timore ⁊ tremore in simplicitate
cordis vři sic xpō. nō ad oculū sūmētes
qñ hoīb; placētes. s; vt sūi xpī faciētes
volūtātē dei ex aīo cū bona volūtate sūmētes
sic dño ⁊ nō hoīb; sciētes qm̄ vnus qsq; fecerit
bonū. hoc recipiet a dño sū sū? siue liber.
Et vos dñi eadē facite illis emittētes minas
sciētes qz ⁊ illoz ⁊ vt dñs ē in cel. ⁊ psonaz
acceptio nō ē apud deū. Ecce aurea doctrina.
q; vtinā sic iugit sūet. qz tūc nīl restaēt nī ha
būdātia pacis ⁊ dilcōis. Inursū qrit qñ sūis
fit iūria a dñis suis. aut qñ ē loc? iuste qrele
Rñdet q; si sint sūi additionati. sūm certa pacta
a cōsuetudinē pñe pscptā. tūc nō licet dñs
gūatē suos vltra cōsuetū modū talitē pscriptū
Si vero sint simplicit sūi tūc si dñm eis negāt
victū ⁊ restitū necēariū. a phibent eos aut iū
bēt vltra q; ratio dominij se extēdit Aut si ad
mala cogāt ⁊ cetera. Si iniuste affligant Si
vltra vires laborare faciāt. Pro q; est adūtē
dum sūm thomā. 2. 2. q. c. iij. arti. 4. q; inferior
suo superiori obedire non tenet si ei aliquid

p̄cipiat in q̄ ei nō subdit. iux̄ illud senecæ. Er
rat si q̄s existimat fuitutē in totū hoīem des
cendē. p̄s eius melior ex̄cepta est. cor p̄ea ob
noxia sūt ⁊ assepta dñs. mens q̄dē sui iuris
est Et ideo in hīs que p̄tinēt ad interiorē mo
tū volūtatis. hō non tenet hōi obedire s; solū
deo Tenet. at hō hōi obedire i hīs q̄ exteri?
p̄ corpus sūt agenda. sic ad opa vilia. sui
tenent dñs obedire nō ad opa naturalia. qz
natura oēs hoēs sūt paēs Vñ q̄ ad sustētatio
nē corpale ā plis generacōez. serui nō sūt dñi
subiecti. Vñ nō tenētur serui dñs obedire de
mīmoio ⁊ trahendo ā nō ⁊ trahēdo. de v̄gini
tate seruāda ā nō seruāda ⁊ h̄mōi. Itē de iez
iunio vltra posse. aut labōē p̄petuo aut nudi
tate indiscreta. ā vigilia ⁊ t̄nua. aut alijs fili
bus q̄ nat̄am destruūt. Itē qñ maior pt̄as p̄
cipit seruis. tūc minor pt̄as cēdē debz sic ⁊ tra
p̄ceptū dei nūq̄ dz subditus obediē hōi. Sili
ter ⁊ tra p̄ceptū pape. nō valet p̄ceptū alicui
ius pt̄atis inferioris Et cōtra p̄ceptū p̄ncipis
non debet vasall? cogere seruos suos. cum ⁊
ip̄emet sit q̄si seru? p̄ncipis. Ita ⁊ de alijs suo
modo ē dicēdū vt videlicet maior pt̄as semp
p̄matū teneat. Sic em̄ dñs deus suā ecclesiā
disposuit. vt null? in ea sit absq; obiecta. Et
sūm? totius mūdi p̄latus videlicet dñs papa

non se aliquem magnū scribit. h̄ huilī se seruū
suorū dei nūcupat. Et in veritate ita ē. nec au-
debit ī asp̄u dñe maiestatis aliq̄ alio titulo
gloxiari n̄ de isto. Nā h̄ p̄ceptū h̄z a dño nr̄o
ību xp̄o cui? vicari? ē sic dz luce. xxiij. Qui ma-
ior ē in vob̄ fiat sicut minor. et q̄ p̄cessor ē sic
mīstrator. Et vt h̄ac humilitatē omnibz xp̄i
amis efficacit imp̄merz. seipsū in exemplū de-
dit dicēs. Ego in medio v̄ri sū sicut q̄ mīstrat
Et itez. Nō veni mīstrari s̄ mīstrare. Et cū in
vltia cēna discipulorū pedes lauiss̄. ait. Si ego
vester dñs ⁊ magister laui v̄rōs pedes quāz
tomagis ⁊ vos debetis alter alteri? lauae pe-
des Exēplū em̄ dedi vob̄. vt quēadmod̄ ego
feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Amen dico vob̄
non est seru? maior dño suo neqz aplū? ma-
ior eo q̄ misit illū. Si hec satis beati eit̄s si fe-
cētis ea. Merito hec om̄ibz suis maxime de-
bent esse cōsolatoria. et libēter. hoc exemplū
amplecti. ⁊ beniuole huiē. qm̄ si sic fecerit sūt
veri imitatoēs filij dei. Qb̄ h̄ multi r̄ges ⁊ p̄n-
cipes nobiles ac mediocres̄ altas sedes dimi-
serunt et seruile statū assūpserūt vt xp̄o dño
viā rependerēt Erubescāt ḡo serui et timeāt
si dñs suis huiliter nō obediāt Erubescāt si
milit̄ dñm et paueāt si seruos suos irreuerent̄
tractēt. Nam audituri sūt a tremēdo iudice.

¶ Vni ex minimis meis fecistis quod in me cre-
dunt mihi fecistis siue bonum suum malum. Sicut a
suis eriget quilibet suam doctrinam et exemplum imitati
fuerint. quoniam platis dixit in persona apostolorum Qui
vos audit me audit. et qui vos spernit me spernit. Ne
uera quoniam utique seriose hoc adiungit. tunc benignitas in
platis et fidelitas in suis facilius surget Qui ve-
ro his non impungit spiritualiter mortuus est De hoc
legitur nobile exemplum in secundo libro. vitaspirum ca-
pitulum. Vbi narratur de quodam sancto patre. qui fuit suum con-
ditionis. et per singulos annos venit de heremo ad
dominos suos deferens eis pensionem sic solent serui
facere dominis suis Sed dominus eius magnam ad ipsum reue-
rentiam habentes. honorabant eum occurrerentes et
salutantes eum. petentesque ut per ipsum deum exora-
ret Ille autem mittebat aquam in peluim. et festina-
bat lauare pedes dominis suis. cum omni humilitate
obsequium eis cupiens exhibere. Ipsi vero non ac-
quescebant. dicentes. Noli beatissime pater graua-
re animas nostras Ac ille respondens dixit Ego sum verus
suum. Nam vos dominos meos operibus dei constituit. et gra-
cias ago vobis. quod me in seruitutem dei promissistis. et
ideo detuli vobis pensionem seruitutis mee. quam si non
accepistis iam decreui hic manere et seruire vobis. quod
videntes dominus. acquerunt. ipsumque dimittentes liberati
abant sicut petiuit. Noluit enim libertati donari
neque ab annua pensione absolui propter timorem dei.

et ne labores sui essent in domo aliena. sed pro eos
eterna mercedetur libertas in celestibus. Nunc
redeundo ad causam videlicet cum homines pii dicant quod
seruitus iniusta sit pro eo quod homo venditur sicut vac-
ca et equus. quod irrationabile est. Propter quod non debite
loquuntur. non enim est simile ut iam clare dictum est
Quod autem crebro fuerint hominis oppressiones iniuste. non
est mirum quia ille etiam fuerit ingenuus. primo idcirco
statibus universis propter hoc tamen non sunt statim prohibi-
tiones in ecclesia tanquam illiciti. Demum quod in quibus cau-
sibus dominus habeat iustam rationem contra suos si inde
quod si servus sciat infidias patri domino et ipse auxilium
non tulerit. reus iudicatur. Si vero si viderit dominum
peditatem. et eum non adiuverit. Si vero si eum crimi-
nalis accusaverit. vel diffamaverit. Si vero si se mis-
cuerit uxori sue. vel filii delicto eum offenderit. Si vero
sunt casus graves. Porro si alias deliquit vel domino
non obedierit. legitime eum corrigere potest iuxta mo-
dum culpe secundum dictamen boni viri. sed in timore dei.
scilicet quod eadem mensura immetietur ei qua mensus ipse
fuerit. Prudenter etiam dominus adiuvat quod suo expe-
diat sic sollicitus est ad disciplinandum filium aut
filiam. Sacri namque canones testantur. quia non nul-
lorum permixta libertas est. et salutifera fuit. Qui
enim adepti libertate superbie non erant expedit eis
ut in servitute suo ceteretur. quatenus homines potius in tuo
se obediunt. quam vicinis permixte fuerint. Contra sunt

nō nulli fui. q̄ eē ingenuis p̄statioēs existūt
 et illis nōnūq̄ fuiūt. q̄ eos in v̄tutibz neq̄q̄
 añcedūt. Hī nō t̄m lib̄tate digni sūt. p̄mo tā
 q̄ p̄mō venerai dēnt. Tāto siq̄dē maiori hō
 re in futura vita p̄ alijs sublimabūt. quāto b̄
 in tāta subiectōe timorati? dūsanē. Hīc sc̄ptu
 ra ait Si ē ē fū? fidel̄ sit ē q̄si aīa tua. Hec lō
 gi? p̄tracta sūt. h̄ nūc sic p̄? vniūsos rusticos
 siue liberī sint sū fui in cōi ōnes monem? . vt
 d̄ms suis huīlī obediāt. i timorē dei. nec ē alia
 via pueniēdi ad verā nobilitatē n̄ p̄ obiectā.
 Quāto ē ei stirps nobilior tāto ē ceruix flex
 ibilior. Qui em̄ regēdi sūt ⁊ ceruicōsi de gene
 res cōprobātur. eē si carnalit̄ nobiles existāt
 Verū qz pene p̄ totū mūdū hodie rustici sic
 a diebz antiq̄s m̄ultiplicat̄ gūātur. iō multa ē
 eis paciā necēria. q̄ten? i hac vita plene pur
 gētur et coronas p̄les mēant̄ sicqz depurati
 ⁊ de albat̄. tādē ab ip̄o q̄ btitudinē etnā hīs
 p̄m̄sit q̄ p̄pter iusticiā p̄secutionē patiūtur
 in etnū regnū assumāt̄. vbi ē regēs sine labo
 re. satuitas s̄n fastidio. euasio piculor̄. afflu
 entia hōz. copia deliciar̄. abūdātia diuiciar̄
 sūma lib̄tas libera securitas. trāq̄lla iocūditas
 felix eternitas. gaudiū sine dolore lib̄tas sine
 tiore. p̄ infinita secula Amen.

Quinto debz q̄libz fidel̄ ⁊ timorati? rustic?

p̄cipue clez venerai. ⁊ ex corde diligē. qz hec
est volūtas dei. vt scz q̄ deū colit et venerat. q̄
etiā similē nūcios ei? libentē aspiciat. Hic cō
ter rustici sūt ceteris laycis p̄ferēdi. Nā p̄sbi
teros q̄ bñ viuūt sūmo studio colūt. nō solū
verbis. s; etiā obseruātia exteriori in omī loco
vbicūq; res postulat. Qz si aliq̄ repiant? infe
rioris grad? in clero i morib; dissoluti ⁊ pūse
vite vagi ⁊ odosi. nō ē mir? q̄ a p̄po q̄ui ⁊ la
borioso min? tuerent? cū tales nullis place
ant siue in celo siue in t̄ra In q̄ tñ vneābiles
layci tā ciues q̄ rustici ⁊ alij q̄cūq; sūt pie as
uisandi. ne tales p̄sbrōs aut deicos iudicāe
audeant p̄pter reuerentiā dñi cultus. q̄ p ip
sos i facie ecclē q̄tidie exhibet? Nā sicut dicit
btūs gg. Q̄tingit aliquñ vt hō potēs famu
lū habeat despectū. Et q̄uis iue tal famul? si
ue nūci? despicit? tñ subditi nō audēt eū deri
dē siue otumelijs afficē p̄pter tuerentiā p̄ci
pis q̄ eū misit. qz sciūt q̄ p̄ncēps talem in
iuriā reputaret tanq̄ sibi factā. ⁊ grauiē pu
niret. Sic etiam dñs deus vult q̄ famuli sui
ab alijs nō tāgātur q̄uis etiam rep̄hēhiles
sint s̄m illd̄ psalmi. Nolite tāgē xp̄os meos
et in p̄p̄bis suis meis nolite malignari Itē
sup illud nuēri. sedo tribū leui noli nūare dē
dñs moyfi neq; ponas sūmā eoz cū filijs isrl

dicūt scī q̄ phibitū est laycis a dō ne iuditū
exerceāt in cleicos ā alios q̄scūq; dīno cultui
mācipatos. qz sepius cōtrariū faciētes dīna
vlo p̄uulsi. Refert orosius q̄ qdā dux ip̄alis
exerāt? noīne mascezel. cū piculosa qdā bella
officē debēt. clez duocās a q̄sdā hōrabilit̄ se:
cū duēs. deuote p̄ directōe tāti negocij eoz
orōnes ip̄lorauit s̄cūq; ē vt īsperate de hos:
tibo vbiq; triūphaēt. S; p̄ in supbiā elat?
cū clez p̄seq̄ incipet. statī miserabilit̄ infect?
fuit Et s̄dit idē orosius? nōbile v̄bū dicēs pro
bauit in se vno ad vtrūq; sp̄ dīnū vigilaē iu
diciū. qn̄ a cū sperauit adiutus. a cū cōtēp̄it
odiosus ē Inueniūt eē in sacris libris q̄ ab ori
gine mūdi q̄tq̄t fuerūt molesti cultorib; vni?
verī dei. iugit̄ infortunati extiterūt. sicut apte
moyses imp̄catur eis deutro. xxxij. dicēs. Per
cute dorsa inimicorū ei?. a q̄ oderūt eū nō cōsur
gāt. loq̄t̄ at̄ ibi de leuitis. Adūtāt hec quiq;
fideles rustici ac alij vniūsi. a p̄caueāt sibi. qz
oīno verissime innemiēt. q̄ nihil lucrātur per
h̄mōi blasphemias. q̄s quidā insensati cōtra
p̄rimos suos frequētāt Cur g° p̄ nihil tam
hui? quā future vite dispendia sibi marcant̄
tur Quis eos non cōsideret. qui iugiter alie
nam vitā maculare solent. Quis non statim
apud semetipsū dicat. cauebo me a talibus.

qz imundū os habēt. ⁊ sicut alijs itro dorsū
detrāhūt. sic faciēt ⁊ mihi Cōtra hos p̄p̄ba
orat. Dñe libera aīam meā a labijs inīqs ⁊ a
lingua dolosa. Hinc aplūs etiā dicit Detrac
tatores non solū hoībus. sed etiā deo odibis
les esse. Et si hmōi detractō cōtra quēlibet p̄p̄
imū gūe p̄ctm ē. q̄nto magis cōtra dei viciōs
Nā tanto zelo dñs de? h̄ p̄hibuit. vt merito
ōnis sensatus hō expauescē deat ne ad talia
linguā laxet. Dicit em̄ dñs exodi. xxij. Dñs
nō detrahes hoc ē spūalibz. ⁊ p̄ncipi p̄p̄i tui
nō maledices s̄c̄e r̄fero q̄ in cūtate q̄dā cūgit
dum puer fui. Aurifaber q̄dā q̄tidie p̄s b̄ris
detraxit Hic sepi? a vicinis admonitus fuit.
vt maledictā linguā cōrrigēt. ne sibi euemēt
qđ talibz cōmunit accidē solet. videlicet ne in
mortis hora sacerdotis aduētū indignū fieret
Miser ille et infelix qđ a timoratis hoībz su
adebat? p̄uipendēs. p̄mo vxoris solatio p̄ua
tus fuit. qz seā h̄itare noluit Deīde ad op?
sedēs subitanea morte velud cāis vitā finiunt
Cōcurrētibz at vicinis ⁊ sibi mutuo dicētibz
qm̄ qđ p̄dirim? iā euemīt. tātus timor cūctos
inuasit vt in puerbiū v̄teret qđ veracit audi
um? a p̄gemitōribz n̄ris nūc oculi vidim? qz
ad ei? mortē nūq̄ p̄s biēt veniet q̄ libent p̄s bi
teris detrāhit. Quāta autē debent diligētia

fideles layci etiā apta vicia cleri occultare do-
cet glosus iperator cōstātīn? .a hētur ī decre-
tis dis. xvi. vbi ait Vere si pphs oculū vidis-
sem sacdōtē dei ā aliquē eorū q̄ mōchico hītu
cāuamicti sūt peccātē. meā faciē explicarē .a co-
opirē eū ne ab aliq̄ vidētur. Et q̄dē satis iuste
Q̄ ei alit facit q̄ntū ī eo est deū inhōrat. Nā
sicut dī aplūs p̄pt̄ reprobā vitā cristianorū
blasphemāt nomē dñi ītē gentes. sic p̄pter
pctā spūaliū p̄sonarū nomē dñi blasphemāt
ītē xpianos. .a cūctus p̄plus scādalisat. Qui
ergo libēter publicat .a dilatat pctā clericorū
aut religiosorū. cōuicitur apte. q̄ ruīnā p̄li .a
dehōrationē dñi noīs p̄curāē festinet. Q̄ rē
g° .a cōsulte ait q̄libet timorat? rusticus. si ori-
suo frenū īponat. oīa dubia ī meli? ītēptā-
do illa āt q̄ oīo mala sūt occultādo qz p̄ hoc
ab infinitis p̄icul liberabit. Hui? figura p̄ces-
sit olim ī noe .a filijs ei? .qz vt dicit̄ gen. ix.
cū noe īnebriatus iacuisq̄. et a chā derideret.
aliī duo filiī ei? scz sem .a iaphet palliū īposu-
erūt humeīs suis. īcedētes retrorsū operu-
erūt verēda p̄ris sui. faciesqz eorū aūse erāt .a
p̄ris virilia nō viderūt. Sic vsqz hodie boni
filiī faciunt parētibus suis tam spūtualibz
q̄ carnalibz Cū em̄ non sit homo sup̄ terrā.
q̄ non peccet ad minus venialiē. nunq̄ deest

calūpniatoribz occasio improperādi ⁊ idignā
di. h̄ vtuosus hō quē amūis infirmitas tagit
sp̄ est p̄mior ad passionē q̄ ad indignationē.
sp̄ patior ad occultandū q̄ ad publicandū. ⁊
tal̄ cū p̄dāis filiis noe dñō moderāte bñdōe
replei meret̄. Infirmati vero neqz b̄ neqz īfu
turo req̄ez iueniēt qz maledī s̄t. Nō solū at
sufficē dz tioratis laicis vt deꝝ ⁊ p̄cipue p̄s
brōs nō lacerēt verb̄ detractoris h̄ neqz libenē
tales audiē q̄ h̄ faciūt. ymo tenent̄ eos ī hoc
sic hōraē sū sint p̄ntes sū absentes ex aīo p̄p̄e
reuerentiā dñi noīs. vt iā dcm̄ ē. De h̄ idē glo
sus ip̄ator t̄le reliq̄t exēplū. cū ei corā eo qdā
ep̄i cās suas p̄scq̄ vellēt. ⁊ suā s̄mā sup se pe
terēt. r̄ndit. Vos estis nob̄ a deo iudices cōsti
tuti. de vob̄ iudicāe non audem⁹ h̄ nos poti⁹
vram s̄mā expectāe deet. De vob̄ aut̄ solus
de⁹ iudicabit. Sicut alij mlti ip̄atores r̄ges du
ces ⁊ p̄ncipes fecerūt ⁊ faciūt vsqz hodie. sci
entes qz ab vtero m̄ris vsqz ad sepulturā ex
piari oꝝ eos p̄ sac̄dotū man⁹. nec vnq̄ ad su
p̄ni regni pallatia pueniēt nisi sac̄dotali ope
illic mittāt. dicēte dñō. Quēcūqz ligaueris su
p̄ t̄rā erūt ligata ⁊ ī cēl̄. ⁊ quicūqz solueris sup
t̄rā erūt soluta ⁊ ī cēl̄. Vbi d̄t bt̄is gḡ. qz tāta
est auctoritas pastozū qz etiā gregi tūmēda e
s̄mā eoz nō solū iusta h̄ etiā iniusta. Mit̄ em̄

Tunc vera ē absolutio p̄fidentis. cū inēni arbi-
trū seq̄tur iudiciū. Depe fit vt erga quēlibz
primū odio vel grā moueat̄ pastor. Sz vtrū
iuste vel iniuste obliget pastor. pastoris tñ sen-
tētia gregi timēda ē. ne is q̄ subest ⁊ cū iniuste
forētia ligatur ipē obligacōis sue sentētiā ex
alia culpa mēat̄. Pastor g° vel absoluē time-
at indiscrete vel ligare. Is at̄ q̄ sub maū pas-
toris ē ligari timeat vel iniuste. Nec pastoris
sui iuditiū temē rep̄hendat. ne ⁊ si iniuste li-
gatus ē. ex ipsa tumide rep̄hensionis supbia
culpa q̄ nō erat fiat. Itē Ambrosi⁹. Nihil in
hoc seculo sac̄dotibz ē excellētius. n̄l sublimi⁹
ep̄is rep̄iri pōt. h̄ noscam⁹ qd sum⁹ ne sit ho-
nor sublimis et vita p̄cluis. ne sit deifica p̄-
fessio et illicita actio. Itē Crisostom⁹. Sacer-
dotij aspice dignitatē. Agitur in terra sed of-
ficiū celestibz negocijs cōtinet̄. Nō em̄ hō nō
angel⁹ nō archangel⁹. nō aliq̄ alia creatura
non v̄tus. h̄ ipse sp̄s sc̄s hoc mun⁹ instituit.
atq; adhuc manētes in carne m̄steio fungi
p̄stitit angeloz. Per ipsos xpm̄ idu⁹ p̄ ip̄os
dei filio cōiūgmur. p̄ ipsos mēbra ip̄i⁹ capi-
tis efficiamur. Quō ergo nobis isti nō sūt re-
uerēdi magis q̄ reges ⁊ duces. h̄ etiā nō ma-
gis erūt hōrabiles q̄ p̄ntes Sacerdos q̄ bñ
viuit et bñ docet. tā sibi q̄ populo vtilis est.

Qui aut male viuit ⁊ bñ docet alijs ē vtilis
sibiip̃ p̃ncip̃? Meli⁹ ē pp̃t bonos malos
ēē fauore. q̃ pp̃t malos etiā bonos negligē.
Prop̃t bonos sacerdotes et malos hōrate. ne
pp̃t malos etiā bonos cōtēpnatis. Hic bñs
paul⁹ ad thessa. ⁊. ait. Nō gam⁹ aut vob fr̃es
vt noueitis eos q̃ laborāt int̃ vob. ⁊ p̃sūt vob
in dñō. ⁊ monēt vob. vt habūdāt⁹ hēatis il
los i caritate. ⁊ pp̃t op⁹ illoꝝ pacē hēte cū eis
Et p̃. ad thimo. 4. Qui bñ p̃sūt p̃sb̃ri dupli
ci hōre digni sūt. marie q̃ laborāt i vbo ⁊ doc
trina Ex q̃bo vrb̃ p̃z. q̃ fideles laici q̃cūq; nō
solū dñt p̃sb̃rōs venerari. s̃ etiā ex aīo diligē
vltra alios. q̃z h̃ rō dictat Cū em̃ sūmos bñs
factores sūme debeam⁹ diligē cōstat q̃ p̃sb̃i
teros p̃ q̃rū mīsteria a pt̃ate demonū libera
mur. ⁊ deo recōsiliam⁹. p̃ ip̃sū dñz deū sūme
diligē tēamur. Q̃ si ad tp̃alia bñficia oculū
digm⁹. tūc n̄lom⁹ testāte bñō aug. ⁊ orosio
maximā inueim⁹ diligēdi occasiōez sacerdotes
dei Nā aīq̃ xp̃iani noīs p̃dicatio oriēt⁹ sup
t̃rā. tāta fuit i h̃ sc̃lo p̃p̃loꝝ turbacō et p̃cipue
rusticoꝝ. pp̃t inq̃etudīes gn̄arū vt oīs audi
tus phorrescat. s̃ postq̃ p̃ sacerdotū ora euāge
lica tuba sonueit in t̃ra sublimē pax hoīb⁹
nūciata ⁊ refōrta fuit Testes sūt vsq; hodie
t̃re ille in q̃bo cultus xp̃iani noīs floret. q̃ntū

illic p̄ ceteris rusticana gēs modēatū? admīstra
tur. Qm̄ nō cessāt scī p̄dicatoēs pplm̄ admo
uē vt int̄ se pacē ⁊ caritatē hūēt. et in tiorē dei
ābulēt p̄ncipesq; sūt vt clementē subiectis p̄
sint. Et vt h̄ oīa efficacī? fiāt. iuges ad dñm
p̄ces fūdūt. sp̄ cū tali saluberrima cōditōe appo
sita. q̄ten? sic trāsēāt p̄ bō t̄palia vt nō amit
tāt et̄na. His qđ salubri? excoḡitai possit nō
repi? i mūdo. Datagite igit̄ vneābiles rus
tica sacerdotiū d̄mit? institutū hōrare vt et̄nos
hōres ⁊ t̄palē p̄speritatē cōsequi mēamī Per
p̄m dñm n̄m q̄ ē sacerdos i eternū fm̄ cōdi
nē melchisedech bñdāis ⁊ sup̄ laudabilis.

 Ex tō d̄ q̄libz tioratus rustic? decias et
p̄siones ac ceterā debita fideliter soluē.
H̄o si nō est a deo p̄ceptū. nat̄alrō docēt. qđ
sic oñdit̄ Cū em̄ nat̄a sim? eq̄lit̄ oēs eq̄ nobi
les eq̄ libei eq̄ dītes. tāq̄ ab vno p̄nte p̄geitū
vñ oēs vocam̄ fr̄es. n̄l portātēs in hūc m̄dū
cōstat qđ terra eq̄līter nat̄ali iure dēret hōibz
dīdi S; qz nō i solo pacē viuit hō s; idiget ec̄
m̄ltis alijs iō rōnabilit̄ officia diūsa cōmissa
sūt illis q̄ ad h̄ vtiliores putabātur. agri aut̄
rusticis dimissi sūt Si ergo rustici p̄uētus ter
re sibi sūlū reseruare vellent. ⁊ n̄l inde ceteris
suis fratribz id est homibz cōmunicare. mag
nam iniuriā toti humano generi facerent.

cū illi vir pauculas ⁊ āgustas domos sibi re
suarūt. ipsi vero latissimos agros possideāt.
Sequētes qz officiaiorz defcūs. et tādē etiā ipōz
rusticōz totalis destructio. Qd pz ad oculū.
Nā multa necāria sūt ad agriculturā exēdā.
q p ipōs fieri nō pnt. tū qz industriā nō hrēt
tū qz tps nō sufficēt. Vex qz xpīam sum? loz
qmur nūc xpīano more. videlicet q nūq bñ
ducl' huāna vita nisi p mū qrat' regnū dei et
iusticia ei? Ergo añ oīa fideles rustici necāio
indigēt mīstris ecclīasticis. q eos doceāt ⁊ sa
cramēta ipō mīstrēt. Im q h dīmī? ē institutū
Et qz ec istī mīstri indigēt qūdiano victu et
vestitu. nec pnt fil et semel cārlibz ⁊ spūalibz
finē. nec eadē hora i ecclīa et ruere laborāē. iō
dñs de? instituit q decia ps oīm q ēra pfert. ⁊
huāne sudoē pueniūt mīstris ecclīe tbuat. In
sup ⁊ p mīcie ⁊ oblacōes sup addāt qten? si
bi psone spūales plene dīmī vacāē possint ⁊
p oī ppō deū exoraē Et tūera qñ sic fit nō mi
nor s maior labor clero incūbit. qñis h non
oīs hō eqllit adūtat. Rursū qz p agricultura
exēda tēporal' par est necāria iō scdo rustici
debitōes sūt pncipibz tēmis ⁊ militibz. ⁊ iu
dicibz. ac alijs in digtate seculari existentibz.
sine qbus. nec ab hostibus. nec int se pacem
hrēt. Alijs aut mechanicis de iure omni

nihil dñt nisi quātū ipsis seruiūt. Si autē intē
eos sint aliq̄ tractus iusti p̄uatim intē de cō
sensu cleri & p̄ncipū. aut alias iuste p̄scripti.
hñt modū suū. ita tñ q̄ semp cōē bonū p̄fera
tur p̄uato. Similit̄ nec mechamici tenēt̄ rusti
cis de cōi iure. n̄ quātū soluūt ipsis p̄ suis la
boribz. Clerici autē & milites vtriusqz debito
res sūt. q̄libet s̄m statū suū. Et qz istis qñ rōē
faciūt maior labor & maius p̄iculū iminet. iō
etiā maior honor ipsis debet̄. Dicūt̄ em̄ sta
tus regitū qz alios regē habēt. Nam p̄lati
sp̄uales cū suis clericis regerūt populū xp̄ia
nū q̄ ad sp̄ualia Prīncipes vero seculares cū
suis officiarijs quo ad t̄palia. Omnia hec tā
pulchro ordine in p̄mitiua ecclesia instituta
fuerūt. vt cuilibet statui rationabilē sufficēt.
nec aliq̄s grauabat̄. Similit̄ etiā olim apud
iudeos. et gentiles. p̄ vt in plurimū. Sz p̄ch
doloe hic tam pulcher ordo hoīm malicia in
ualefcēte tā multipliciē hodie cōfusus est vt
verisimilit̄ nunq̄ ad pristinū statū reuocari
possit. Hodie q̄ clericis debēt̄ur laici possidēt
q̄ p̄ncipibz deputata fuerūt stabularij occu
pant. q̄ rusticis in suos ac familie ipōz vsus
dimitti debuerāt. tirāni violēter auferūt. Sic
qz fit vt vis ius mensuret nemoqz in suo iur
re p̄maneat. Omnū hoīz cā p̄ctm̄ est. Sz qz

hic de infōrtiōe rusticorū pñcipal' intētiō ē. iō
oꝝ vt aliq̄ eorū vicia tāgant' ne sibi q̄si inoē:
tibz blādiant'. ⁊ p dñs iuste affligātur. q̄ tñ
nō oīs eq̄līe pstrīgūt. h̄ q̄sdā q̄ tāq̄ filij beli
al sñ iugo viuūt. Qui gº inoētes sūt audis
ant libēt. vt diligēt? caueāt ⁊ deo grās agāt
aliosqz inforēmēt Qui vero rei sūt audiāt pa
tient' vt emēdētur. ne p? h̄ mala peiora eis p
ueniāt. Legim? in sacris libris ac p̄m nrōz
relatiōē didicim? . p̄ora tpa rusticos habuissē
se dignissimos. moribz g̃ues. fide integros.
simplicitate idmitos huilitate p̄cipuos. cas
titate p̄claros. smone reidicos. doli ignaros
sacro labori intētos sobrios op̄posito. op̄passi
uos. beniuolos. caritatiuos. ac oī iusticia ita
plenos. vt si grādia muēra p̄mēti potuissent
nec fallē voluissēt nec valuissent. Sic studio
se suis dñs obedire satagebāt cuncta debita
p̄mpte soluēdo sine q̄rela. vt poti? sibi ipsa
ntē necāria subtraxissent. q̄ fraudē aut simula
tionē siue diminutionē exco gitassēt Sic se ad
tribulos suos ac ceteros q̄bz viuēbāt di
ligētissime custodiebāt vt nulli facerēt qd si
bi fieri nō voluissent. ⁊ qd sibi ab alijs fieri cu
perent p viribz tota diligentia adimplerēt.
Sic qz pacifice inter se viuēbāt vt ne dū ad
iudiciū non venirent. sed qd esset iudiciū

aut figillū siue lra ā excoicatio ⁊ alia filia pei
tus nescirēt. fuerūtq; hec q̄rūdā pioꝝ rusti
coꝝ retez lamēta dū puer erā. ¶ O vbi ē iā il
le bon? ātiqu? mūd? de q̄ aliquñ vidim? q̄sdā
tā legale? viros ac feia? Eya q̄d iā cmin? q̄d
audim? nūc? Quae āt ista dixit pz ex seq̄n
tib? His tā glosis vtutib? iux dīnū pmissum
succebat mētis securitas tpm trāq̄llitas o
pulētia i rebo sanitas in corpib? psp̄ritas i
diuina pace. honestas i failia reuerētia ⁊ g
titudo ad oēz pplm. moꝝ secura ⁊ vita phēme
māsurā Ast heu nra etas misēabilis plimos
his tpib? rusticos h3 distortos mēte ⁊ mori
bus. dūfantes sine timore. sñ fedē sine benigni
tate. inuicē detrahētes. inuicē modētes. inuicē
nocentes. inuicē puocātes. absq; mīa. absq;
caritate. supbos. tumidos. ingros. inobediē
tes. dolosos mēdaces. bibilos ac vt ebosos
sup modū. pausores luxuriosos. ociosos. ac
breuē dicā ita execatos ⁊ pūlos vt nec sciāt
q̄d sit xp̄iana vita ā sciē velit. ita defides et te
naces. vt nūq; bonū facerēt. ā debita psolue
rent sine coactiōe Sic potatioib? nocte ⁊ die
vacātes. vt tabernarij oēm q̄stum eoꝝ sibi v
surpēt. nihilq; vxoꝝib? ac filijs ⁊ familie re
maneat. Hjs tot ac tātis malis subseq̄t dis
fuetudo pessima i domib? viz qñ preffailias

qui subiectos istituē deberēt. et a mal' phibē
met sūt pūse vite. tūc labor negligit. idustria
illa mīta et sollicitudo continua q̄ agcultuē ē ne
cessaria pūpēdit lingua ad oīa ihonesta et ma
ledica vba laxat. ceteraq; mēbra totū corpis
vicijs substnunt. Et qz rustica gēs p maiori
pte hās nescit iō postq̄ mala consuetudo nafaz
pessimavit fiūt pene icorrigibiles. qz sic aliū
nūc vidēt nec sciūt nec didicē. putāt sibi to
tū licē qd aīo occurrat. totū eē bonū qd solitū
cōtrū. asserētibz nō credūt. et sic pemit vēcū
diā amittūt. Iā sic iduratis rīdēdū ē. cū cōqrū
tur de tot plagis fūera magis q̄ pferēt vlt ali
os hoīes. et dicēd. Qz qz nō stāt i bō vita pīm
ātiqz iō nō sūt dig. vt tpaī pspitas eos comi
tet. neq; vt demētia acis pfruant. Qa ec frōs
mētāis scā ē eis et erubescē nesciūt et idurati se
emēdāe nolūt. iō duos tirānos hrēdūt. q̄ eos
sū mīa cōterāt. sic vitp. si forte l' sero ad cor re
deāt et apūitate sua cōcedāt. Itaq; de decīs dicē
incepim? q̄s dñō deo q̄ oīa largit solue debe
rēt. s̄ iā supfluū arbitm' de h loq. cū exigēte
ptinātia et iobediētia rusticorū. i tm excreuerēt
pēhones q̄tidiane. q; vix decīaz sibi retineāt.
capiūtq; dñm qd sibi placz. nec aliū pūe hnt
n qd volūt. Sic sic oz audiē vitriū qui spmit
dogmata pr; Sic tollit fise? qd nō accipit xpo

Ita oꝝ vt discāt dīam int̃ fuitiū dei et hoīm.
qꝛ q̃ mādatis dei obedire cōtēpnit q̃ gūia nō
sūt. pōbit onꝝ hoīm velit nolit. vt expiatꝝ qꝛ
ds verax et iustꝝ ē. Nec ista gūamia tirānoꝝ
sufficiūt qñ ymo. ignis. grādo. fulgur. frigus.
cauma. locusta. brucꝝ. erugo. yms. steilitas.
aer. vētus. nebula. aq̃ nix. glacies. spūs pcel-
lay. et tandē totꝝ orb̃ tray pugbit cōtra īsen-
tos Vbi dīc bñs Ihero. xvi. q. ij. ca. reūtimī Si
qñ fames et penuria et rex oīm egestas opp-
mat mūdū. sciamꝝ. Ex dei ira descēdē qꝛ frau-
datꝝ in decīs et p̃mictis. Itē aug. Decie t̃buta
sūt egētū aīay. qꝛ si decias dedeīs. nō solū ha-
būdātiā fructꝝ accipies. s; et sanitatē corpis
cōsequis. Nō igr̃ dñs dē? tu? p̃miū postulat s;
hōrē. Nē ei ds q̃ digatꝝ ē totū daē. deciaz a
nob̃ digtꝝ ē t̃ape. et nō sibi s; nob̃ sñ dubio p-
futurā. S; si tardiꝝ daē pctm̃ ē. qñtomagꝝ pe-
iꝝ ē pctm̃ nō dedisse. De militia de negotio et de
artificō ēdē decias Cū em̃ decias dādo et t̃re-
na et celestia p̃mia possis p̃merei. p auaritia
duplici bñdōne fraudais h; ei dñm iustissimā
cōsuetudo. vt si tu illi decias nō dedeīs tu ad
deciaz t̃uocabeis Dab̃ ipio mltā q̃ nō vis daē
sacerdoti. Hñfacē dē? semp̃ patus ē. s; hoīm
malicia philtꝝ. Decime etem̃ ex debito reqrū-
tur. et q̃ eas daē nolueit res alienas inuadit

Et quāti paupes ī locis suis vbi ipse habitat
illo decimas non dāte. fame mortui fuerit. tan
toꝝ hoīcidioꝝ reꝛ ante etermini iudicis tūnal
appaēbit qꝛ re a dño paupibꝝ delegatā suis
vlibꝝ resuauit. Qui ergo sibi ā p̄mū dpare
aut p̄ctōꝝ desideat idulgentiā p̄mēri reddat
decimā ⁊ de nouē p̄tibꝝ studeat elemosinā da
re paupibꝝ. h̄ aug⁹. Ex q̄bꝝ v̄bis pꝛ apte ⁊ cō
cordat sc̄is thō in. 2. 2. q. decimē oblacones
ad sac̄dotes p̄tinent non vt eas solū in suos
vsus dūtant. s̄ vt eas fidelit̄ dispēsent. p̄tim
expēdendo eas ī h̄is q̄ p̄tinet ad cultū dei. sc̄z
ad ecc̄ias edificādas ul̄ repādas. siue dseruā
das. ad sacra vasa. et vestimēta ad lūaria cō
tinēda. ⁊ filia. Partī in h̄is q̄ p̄tinet ad p̄pū
victū ⁊ vestitū. ⁊ ad decētem familiā iux̄ sui sta
tus eligiosam frugalitatē in oī castitate ⁊ so
brietate. nō ad sc̄larē pōpā et libidinē aut cō
sanguineoz p̄mōcōꝝ aut h̄mōi. Et p̄tim in
vsus paupēꝝ. q̄ quātū fieri pōt sūt de rebo ec
clesie sustentādi. Ecce q̄ salubris doct̄ia q̄ ad
oīa spūalia t̄spc̄m h̄z. Iux̄ illd̄ ihero. ⁊ ābro.
Qd̄ supest paupēꝝ est Et itēꝝ Quicqd̄ h̄nt
cleici paupēꝝ ē. Ex q̄bꝝ ⁊ filibꝝ pioꝝ laycoꝝ
d̄sc̄ie meito gaudē deñt. qñ ad t̄les vsus eoz
decimē dūtunt ⁊ alia q̄cūqꝫ spūalibꝝ p̄sois ex
soluūt. aut largiūtur. P̄z etiā q̄ ad h̄mōi siue

Sanda siue exsoluēda alacres esse debēt et hi
laēs. sp in corde hūdo. q non hoī vt homini.
s vt in psona xpī aīcta largiāt. Hilarē enim
datorē diligit d̄s. Et ipse xp̄us d̄t. **Q**d vni
ex minimis meis fecistis in fecistis. et ad p̄las
tos. **Q**ui vos audit me audit. et q̄ vos sp̄mit
me sp̄mit. **Q** si vidēit laycī q ad p̄dēm vsū
clēicī non expēdāt bona ip̄orū p̄nt eos hūiliē
et reuēnter admōere. vt viz mēores sint offi
cij sui singula debite dispēsando put de iure
tenētur. Et si se non correpēit. p̄nt sup hoc
auisāe p̄latos eorū vt ad idē coopenē. Si aut
neqz emēdatio fūit s̄bsecuta debēt totū d̄no
deo amittē cum oī securitate. qz ip̄e disponet
oīa sc̄dm ordinē b̄ndicte sapie sue. q nihil de
meito pibit hīs q honorāt sc̄m nomē suū. ec̄
si sepe d̄cē d̄cē et oblatiōes siue alie q̄cūqz p̄
fiones p̄ maximos p̄ctōres asumerētur. **V**n
mo sepe pl̄ merētur laycī deuotī in tali casu
pp̄t v̄tutē pacie. qz tūc vere pb̄antur deū ho
noraē. qn solitas d̄cās et oblatiōes. sū alias
p̄fōes q̄sūqz patiēter ill solueūt hincē pp̄t
deū qui ex sua v̄tute h̄ nō merētur. Sicut in
Ezechiele d̄z. Siḡ thau. **T**. sup frōtes viroꝝ
ac mulierū dolētū sup aīdis ab hoīationibz
ih̄rlm. **V**bi dicunt sc̄i cōiter q qn aliq̄s videt
malū fieri et dolz et libēt illd emēdaēt et nō p̄t

tūc ceteris paribz pl^u mēt^r q^u si illd emdatū fir
ist^u s^uō ē qz pia mēs plu^s ex h^u cruciat^r. Secū
sint g^o tiorati rustici. dūmodo ip^s nō s^usentis
ant. a faciāt de necitate v^ututē qz sic eisdē ex
pens^u viuit^r bñ a male. sic eisdē laboribz mē
tur celū a infern^u. Qui ei huilit^r et patient^r la
borādo ex bono corde se q^utidie cū xpō crucifi
git. vt supioribz suis debita psoluat. nō du
biū qñ regnū dei meret^r. Q^u vero iuolūtāie. et
cū murmuē a corde rācoroso laborat. fili^u ē di
aboli. q^u b^u affligit^r. a p^u hāc vitā dāpnabit^r.
Ecce vob^{is} oēs q^u laboratis. istd diligēt adūte
a pēsate q^u necariū ē vob^{is} cor beuolū. Nā v^u
n^u et idē labor nōnūq^u a duobz impēsus vnū
mittit ad celū. aliū ad ifernū. q^ure^r. Quia et si
par ē labor nō ē tñ p^u itētio laborātū. Sic duo
fidez pēsionē aliqñ solūt a fuitiū ipēdūt Vn^u
libēt cū intētioē placēdi dño deo. ali^u coacte a
sine tali intētioē p^um^u mēt^r vitā etnā. z^u sup
pliciu sempitēnū. Sic de oibz alijs Bonā siq^udē
volūtātē a simplicitatē p^urdi^s diligit dñs d^us
Et q^uq^ud ex illa p^ucedit g^utū ē sibi Q^ud āt ex il
la nō p^ucedit abhoiabile ē. quātūcūq^u etiā sit
mag^u a p^uciōsū. Quid g^o restat n^u q^ud q^ulibet
fidelis rusticus dirigat intentionē suā. scdm
hanc sanctā doctrinā. a bene secur^u erit. Ne
q^u hic est opus mag^u subtilitate a difficultate.

qz n̄l tā facile ē vnicuiq; hoī. q̄ bonū velle Et
h̄ iūstis opib; sudātū satis ē. Grā i gīt dei cō
currēte. q̄ oīb; pata ē facili? bon? ⁊ timorat?
rusticius pōt mēri celū q̄ pūsus ifernū. S; vt
oēs saluū fiāt. q̄ stat videat ne cadat. et q̄ cecī
dit resurgē festinet. Qd vob; tribuat demēs
et mīcor; de? q̄ est bñd cūs in secula. Amen.

Ep̄tmo debet q̄libet fidel et timoratus
rusticius solēpnitates ⁊ ieiunia ac ceteros
ritus eccl̄asticos deuote obſuare. Hoc ē
p̄ceptū eccl̄ie dei. quā spūs s̄cūs ifallibilē ēgit
Qui g° hoc nō obſuat ſpiritui ſcō ⁊ tradicit
Quō aut iſta et q̄ tpe debeāt obſuari i pro
chialib; eccl̄iis ⁊ cōis p̄p̄i laudabili cōſuetudi
ne denūciat. Vbi eſt adūtdū q̄ in hīs mag
ē diſcretio necēſaria. ⁊ mlti mltiplicat errāt. Nā
p̄mo q̄ ad ſolēpnitates eccl̄asticas. q̄dā pu
tāt ſatis eſſe. ſi nō corpaliē laborāt. ſicut alijs
dieb;. et ideo dormiūt diu. ⁊ ludos exerāt cū
balliſtis. ⁊ alijs. q̄ ſūt nō min⁹ laborioſa occu
pātur. q̄ſi p̄ ſolatijs. Itē q̄dā vacāt potatio
nibus. coreis. aut taſillis ⁊ h̄mōi. Itē q̄dam
ſollicitātur nimis dieb; feſtiuis quid facien
dū ſit i futura ſeptimana. aut de alijs tractāt
rebus tp̄alib;. q̄ſi hic perpetuo m̄ſuri ſint
Qm̄s tales nō rectē celebrāt. qz ad h̄ dies feſti
nō ſūt iſtituti. p̄mmo q̄ peccāt dieb; feſtiuis.

pl^z offēdūt dñm deū q̄ alijs dieb^z. Et ē pch
doloe mala cōsuetudo. qz dirē cōtrariū faciūt
q̄dā. viz qz pl^z vacāt opib^z pcamiof dieb^z sa
cris q̄ alijs. cū dērent ecōtra tūc āpli^z vacaē
dño deo. ⁊ emēdaē q̄cqd min^z bñ fecerūt die
bus feialib^z. Hec ē antiq̄ hostis cōsuetudo. vt q̄c
qd spūs sctūs instituit p aīaz saluacōe. ipē cō
ūtat ad aīaz dāpnacōnē Vñ ppter hoc min^z
malū est qz tales opib^z mechaicis ⁊ licit^z oc
cuparētur. q̄ vt cōmessationib^z. ⁊ tripudijs
ac sedicōib^z vacarēt Sūt ptea nōnulli q̄ ecō
tra nīs strictā hñt cōscīam viz qz nec aliq̄ necē
tate vtilitate liceri sibi putāt. q̄cqd opandū.
Pro q̄ est adūtendū. qz mediū est tenendū.
Nā sūt multa opa carnalia q̄ pñt fieri in di
ebus festiuis. s. prepatio cib^z adaq̄tio siue
pastio pecor^z. ⁊ extractio eor^z si in foueā cecī
derūt aut hñmōi. curatio infirmor^z. rēditio ⁊ ep̄
tio necessarior^z Itē qñ iminet piculū ignis. ā
incurfus hostilis. licet pñt solita ē media ap
plicari Similit^z ppter ipropiciū cursū aeris
pñt blada meti aut cōgregari i horrea ⁊ filia
fieri q̄ necitas aut cois vtilitas requirit. Itē de
allectib^z capiēdis. ⁊ mūdīs publicis exer
cendis. et hñs q̄ ad hñmōi necario requiruntur.
idē ē iudiciū. In omib^z talib^z et similib^z ē pie
pcedēdū. ppter necitatē aut euidentē vtilitatē.

¶ Dicitur notat ppter necessitatem aut evidentem utilita-
tem. qz si hmoi fieret ppter cupiditatem a aliam fac-
tam tam min? iustam. non eent sñ pto. Dat' ec doc-
trina salubris a scis doctoribus. p maiore sere-
nacione sciam. qz tales q in pdcis casibus min?
pnt dimis intesse. ppter pdcia opa exceda sup-
pleat in elemosinarum largitione datioe. et alijs
pijs opibus ut sic efficiantur picipes spualium.
repedendo tpalia Studeat ec si pnt vna missa
audire. a pces funde cu intencioe pl? faciedi si
tps pmittet. a in postez supplendi qñ pleni?
ad hmoi vacae potuerit Sedo q ad obfua-
tia ieiuniorum filie ples errat Ma sunt nonnulli. q
ieiunia nec in qlitate nec in qñtitate obfuat
et hora puenie non curat. a iterato refice. nlqz
adutit statuta ecclie. a bona dsuetudine illoz
qbus viuunt. hñ sine tione dñsant. et gñit de-
liquit Sñt ptea alij q ecotra nimis scrupu-
lose ieiunae dñdñt i nullo rigore remittetes
qre etiā in varias sepe infirmitates incidñt et
nonñqz resani ppetuo efficiñtur Sz mediū ē
tenedū ut viz caro discrete maceret. ne lasci-
uiat. et nihilomin? in sacro labore dñare pos-
sit Sunt nāqz plures casus in iure descripti. in
qbus sine pto ieiuniū solui potest Viz ppter
infirmitate. paupertate magnā et mediā pre-
cedente. ppter labores magnos et necessarios

q̄ nō pnt p̄fici sine cōmestioe Itē p̄p̄t viā pa
gēdā ex mādato p̄cipis q̄n sc̄z. cursōres de
bilitātur ex fatigatiōe itineis Itē de huietibz
ad mēsa p̄cipū. et p̄gnantibz ex iusta necē
tate. de mulieribz ip̄reḡtis et nutricibz sū lac
tētibz. infirmis. debilibz. senibz. et alijs filibz. ē
pie stādū arbitrio alic⁹ boni vi. q̄ iux̄ dēcāmē
tōis. et laudabilē cōsuetudis. p̄ loco et tpe p̄nū
ciat qd̄ vnicuiqz expediat. Quo ad etiā sc̄z de
ceteris ritibz ecclesiasticis. ē firmit̄ tenēdū. q̄ q̄c
qd̄ sc̄a m̄t eccl̄a h̄ ē cōmunitas fidelīū ob̄suat.
tā in sac̄mētis q̄ i alijs c̄rimonijs. alijsqz cō
suetudinibz sc̄is hoc d̄z q̄libet xp̄iani noīs p̄fēs
sor ex aīo venerari. et deuote exeq̄ q̄libet qd̄ si
bi ex suo officio et statu incūbit. Et quicqd̄ d̄
h̄ insurgit. tanq̄ oīno mortifex ac venenosū
abice et p̄seq̄. H̄z nāqz h̄mōi ḡnal ob̄suatiā
singulae p̄uilegiū ap̄d deū sic exēplicat̄ de le
gibz generalibz p̄uintie Itā qui tales bñ ob
seruat multū cōmodū reportat. et qui eas in
fringit penā nō euadit. Sic etiā de legibz ec
clesiasticis est sentiēdū Vñ cōtingit qz p̄cōz
in domo sua seorsū orās nō exaudiat̄. si autē
ad eccl̄iā venerit. exaudiri meretur p̄pter
cōmunis orationis efficacīā Ita qui pallatiū
regis solus intraret sepe nihil ip̄etraret ymo
repelleret̄. sed si debito tpe cū alijs venerit.

solito bñficio nō puaret. Legim⁹ q̃ i ecclesi-
cis hystorijs q̃ illos dīna maiestas a diebo
ātiq̃s sp̃ multiplici bñdictōe repleuit. q̃ libet
dīmū cultū dilexerūt. ⁊ auxerūt Testes sunt.
Qd. Ezechias. Salomō. Cōstātin⁹. Karol⁹
ac alij inuērabiles. q̃ tā hui⁹ q̃ future vite be-
neficia cōsequuti sūt p̃fima cōtra q̃ vni⁹ veri
dī cultū destruē conati sūt siue de honestatē sp̃
suē istar sumi defectibiles. et ifausti. Pōpei⁹
romane vr̃b p̃cōsul. ac victor miābil. puta q̃
viginti duos reges bellādo p̃strauit. postq̃ sel-
tēplū dei i iherlīm dehonestauēat. deinceps nūl-
lū p̃spē sibi vnq̃ successit. Nā iulij eū supauit
q̃tidie cōtra sp̃. cū fortissimū exercitū idē pōpei⁹
hrēt. Tādē ad regē egipti socerū suū fugiēs.
miserabiliter capite punit⁹ fuit. Hoc int̃ vniū-
sa exēpla q̃ in mūdo vnq̃ sc̃pta fuerūt cōtra
vanitatē ei⁹ q̃ si p̃matū tenet. q̃n tant⁹ vir q̃
nūq̃ legit succubuisse. a cōtra secularē iusticiā
aliud egisse. p̃ h̃ solo sic punitus fuit. vt nulli
bi refugiū securū inueisset. Crassus q̃dā p̃fec-
tus post eū nō solū tēplū ausus est violare.
quinq̃mo et thesauros a q̃bus pōpeius ab-
stinuit diripuit. Hic stat in post a rege par-
thorū supatus fuit ⁊ aurū liq̃factū bibere co-
actus expirauit. Quid ultra. Dūmas mo-
narchias hui⁹ seculi tunc defecisse legimus.

quā extra di cultū se ereperēt Assiriū·Babiloniū
Medi·Parsē·Greci·Rōmī qđ dē oīp otētis
manū valuerēt in pmtu ē vidē Sūt ptea exē
pla qūdiana de hīs tā pūma· vt vetera recē
sere nō sit necē· Scīū aū paucos ānos pūcis
pē quēdā olm inclitū a dilectū· q postq vni?
pcessiois sacmētāl solēpnē apparatū qh hos
tilit iuasit· licz nō pfectū· tū deīceps sic infor
tūat? in oīb extitit· vt ipemet qī admirās di
cēt q nō pspex in h mūdo hrē debet· Tandē
etiā sine sacmētis subito vitā finiuit Sāo di
uersa mōsteia q violētias a pūb sustinuerēt
h ita cōtinue dīna vltio iuasōēs h mōi pculit.
vt infra breue tps horribili morte cūcti ab
hac lucē migrent· In vita scī ādree a bti lau
rētij āthonij· ac alior scōz pūmōz legit· qz
to zelo celestes prōm· ecclīaz suaz possessio
nes a iura defendāt siue ea nō ē iocādū cū ta
libo scīs· q celo pūdet a suus cultōēs desup q
tidie tuent· Nō em bti illi sūmī dei milites· iu
git excoīcari· affari flagellari· ac fustibz cedi.
ā derideri volūt Qm a si scī in manibz ipioz
derelicti videbāt h deīceps glā a hōre cōtōti
sūt potētes effā adiuuādū oēs cultōēs suos
et ad deicādū oēs adūsarios ipsoz De hoc
rēdis etiā plagis q crebro cōtingēt derisōibz
sacp cōrimoniay ecclīasticay· tū exemplū aū

dece ānos narrat eueisse **M**ilitais qdā i die
cinez iocose socijs suis adhuc i lecto iacētibz
cinerē iponēs qñ ecclāstico moē. subito anqñ
singlos circūstribilit oculo eūtēs i trā cor
ruit ⁊ expirauit. Nō nlli qz sup fētz se ponē
tes qñ mortui eēnt vt tali ioco ad risū āos p
uōrēt. fletū p risu pepereēt. Alta filia diuī
atigēēt vt discam? nos q adhuc supstite? su
m? dīna venerā. ⁊ neqz cū deo neqz cū scīs ei?
iocari. Nā vt ait apos. De? nō iridet. h q se
mīauerit hō hec ⁊ metet. Adūtāt hec qz fī
deles rustici. ⁊ sibi caute psciāt. Studeant li
benter festiuitates deuote pagē. nec eas sine
necitate infringāt. Sermoibz ⁊ horis sacris
quātū pnt intesse festinēt. Ieiunia diligēter
obseruet p fessioes ac alio sacra exercitia ecclā
astica frequētēt. sacmēta venerētur. Cultū dei
p posse augē conent. Sicqz i omibz q ad dei
glaz ⁊ aīaz salutē spectāt se beniuolos ⁊ pm
tos exhibeāt. qten? hic tpaliē ⁊ post etnali
ter a dño bñdici mereāt. eodē copante cui
laus est in secula Amen.

Otauo debet qlibet fidel ⁊ tioratus rust
icus paupibz quantū facultas pmitit
elemosinas elargiri. h° ē q scūs thobias 3°
filiū suū docuit diēs Ex tua sba fac elēosinā
⁊ noli autere faciē tuā ab vllō paupe ita em

fiet vt nec a te autat facies dñi Quō potueis
ita esto misericors. Si mīhī ē fūit. habūdantē
tribue. Si exiguū ē fūit etiā exiguū libentē in
pīrī stude. Premiū ei bonū tibi thezaurīsas ī
die necītatis Qm̄ elemosinā ab omī pctō ⁊ a
morte liberat. et nō patiet aīam ītroire ī tene
bras fidutia em̄ maḡ erit corā sūmo deo ele
mosina. oīb; faciētib; eā. Et dñs ī euāgelio
pmitit eis vitā eternā dicēs Venite bñdicti
pīs mei pāpīte regnū qđ vob; patū est a cō
stitutiōe mūdi. Et vt scīrem? q̄ sint opa mie
subdit. Esuriui em̄ et dedistis mīhi māducaē
Sitiui ⁊ potastis me. Infirmi? fui ⁊ visitastis
me. pegrinus erā ⁊ collegistis me. In carcere
fui ⁊ remisistis ad me. Nudus erā et coopuist
tis me. Ecōtra non faciētib; hec opa dictu
rus est. Ite maledicti ī ignē eternū. q̄ ppara
tus est dyabolo ⁊ āgelis ei? Hic est diligēte
notādū. q̄ qđā pueri hoīes ppter ista vba
errorē quēdā pncipiosū dogmatisart. dicētes
q̄ quātūq; pctā cōmiserit hō dūmō hec fe
cerit mie opa nō poterit dāpnari. Et rō eorū
est. qz sīma dāpnatiōis pnunciabit a iudice
tantūmō cōtra illos q̄ ea non fecerint Ecce q̄
absurda doctrīna. q̄si aliud mīhil sc̄ptū sit ī
euāgelio q̄ ista verba. Multi fuerunt hmoi
falsi doctores. q̄ q̄sdā sacre scripturē pīculas

talit̃ fm̃ vesam̃a capitis sui extraxerūt. ⁊ p li
bito exposuerūt et p̃les decept̃e. Quos oēs
tiorat̃ laici diligent̃ cauē dñt. Vñ bt̃us aug.
dic̃t. q̃ ille opt̃m̃ sc̃pturarū tractor ē. q̃ eas
p̃mū ex integro legerit. et sic eas exposuerit
vt nullā in eis contrarietate admiscit. Hoc qz
supbi aut nolūt aut nesciūt. ideo multiplicat̃
desipiūt Quis em̃ laicus hoc nesciat. q̃ luxu
riari. iurare blasphemare. ⁊ alia hm̃oi nō esset
p̃ctā. si ab illo fieret qui mie opa facit Qui
ym̃o notū ē facile ex sc̃pturis. q̃ p̃les hm̃oi
opa fecerūt ex vana gl̃a. qui ob hoc mercedē
nō huerūt ap̃d deū. Et breuit̃ dicend̃ ē. q̃ q̃
cūqz opa exteriora q̃ntūcūqz mag̃ si fiant in
p̃ctō mōli. hoc ē ex caritate. nō sūt meritoria
et̃ne vite. Vñ ⁊ ob hoc dicūtur mortua Bo
num siquidē est ex integra causa. malū aut̃ ex
singulis defectibus. Qd̃ vt simplicibz notū
fiat accendāt corpus huānū. Si em̃ alqs de
bet dici p̃fectus ⁊ formos⁹ vir oportet hēat
singula mēbra integraliter. et debite disposi
ta. Si autē vel vnū defueit. iam nō habz p̃fec
tū corpus Sic etiā quicūqz esse desiderat ver⁹
cristian⁹ oportet q̃ ab om̃i peccato mōli ad
min⁹ absteineat. ⁊ bonā voluntate hēat ad fa
ciendū om̃ia opera bona q̃ suū statū d̃cernūt
Et per dñs non solum debet m̃iam exercere.

ad primū h̄ etiā ad seip̄m̄ sicut docet sapiēs
ecclesiāstici. xxx. dicens Misere aīe tue placēs do
Ecce nūc bonā doctrinā. Qui aīam suā imaz
culatū suat optinā mīaz facit. ⁊ tal' deo plac
cet. ⁊ q̄cūq; deinceps primo ex mīa ipendit.
filē deo grata erūt. M̄n et in euāgelio math.
.23. aūq; ad hec v̄ba dñs remisit. p̄mū p̄misit
Pharisee cœcē mūda p̄us qđ intus ē. vt fiat
qđ foris ē mūdū. Quasi dicēt Stult? ⁊ cœcus
es si ad alios fueris benefic? ⁊ tibi ip̄i p̄nici
osus. fac igit' in te p̄mū mīam ⁊ deinde i pr
imū ⁊ tūc letus audies s̄m̄am meā Venite be
nedī p̄ris mei ac. Vex nō p̄pter h̄ phibēdi
sūt peccōres ab opibus bonis. p̄mmo exhor
tādi. vt quicqđ boni p̄nt interī faciāt. donec
mīcoris de? cor eorū ad p̄m̄am emolliat. Vñ
dicit bñs iero. ⁊ aug. q; mala morte raro le
gūtur pisse. q; libent' opa pietatis exercuerūt
Nā tales habēt multos int̄cessores q̄ p̄cib; adiuti.
citū? grām dei p̄merent. Sed sic senti
re q; peccata alia nō nocēāt. si q̄s opa mīe fe
cerūt. extreme demētie est. Sunt plures doc
trine satis pulchre de discretiōe h̄nda in ele
mosinaz largiōe h̄ puto q; p̄rusticiis nō sint
multū necessariē quare dimitto eas ḡtia bre
uitatis Ipsi enim de paupertatule sua prout
cōius non valent magnas opes deducere.

Diuites autē ⁊ maxime p̄lati regulis illis di-
ligētius itendē habēt. Sufficiat rusticis q̄ ex
cepto necitatis articulo sic debent opa m̄seri-
cordie pauperib⁹ ipendere. vt non īpedian-
tur a solutione debitoꝝ suozū. Hoc em̄ debet
precedē quod apostolus dicit reddite om̄i-
bus debita. Deinde qđ sup̄ est. date de illis
elemosinā indigētib⁹. Q̄ si visibilis necitas
im̄ineat pauperi. ita q̄ si nō dederit aut mor-
tem aut infirmitatē notabilē incurrerz. tunc
sine om̄i discretionē aut sollicitudinē de crasti-
no. om̄ia debent esse cōia. s̄m q̄ d̄t bt̄s auḡ.
Pasce fame morientē si nō paucis occidisti.
Q̄ p̄m̄ti dēant esse fideles ad h̄mōi opa m̄ie
doct̄ p̄cipu⁹ ille vir m̄iaz bt̄s greḡ. in mul-
tis locis Vñ narrat exēplū de qđā p̄familiar-
as. q̄ cū tota domo sua sedule hospitalitati de-
seruiuit quadā vice cū ex more aḡ infundē
vellet in man⁹ pegrini subito non cōparuit.
Mirās sup̄ hoc audiuit nocte seq̄nti dñm si-
bi dicētem. Hucusq̄ me in mēbris meis sus-
cepisti. s̄ heri meipsū Similit̄ de martirio. q̄
xp̄m in forma leprosi pōiuit. s̄ dñs de collo-
eius p̄filiēs ait Tu me nō erubuiisti sup̄ trā.
nec ego te erubescā sup̄ celos p̄la ⁊ alia repi-
unt exēpla ⁊ doct̄ie salubres. q̄ p̄ ām̄i cūculū
in eccl̄ijs p̄dicant. p̄ijs hoīb⁹ ī cōsolacōez p̄ se

et auaris in testimoniū contra se. Sunt p̄terea
opa mīe spūalia que etiā fideles laici libēter
p̄ suo modulo debēt primo submīstrare. Et
sunt hec Docē et cōsulere indocto. Castigare
peccantē vel increpāre. siue emēdare aut cor
rigere delinquentē. Cōsolari trīstem Remit
tere offensam. ferre auxiliū. aut patiēter sus
tinere īportunū. siue cōtumeliosū ne peior fi
at ex respōsione. Orare p̄ alijs īdifferēter.
Sed ad hoc maxime p̄lati sūt astricti plus q̄
simplices. q̄uis etiā p̄ loco et tēpe suo mō ad
hoc subditi teneātur. Studeāt ergo quiq̄ fi
deles rustici pro viribz mīe opibus īsudaē
vt et ipsi mīam hic īeternū cōsequi mereā
tur. a largo dño. q̄ dat omibz affluent et non
īpropēat. Tui laus est et grāz actio debet. p̄
ōnia secula seculorum Amen.

Nono debet q̄libet fidelis et timorat?
rusticus quātū in se est. cū oībus ho
mibz et p̄cipue cū vicinis et cū cōtrī
bulibz suis pacem suare. Hoc est qd mouet
Aplūs ad hebre. xij. dicēs Pacē sectamī cum
omnibz et scāmomia. sine q̄ nemo videbit deū
Et dñs in euāgelio mādauit discipulis suis
de pace dicē. In q̄cūq̄ domū intraueritis
primū dicite Pax huic domui. Et sibi fuerit
filijs pacis requiescet super eam pax vestra.

finalit ad vos reuertetur. Ite vt breuiter dñs eā
nobis amēdaret ait. Bti pacifici qm filij dei vo
cabuntur. Vbi a dtraio sensu expositoēs dicūt.
q meito filij dyaboli vocātur. q pacē turbare
non verētur. **H**ic est diligēter adūtendū. q
ista pax sancta non potest seruari nisi inter
hoīnes bone voluntatis. qui deū timent et ius
ticiam diligunt. Et ergo auisandi sunt boni
et pñ laici q pacē peccatorū fugere debent. et
nequaquā ipsis cōsentire qñ ad mala trahē vo
lunt. Quin potius eorū insultū patiēter tolle
rari atq a via dei ppter eorū iniquā pacē rece
dant. Et breuiter dicendū est cuilibet xpiano.
et pcpue rusticano ppo illud saluatoris In
mūdo pressurā hēbitis. **R**estat ergo vt sic se
instituat tioratus rusticus. quatenus hec duo
studiose obfuet videlicet q oīnibus iusticiā
seruet et eā sibi fieri a nullo expectet. et q oī
bus pacē pareat et a singulis psecutionē et
cōtumeliā recipe sit paratus. **Q**uod si aliter sibi
eueneit. hoc quasi p miraculo hēat. Dicatq
aime sue illud consolatoriū verbū bti pauli a
postoli. Nos scām qm in hoc positi sumus
Quia oēs q in xpō pie viuē volūt psequuti
onē patiētur. **N**ec mirū. qz xri xpiani sūt b
pegrini. et i regiōe hostiū xpi. **N**ā totū b mū
dū pcurauit atra xpm. vt btis Bernar. dicat.

h̄ pius dñs nō dēlinq̄t spātes ī se. Qñ ergo
īsta pax t̄palis turbat̄ siue ītē p̄ncipes. siue
aīcos. ā vicīnos nō debz ex hoc nimis dolēā
p̄uillo aīno fieri bonz xp̄ianz. dūmodo ipse
nō fuerit ī cā. h̄ ad pacē scōz se cōuertē. quā
reliq̄t xp̄c discipul̄ suis. Hec pax scā ē. q̄ hō
bene stet cū deo suo. ⁊ q̄ p̄ oīa sit de hoc m̄tē
tus. an velit eū eē paup̄em ā diuitē sanū aut
egrotū. hōrabilē aut desp̄cū. fortunatū ā īn-
faustū. ⁊ sic de alijs Et qđcūqz euenerit. sibi
libēter accīpiat. et grās agat. Pax autē mūdi
cōdinat̄ ad q̄etā fr̄uītiōē bonoz tēporaliū.
⁊ est nihilomin⁹ donū dei. ⁊ cōmunit̄ eā tam
elcī q̄ reprobi desiderāt. h̄ qz fr̄eq̄ntē eā cōi-
tatur multiplicatio viciōz. iō est simplici po-
pulo multū piculosa. ymo et scīs homībus.
Qz sit populo rusticano piculosa. p̄z p̄ illud
deut. 32. Cōstituit sc̄z p̄p̄m ysrahel q̄ ad hām
rustican⁹ eāt eū sup̄ exēllā terrā vt comedēt
fruct⁹ agroꝝ Vt sugeret mel de petra oleūqz
de saxo durissimo Butīz de armēto et lac de
ouibz. cū adipe agnozū ⁊ arietū. ⁊ hircos cū
medulla tritici. ⁊ sanguinē v̄ue biberēt mēa-
cissimū Inerassatus ē dilect⁹ et recalātrauit.
īnerassat⁹. ip̄ignat⁹. dilatat⁹ Dēliq̄t deū fac-
torē suū. ⁊ recessit a deo salutari suo. Et de so-
domitis d̄r. Ezechielis. xvi. Hec fuit īmīqtas

sodo me. satuitas panis. et habūdātia. et otū
 ipse? Hic dñs sup iherlm fleuit dicēs. qz si ag
 nouisses et tu fletes. Idā ea q sūt ad pacē tibi
 nūc. subaudi. sūt et sūme pmitiosa in futurū q
 mis id ignoēs. Ex hīs et alijs samis doctrinis
 et expiētia qūdiana. exiuit illd nōbile pūbū
 q rustica gēs est optima flēs h pessima gau
 dēs. Legit in vita scī ābro. q cū quadā nocte
 apd qndā ditissimū rusticū hospitaret. et ab
 eo audisq q felix status ei? sp fuisset. et q nihil
 criste vnq sibi accidisset. ait vir scūs ad suos.
 Surge et hinc veloci? fugiam? qz dñs nō ē
 in loco isto. Mox illo egresso tra se apuit. et
 hoīez illū cū tota sbā sua absorbuit. Similia
 multa de alijs legūtur. Mestatur gō simplicit fa
 teri. q mag est mīa dei q hec tpalis pat ali
 qñ turbat. ne ppter hmōi carnalē petulāti
 am. hoīes bestijs filies efficierētur. et p dseqñs
 nūq ad angelicā dignitatē pficere cuperēt.
 ad qd fā sūt. De illa at pace domestica. quā
 int se rustici suae dñt. Vmmo et cristiani vni
 ūsi. dicit aplūs. Solliciti suare vnitatē spūs
 in vinculo pacis. Vbi dicit cassio? Nec iuueni
 ri pōt forma expfioe ouersationis āgelicē. q
 vmitas social. Hic ps ait Ecce q bonū et q io
 cūdū. hitare frēs i vnū Vbi dicit btūs Aug.
 q sūt aliq bona q nō sūt iocūda sic ieiunare

laborare et filia. sunt etiam alii iocunda que non sunt
bona sic de licia. solari et filia. Sed hitare fratres
in unum. pater est bonum et iocundum. Ad hanc pacem re
quiritur sollicitudo magis et diligens custodia. ne
quod tamen bonum gratias venit a perseverare solet. nisi cum
ingenti studio. etiam inter illos qui probate vite esse
videntur. Quod si quandoque ex parte interruptum fuerit curat?
Sed ad pacem fieri recurrit? et si tardior mora inter
veniat. divina prentia a nostris moribus se subtra
hat. Aut enim beatus Iheronimus. ad Rusticum monachum
tractans illud. psalmus. Dedisti a malo et fac bonum. in
quire pacem et persequere eam. Pax querenda est ut bella
fugias? Nec sufficit eam querere. nisi iuventam fugientem
quod omni studio persequimur. quod in pace habitat deus
Iheronimus refert brevis verbo si quidam sacrum pro domes
tica pace observanda. Mulier quidam in Anglia
fuit bene fides ac virtutibus plena. et precipue hospi
tali super vires interita Hec propter longum usum bo
norum operum. sancta ut vere fuit reputabatur. Vex in vi
no deficiebat. quod malos et iniuriosos homines si
bi vicinos. que eam crebro et indigne molestabant
non omnino equaniter tolerabat. quoniam mox et aliquando mi
seretur eis ratabat. Igitur post aliquod tempus cum iam
diu defuncta fuerat quidam vir sanctus eam in penis
purgatorii videns mirabatur. quod tante fame secula
adhuc illic detineretur. que nullo modo quiescebat per sua im
petra quam admiserat flere et penitere solebat.

Qui dñs visionē exponēs rñdit Ego steti co-
ram Pilato ⁊ p hoīm pc̃is satisfaciēdo filui
ad cōtumelias illatas nō p pc̃is meis. Hec
aut qz me i h̃ imitari neglexit. ideo nūc iustū
est. vt mag̃ acerbitate purget. ne aliqd̃ ma-
lū maneat ipunitū. Ecce km̃i bonā doctrinā.
quō sc̃z turbacōis tpe patiētes esse debem⁹.
⁊ mutue paci puidē. Et q̃ q̃ iuste iuadim⁹ tñ
ex h̃ nō dat⁹ nob̃ licētia malū p malo reddē.
h̃ in bono vincē malū p̃cipimur. Vt videlicz
ad tēpus patientē cōtumelias ā alias iurias
sufferam⁹. aut blāde leuētqz respōdeam⁹. ne
primū nostr⁹ p q̃ xp̃s p̃ciosū sanguinē suū
fudit. nrō furore peiorē faciam⁹. Qui h̃ mō
facē dissimulat. grauit̃ postea recōpēsabit in
tormētis. Qui nescit mō tollerare ṽba tūc eū
scire oportebit tolleraē g̃uissima ṽbra. ⁊ ar-
dores horēdos. Nūc iḡz o vneābiles rustici
ac ceteri laici q̃cūqz. tā viri q̃ femie cogitate
nūc de piculo dum agitur de piculo pacē di-
ligite in qua deus habitat. vt deus vobiscū
pmaneat nec pro vili re tantū dominū repel-
lere velitis. potius iniuriā pro ipso patiēter
accipite q̃ reddatis. cōsiderātes q̃ ex mutua
cōtentione infinita peccata oriātur. Omni-
ergo modis in silentio ⁊ pace vitā hanc bre-
uem transire satagite. cōdonantes inuicē.

ficut et de? in xpo donauit vob? q̄ten? de paz
ce ad pacē m̄gre mereami. vobiscū manēte
deo pacē a dilectiois i cordib? v̄ris Qui laus
est a gloria p infinita sēla seculor? Amen.

Quāto debet q̄libet fidel? a tioratus rus
ticus sollicitē ad h? m̄ti. vt familiā suā lau
dabiliter regat Quia vt dicit ap̄ls ad th̄io. Qui
suor? a maxie domesticor? curā nō h? fidē nez
gaut. a ē infideli deteior. Qui g? prēssailias
sūt p̄mo dñt seipōs instituē ne sint rephēsi
les. fidē illibatā vxori seruātes. sobrii prudē
tes. pudici. modesti. nō violenti. nō paussoēs.
nō litigiosi. nō cupidi. nō bilingues. nō turpe
lucy sectātes. nō ihonesti. nō maledici v̄ba
loquētes. nō deridētes. s; opatiētes. nō leues
sed legales esse studeant. Habeāt deinde curā
sollicitā erga vxores suas. vt eas diligant a
diligēter caueant occasioēs displicētiar? nec
faciliter credant illis qui int? sediscordias se
miare volunt. qz nunci? dyaboli sūt Similit̄
vxor virum honoret. a humiliter recognos
cat eum sibi diuinitus prelatū neq; cum alijs
viris familiaritatē habeat aut colloquia ni
si pauca et in tali loco vbi nulla suspicio ori
ri possit. Timēdū siquidē est nisi mulier cau
te pueniat virum eum vneābiliter tractans
do tam verbis q̄ alijs seruicijs beniuolentie.

q̄ cito ātiqu? hostis semīariū piculose discor
die int̄ eos mittet. Et q̄ q̄ p̄ncipalit̄ in viro
rei failliais salus cōstituat̄ tñ sine coniugis fide
li adiutorio ipse pax aut nihil p̄ficiet. Mu
lier q̄z sine viri defenſiōe flebil̄ creatura ē. q̄ si
diligēter ābo adūtāt. q̄ sc̄z sit ip̄s mutua di
lectio necēaria. ⁊ mutuū fidele iuuamē. tūc me
rito q̄libet altei deferri debet. qz reuera q̄cqd
fit vni eorū. siue bonū sū malū. in alterū redū
dabit. hic p̄ ap̄lm d̄r ad Col. iij. Viri diligi
te vxores v̄as. et nolite amari eē ad eas. Itē
ad Eph. v. Viri debēt diligē vxores suas vt
corpa sua. Qui suā vxorē diligit seipsū dili
git. Vxor aut̄ virū suū timeat. Hec si ita fiāt.
dom? ip̄soz firma erit. ⁊ sc̄i angeli iuuabūt.
eos cōtra oēs inuirsus maloz. et florebut̄ sic
vitis et filij ac filie eorū sicut nouelle oliuarū
Multa ⁊ grādia laudū p̄conia dicūtur in sa
cris lib̄s. de hac sc̄a cōcordia ⁊ vnanimi fide
litate coniugatoz adiūcē. s̄ exhibitio in re est
multo felicioz. Satis in hoc cōcordāt. qz p̄bi
tas muliez oīno sit p̄req̄renda in vtili regie
dom? ⁊ frēq̄nt̄ discoli mariti lucrifici sūt p̄ vx
ores sensatas. hic eccl̄. xxx. dz. Sic sol oriens
in mūdo sic boē mulieris sp̄s i cōmētū dom?
eius. Disciplina illi? datū dei est Gratia eius
delectabit virū suū. et ossa illius imp̄guabit

Grā sup grām mulier scā ⁊ pudorata. et mā-
data dei in corde ei⁹. Monēde sūt igit⁹ vxoēs
vt maitos diligāt. ac ppinqs ipōz hōrare af-
fuescāt. qz h̄ spēalit vis acceptū ē ⁊ q̄si nata-
lit infitū q̄uis nōnūq̄alit ore loqnt⁹. Sangs
etei sangnē tāgit Pariformit et vis ppinqs
vxoꝝ suaz beiuole tractēt. ppt eādē cāz. Dei
de monēde sūt vxoēs vt discāt faillā prudēt
regē. gubnaē domū et scīpas irrephēbiles
exhibē. v̄ba q̄z carnalia ⁊ ihonesta tāq̄ pes-
tē fugē a q̄aiq̄z eē dicātur. Et ē q̄si mīz dicē
quō maitū i h̄ maiorē ex corde h̄nt aplacētā
q̄n v̄b ihonestis ac gestib⁹ lenocinijs a suis
vxoib⁹ rep̄hēdit. q̄ si i talib⁹ plausibilit̄ sibi
cōsentirēt. Istis sic p̄suppositis. viz q̄ v̄ ⁊ mltē
sibi mutuo sint bñ cōsentientes tāq̄ aīa vna ⁊
caro vna i dño iā spes ē de salubri statu ipōz
et vtili regimie rei faillais. ⁊ alias nō. Si igz
eis sint filij ⁊ filie. erudiāt eos i dño fm doc-
trinā apli ad Eph. vi. dicētis Prēs nolite ad
iracūdiā puocāē filios vrōs s̄ educate illos
in disciplina ⁊ correptiōe dñi. Et itez Prēs
nolite ad indigtiōē puōre filios vrōs. vt
nō pufillo aīo fiant. Diligēter etiā aduertāt
pntes q̄lis inclinaōis sint filij. q̄a nōnulli
sūt mollis cōplexionis ⁊ natalit̄ v̄cūdi. alij
duri et audaces. q̄dam beniuoli quidā p̄tū

Et put singulis expedit ita discipula modes
ratur. famliā q̄ ita gubernare studeat. vt ne
q̄ nīs seriose neq̄ nīs blāde s̄ medie tpate ip
sis p̄cipiat. Nā regimē nīs durū p̄cipitat et
regimē nīs laxū negligit curā domesticā. Qd̄
āt tpatū est prudētē cōsuat. et fortit̄ auget p
uētus q̄tidiaos. sicq̄ fiet vt et timori a amori
p̄familia hēat a domesticis suis. Et q̄ sc̄
sc̄ptura d̄t. nisi i timore dei tenueris te citi s̄
uēt dom̄ tua. iō sollicitē puidē d̄ vt tā faū
li q̄ faūle deū timeāt. et in p̄ceptis ei abulēt.
neq̄ sustinē eos i domo sua debz. si i mōilibz
p̄ctis marie publicis uiuē n̄ formidēt. Timē
dū siq̄dē est s̄m d̄cā bti Aug. q̄ p̄familias co
rā deo tenet rationē reddē. nō solū de peccatis
plū suay. sed etiā totius familie. si ipsos nō
correxit. a disciplinā debitā nō dederit. Et si
opus est a se penitus nō abegerit. si otuma
ces pmāserint. Quātū igit̄ pōt curā impēdat
vt honestā familiā habeat et firmē cōfidat in
dño. q̄ si plus talibus largiatur ppter eoz
virtuosam conuersationē. q̄ plene hoc om̄
nipotens deus sibi restituat. et hic et in futu
ro. Honorificē etiā et ex industria cōsilietur
cū famulis suis. maxime quos prudētiores
nouerit. qd̄ et qñ singula queq̄ fieri debeant
Concordant em̄ in hoc yconomi exp̄tissimi.

q̃ failla digne regi neq̃t. nisi cū mag̃ p̃uider̃
tia. et p̃cipue ea q̃ ad agriculturā spectāt. q̃z
ad plura respicē oz. Et iō vbi p̃ima sal? spe
rat. ibi multa cōsilia p̃cedē dñt Sūt p̃inde sin
gula aptāda tp̃ibo suis iuxta qd sapiēs dī.
q̃z oē tps tēp? suū h̃z. Est em̃ tps plātādi. tē
p? euellēdi. tēp? seiandi. tēpus metēdi. tēp?
arādi. tps cōplanādi. tēp? finādi tps tbulā
di. tps purgādi. tēp? instrumēta p̃pandi. tē
p? laborādi tps q̃esēdi. tps p̃meditādi. tps
ereq̃ndi ⁊ sic de alijs. Q̃z si i aliq̃ istoz negli
gētia ⁊ pigritia sū inertia ⁊ imprudētia se im̃is
cuet. tūc totū regimē detrimētū patiet. ⁊ dāp
nū seq̃tur. Nō sic est vsq̃zq̃z de alijs officijs
mechamicis. put ad oculū q̃tidiana exp̃ien
tia edocet. Magna igit̃ vigilātia et industria
rusticis necessaria est ad tā varia et pene cō
traria p̃sequēda. ad que vnus aut pauci nō
sufficiunt Vñ et bt̃s Bernard? vtile cōsiliū
dat h̃ijs q̃ diuersis curis grauātur. videlicet
q̃ eligere debēt aliquē fidelē famulū. cui ōnia
cōmittant. cū auctoritate ita q̃ quicq̃d faciat
sit factum. q̃cquid iubeat sit iussum neq̃ fas
cile cōtra talem querelā recipiant. ⁊ nihilomi
nus ipsi diligēter aduertāt. vt negocia debi
te tractentur. Qui sic p̃cedunt p̃ficient. qui
autē per se cūcta disponē volunt neq̃ cōsilijs

acq̄ſcere peritoꝝ tales ſeipſos inutilit̃ inuol
uūt. et alios impediūt. familiāq; crebro tan
to tedio affligunt. vt ad nihil quod vtile eſt
ſufficiat. Expedit quoq; famulis ac famula
bus ipſis. ſi moderate honorētur. ac aliquā
do de bene actis recōmendētur. Nam qñ poſt
magnoſ labores ſemp̃ indignacōnes repor
tant puſillo aīmo fiunt. et quaſi de ſeipſis de
ſperati. naturalit̃ ifirmioꝝ reddūtur. nec vn
q̃ ad ea que laude digna ſūt cōſurgunt. Ho
mo autē hilaris et bone ſpei. fortificat̃ in na
turalib; ſuis. et grādia cōfidēt̃ p̃cedit et p̃
cipue quādo beniuolēt̃ et venerabil̃ p̃ueni
tur. Hac p̃ctica iulius cēſar vſus fuit. q̃ ſub
ditos ſuos cōmilites appellauit. nec vnq̃
eis dolum aut irreuerētiam exhibuit quare
tanta eos fidelitate ſibi aſtrinxit. vt corpus et
animā p̃ ſe dare p̃miſſimi eſſent factūq; ē
vt tātoꝝ viroꝝ adiutorio ſuffulcus Victoꝝ in
orbe fieret. Hoīs nāq; aīm̃ naturalit̃ nobil̃
eſt. et p̃tati recalcitrat. et iō ſali? duat̃ q̃ trahit̃.
Qui autē beniuolētia nō vincūtur obiurgacō
nib; puocādi ſūt. et p̃tati p̃mēdi. ſi nīs irratio
nabilit̃ laſſati fuerit. Vbi ē notand̃ q̃ ſūt qui
dā p̃ſſfamilias. q̃ quadā maia et inutili de
mentia familiā ſuam deſtruūt. p̃ eo q̃ nulla
ſtrēnuitate ad viles labores eam inſtituūt.

nec desides corripuit. neq; valentes in bona
actione et ordinata dieta pseuerare faciunt sic
q; fit vt nec sibi. nec alijs i postey vtilis sint
Et est euera magnū malū. nā simplices et bo
ne volūtatis hoies hac occasiōe sūt in corpe et
aīa destituuntur. Qui em̄ sūt sacros laboēs dis
suescit raro ad eosdē p̄fē redibit Hinc btūs
Ber. ait. Si dimisēis rusticiū ne laborē continu
et. statim molescit. Q; si laborare cessauerit q̄
meito eternā obtinebit vitā. Orae nescit cō
tēplari. meditari. studē. legē. ceteraq; studia
spiritali vite ignorat Et qd sibi restat nisi oci
um. Qui autē diu rationali creatura sustinē
non pōt. si stat g° vt si laborare in vacatiōe
sua cessauerit ad vicia ruat. et dyaboli abus
fiat. Hec sūt mercomonia libertatis male. Nō
segnē q; operā idē p̄ scīs cū inditus fratribz
suis agriculture ipendebat. tā p v̄tutibz ac
q̄rēdis. q̄ p q̄tidiani vict? alimonijs adipis
cend. Preterea nedū orthodori prēs hoc cē
serūt. s; et gentiliū industriosa nobilitas idip
sū luculentē adūtit. Vñ apud eos duo status
esse memorātur q̄ spēalit ad laborādū sūt in
stituti. videlicet militaris et ruralis Legit nā
q; q̄ sūm? ille cēb monarcha Octavian? mi
litibz suis tantā disciplinā idixit. vt neq; vsū
vel colloquiū scīnay neq; delicias. neq; ociū.

neq; restitū molliorē. ipse idulſeit. s; exercitiū cō
tinuū cū cibo grosso. et aspero idumēto. Nā
delicie ⁊ mollior restit? cito virilē aīm enūāt
Quia vbi sūt hodie qdā milites nri ac rustici
vbi strēuitas ipsoꝝ inueiri poterit? Nō ne
sūt lupusculi timidiōēs. nōne fēis molliores?
S; vneābiles rustici p̄ua exēpla respicē nō
dnt qnȳmo s̄m vōcōꝝ suā sp̄ memoēs sūt. q
ad statū sc̄m. ⁊ huilē. ac laboriosū. vōti sūt a
dño deo. Et iō caue dnt. ne i restitu. a cibo. sū
potu ac ceteris q̄ ad vsū failiare spectāt. aliq̄
ostētacōem siue p̄ciositatē admittāt. p̄ certo
scientes. q̄ si aliē fecerit. tā deū q̄ scōs ange
los. q̄ etiā totū mūdū cōtra se puocāt. vt au
ferāt ea in q̄b; male delcānt. Sit g° mēsa p̄ q̄
tidiano victu de cib; substātiōis et simplicit̄
p̄paratis nō delicatis. qz h̄mōi cū delicatū fa
ciliē digerūtur. ⁊ nat̄am min⁹ iuuant Cibis
aut̄ simplex ⁊ substātiōsus. ac vniformis na
turā roborat. sanitatē cōsuat. et ad laborādū
corpus aptat. ⁊ bene i stomacho durat. De
licie vero. ac crebre epulaz variationes. na
turā inflāmant. ⁊ dissipant. ac plures egritu
dines introducūt. Testes sunt delicati ciues
viri. ac fēie. ⁊ ali; q̄cūq; epulationib; q̄tidie
vacāt. qz diūsis tortionib; ⁊ infirmitatib; ḡ
uant. de q̄b; laboriosi rustici nihil pene sciūt.

Et est utiq; mirabile iudiciū dei. quō illi qui
magnū studiū p̄ sanitatē aut cōseruāda aut
acquirēda impendūt. cum tāta p̄ciositate epu
laz. raro qd̄ cupiūt adipiscūtur. Isti autē q̄ ru
gientē stomachū vix pultib; ac fabis solan
tur. ab in eunte iuuetute vsq; ad decrepitā se
nectutē. sani cōmunit̄ p̄seuerāt. Si aliud nihil
scirem? merito deberet nos a dāpnabili gu
la cohibē. Videm? nanq; ad oculū q̄ plures
gula q̄ gladio moriūtur. Sit deniq; restitus
de lino crudo. aut panno grosso. iuxta morē
patrie. apto ad labores q̄tidianos. Pro die
bus autē festiuis qui habet. potest uti restis
mētis aliquāto cultiorib; in q̄bus tamē om̄
nis curiositas deuitetur. Nos etiā laudabi
lis apud quosdā antiq̄tu; seruabat̄. ut nup
tiarum tēpore de talibus restibus sibi prouī
derent. et pro diebus solēpnibus seruarent
vsque ad finem vite. aut q̄ diu durare potu
issent. Ceterū qz expedit etiā nōnunq; rigo
rem laxare. ideo olim apud sanctos patriarchas
et dei amicos sancta diuina et solatia fre
quētabātur q̄si in q̄ddam p̄sagiū future illis
us iocūditatis quā in cēlestib; cū angelis ha
bituri erant. Sic et honesti rustici cū familia
sua. aut cognatis siue vicinis facere p̄nt cer
tis diebus secūdum bonā cōsuetudinē patrie.

In quibus se cauē dñt occasiōes pctō. p̄marie
v̄ba maledica. detractoria ⁊ ihonesta ⁊c. Cō
uētiacula aut illa q̄ fiūt in tab̄nis. vbi ebrieta
tes ⁊ scurrilitates ⁊ cetera mala fiūt oībo deū
timētib⁹ cauēda sūt. Corisacōes ec̄ q̄ui⁹ ex se
pctm̄ nō sint. si debito tpe ⁊ mō fierēt a pso
nis laicalib⁹. tñ qz alia vicia frequē se immiscēt
iō cauti⁹ vitāt. Illa aut solatia q̄ sine pctō fiūt
debito tpe ⁊ mō. nō solū sūt licita. p̄mo ⁊ me
ritoia. qz diligētib⁹ deū oīa in bonū coopāt.
Studeāt igit⁹ reneābiles laici q̄cūqz sic seip̄
sos ⁊ familiā suā in t̄ore dei gub̄nare. vt piē
cū ip̄s post hāc vitā cōsequi mereātur gloriā
sempiternā. Amen.

Unde dñs q̄libet fidel⁹ et t̄oratus rusti
cus ad hoc m̄tū vt non solū a maiorib⁹ pctis
abstineat. s̄ etiā vt caueat se ab omī occasiōe
mali. Hec ē doct̄ia apli p̄. ad thessa. v. s̄cōez
hui⁹ affligt sapiēs eccl̄astici. xix. dicēs. Q̄ mo
dica sp̄nit paulatī decidet. Vbi dicūt expoīto
res qz ip̄ossibile ē qz aliq̄s possit vitare mōz
lia q̄ non fugit venialia. Et dant exemplū de
dd. q̄ idcirco ī adulteriū cecidit. eo qz oculos
non custodiuit. Quāta mala sibi ab hac leui
occasione venerūt. qz incaute alterius vxorē
respexit h̄orēdū est dicē. qñ post adulteriū si
mulatio post simulationē homicidiū se q̄bat.

pena q̄z tā g̃uis sibi iflicta fuit vt a dño au-
diret. Nō recedet gladius a domo tua vsq; i
sempitnū. Oīa hec a leui scūtilla ortū habue-
rūt. Et q̄s mō secur⁹ erit. Restat igit⁹ vt oēs
timeam⁹ ⁊ sollicitē vias nr̄as scrutemur. Hic
cōter solēt qdā rustici dicē. Ach nos sum⁹
rudes ⁊ simplices. ⁊ sine lris. nec possum⁹ oīa
sic ad pūctū suare. ⁊ filia. Quib⁹ ego rñdeo
q̄ diligent adūtāt hāc obiectōnē suā. ⁊ si ita
iuenērūt. q̄ ipossibile sit eis talia scire ⁊ suare
tūc meito sūt exasādi. qz fm smam bti Jero.
Maledcūs ē q̄ dī q̄ dē p̄cepit aliqd ipossi-
bile. Videam⁹ g° de doctrina hac Dicim⁹ ali-
cui simplici laico Noli respicē in faciē alicui⁹
mulieris. ne capias in aīo tuo. p eo q̄ sc̄ptū
est Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdā eā iā
mechatus ē eā in corde suo. Itē noli irasci fr̄i
tuo sine cā. Itē non cōcupiscas rē pximi tui.
Itē noli detrahē pximo tuo Itē noli i corde
tuo suspicari malū de ipso. nec iudicēs eum.
Noli dicē falsū testimoniū. neq; mētari⁹. ne
qz crūnari⁹ neqz fornicari⁹ neq; furari⁹. nec
aliud aliqd facias pxio tuo qd ē fieri nō vlt.
hec sūt p̄cepta dei. Jā rñde an intelligas an
nō Si dicis sic g° grat⁹ esse debes et suare. Si
dicis nō. Mētari⁹ ⁊ maledcūs es. Nā multo
difficili⁹ ē dāe cāz q̄ ista nescias q̄ q̄ ea scias

Reuera nec sumis sophista hoc tibi persuas-
dere posset. q̄ hec ⁊ similia ignores. In anima
tua hec plantata habes. et tu. ⁊ paganus. et
iudeus. Nullus est excusatus. Si tibi nō vis
fieri furtū. nec alteri facere debes. ⁊ sic de sin-
gulis. Si dixeris arduū p̄ceptū est. nō valeo
seruare illud. Iteꝝ mētiris. Quia em̄ ista nō la-
borē s̄ q̄etē req̄rūt. Vbi ē nūc simplicitas tua
Tota die ⁊ nocte contra deū ⁊ primū cogitas
malū et dicis simplex sū. Q̄ ut simplex esses.
dicatur em̄ simplex q̄si sine plica. Si igitur si-
ne plica malicie es. tunc v̄ simplex es. q̄ diu
autē in te malū fuerit. non es simplex. Noli
teipsū decipere. Vtere donis dei vt intelligas
voluntatē eius dum tēpus habes. Ergo iam
coactus r̄nde. si ista scis videlicet q̄ malū est
ista facere contra voluntatē dei nōne etiā malū
est q̄ te non vis cauē ab occasione faciēdi h̄c.
Si scis q̄ malū est cadere ī fluuiū nōne eque
facilit̄ scire poteris. q̄ bonū ⁊ cautū est trāsiē
sup̄ ripā. Och och nihil facim̄. q̄n nos ex-
cusare ī peccatis conamur Simpliciter esse in
malo debem̄ vt illud nō faciam̄. sic colūbe
q̄ neīnem ledunt ⁊ prudētes in bono sic sp̄s
tes. vt illud nō amittam̄. Vex non sic ista scri-
bim̄? quasi hoīnes rusticanos artare veli? q̄
oēs circūstātiās huānorū actuū scire debeāt.

que etiā hātiōres effugiūt. qđ vtiq; ē eis im-
possibile. S; vt in his q; natāliē insita sūt ve-
lamē impie excusatiōis nō p̄tendāt. Que at
difficiliora vidētur. ad p̄latos suos adducāt
ā alios q; talib; suffragari poterūt. Bone igz
volūtatis hoī hec sufficiāt cui spūs dei p̄sto ē
adiuuandū in his q; ad salutē spectāt. Qz at
ocasiōnē q̄runt recēdēdi a veritate nō miz si
tenebris iuoluātur atz irato deo qđ vidē no-
luerūt dū poterūt postea dū volunt nō pūt.
Sūt p̄terea qđā quib; nō videt̄ p̄ctm̄ q̄tidie
iocari. odiosa loq; officiosa ā ociosa mēdaciā
fingē. alios plausibilib; deridē carmīa qz mi-
nus honesta dēare vel cātare. crebro irasci le-
uēt iurare. cachinīs vīb; a filibus vacare vlē
mensurā comedē ā bibere. ociari. tēp? minus
vtilit̄ expēdē. bona sua irrōnabiliē cōsumē et
alia similia facē. Putātes qz ista nō faciāt ex
malo corde. nec ex cōtēptu dei ā p̄ximī. q; p̄p-
terea nō sint p̄ctā. aut forte sint ita pua. q; de
hmoī nō sit curādū. a p̄ cōsequēs emēdare vel
cōfiteri nō pponūt. Audiāt q; tales sūt qđ ip-
sa veritas ī euāgelio dicat q̄si sub iureiurādo
Amē dico vob; q; de oī vbo ocioso q; loquuti
fuerūt hoīes rēddēt rationē in die iudiciij. Ci-
osū aut̄ est qđ caret ratione iuste vtilitatis ā
necitatis. Si ergo de hoc mīmo ita distrīcte

ratio requirit. qđ de maioribus. Vbi ē diligēte
adūgendū oībus laicis q̄ simplicitatē suā p̄tē
dāt q̄ illa oīno cauē dñt. q̄ sine labore et idus
tria fiūt qz in talibus nullā excusationē allega
re pñt. s̄ si qñ talia dmittāt ex huāna infirmi
tate q̄ huilit̄ recognoscāt et se emēdaē cū aux
ilio dei pponāt. Quis em̄ dicē audebit corā
deo. nō potui tacē nō potui q̄lescē. Si ita simp
lex es q̄ rationabilit̄ loq̄ nescis tacē. et secur
eris. Quis te ad loquēdū cogit. Ita de alijs
Qui sine rōne de mltis se itromittit nō mirū
si cadat. Timēdū est etiā cōiugatis. q̄ i actu
mēmoriali multa p̄cā ipsi surripi pñt si di
ligent̄ se nō custodiāt. Magnū em̄ scāmētū
est et ideo vt Aug. dicat. Nichil i lecto turpiē
agē debes. nec excedas vltra cōcessam licētā
in lege dei. Sit castus cū coniuge thor. et si ē cura
ppagādi liberos. nō sit effrenata luxuries li
bidinū. Deser in lecto tuo coniugi tue honorē.
qz mēbra xp̄i ābo estis ābo ab illo diti. ābo
ab illo ēparati. Itē actus coniugalis tripliciē fit
sine p̄cō sc̄z qñ fit ppter bonū plis. aut cau
sa reddēdi debitū. aut ppter vitādū adulter
riū. Hoc p̄intellecto q̄ fiat debito mō hoc ē
honeste s̄m̄ debitū ritū nature simpliciē. et de
bito tpe. Nā natura vetat tēpus iēptū sibi sc̄z
mēstrual̄ infirmitatis qz tūc fetus q̄ dāpiūt

cōtrahūt 2plexiōē leprosa. ⁊ alios morbos
ppetuos. ⁊ ob hoc tales olim i lege dñs inē
fici iussit vt habet^r Leuitici. xx. ca. qz directe ⁊
volūtariē 2tra bonū plis faciebāt Grā sūster
retat tps sacz talibz expēdi actibz. qz diebz
ieiunioz ⁊ festiuis cessare dñt ⁊ deo poti⁹ va
caē Et q̄ q̄ tūc nō sine pctō erigit^r. tñ q̄ cogit^r
ad reddēdū debitū aut nihil aut min⁹ peccat
h̄ tpe mēstruali nec erigi nec reddi debz Pos
sunt qz boni ⁊ honesti viri faciliē hoc tps cō
siderare. qz pene semp vniformit^r venit p sin
gulas lunacōes ⁊ facile p tūc se a cōiugibus
elōzare. femie nāqz q̄si naturalit^r verecūdan
tur. cām hmōi p palatē q̄uis in hoc gūit pec
cet. si p̄textu talis vērūdie viris 2sentiāt. Nō
em̄ que naturalit^r fiūt ip̄sis iputanda sūt. A
maledcōne eue ista vnerūt Et breuit^r vt be
tus Augustin⁹ diat Pauca tēpus sufficit ad
plis 2ceptionē ⁊ post hoc oīmōda abstīnē
tia vsqz ad ptū eius. melior vtiqz est ⁊ sanior
q̄ illud iterare qd supflūū ac leuiū ē Porro
in deuotis libris legit^r q̄ grauiē qdam diuga
ti boni etiā ac scī testioni apd inferos i igne
purgatoriū cruciāt^r p excessibz p̄dcis Quae
vniūsis 2sulit^r. q̄ caute se hēant i h̄is vbi fa
cilius delinqtur ⁊ etiā ab oī alia occasiōe ma
li se elongent qz vnū peccatū est cā alterius

et ad ad trahit. sicq; sollicite cū deo ābulēt. q̄
ten? ei h̄ a i futuro placeāt a etna ab eo gau

Dodecimo debet q̄libet dia p̄cipiāt.
fidel? a timorat? rustic? ymo q̄libet xp̄i:
anus. m̄ti ad bonū nomē a p̄bā famā apud
p̄mos suos. Hoc est qđ sapiēs docet Eccl̄.
xi. vbi d̄t. Curā habe de bono noīne h̄c em̄
magis tibi p̄manebit q̄ mille thesauri m̄gni
et p̄ciosi. Et ap̄lus monet fideles? vt sine offē
sione sint cūctis hoībo. vt quātū in ip̄s ē. tes
timoniū bonū hēant etiā apđ eos q̄ foris sūt
Vbi ē notand? q̄ hec et similia facilia sūt ad
dicēdū. s; ad p̄dicēdū nō ita ymo maḡ p̄fec
tio ad ista requiritur. Et ergo m̄gni meriti est
ad hoc tendē q̄uis p̄ libitu id qđ q̄ritur nō
poterit adipisci. Sūt p̄terea in sacra sc̄ptura
qđā auisamēta. q̄ disponūt hoīem ad hoc vt
sit bone fame. et secure vite. tam q̄ ad corp?
q̄ q̄ ad aīam. P̄mo videlicet q̄ caueat se a fa
miliaritate magnatoꝝ. a p̄ncipū. qz raro po
teit simplex hō sic se h̄rē. quī piculū incurrat
p̄p̄t difficultatē illis annexā. Vñ a sapiēs di
cit. Pond? sup se tollit q̄ honestiori se d̄mūz
cat. Sed oq; officia publica declinet i quib?
vix aliq̄s sic caute se custodire poteit qñ ali
qñ a iusticia deuiet. sic Sapiēs dicit Noli vel
le fieri iudex. a in loco magnatoꝝ ne steteris

Hic omnino admonendi sunt rustici. ut a strepitu
iudicialibus sume se custodiant quia tueri ex
peritissimi et doctissimi viri ac in via dei proba
tissimi. in talibus viri sibi prouide poterit quod sa
nā conscientia et bonā famā reportet. Tercio
quod non velit se de omni iniuria sibi illata vindicare
ad vnguem. sed magis propter bonū pacis dissi
mulare etiā cum dāno aliquo temporalis. quā hoc iux
ta bonā estimationē viderit faciendum. Hinc sa
piēs dicit. In multis esto quasi nescis. Hoc est au
reū verbū. Qui enim cum hominibus cōsant. cito of
fendit et offendit saltē venialit̄ et 9° cōtinua
paciā ē in talibus necēria. Nā qui iugit̄ crimina
tionibus et iaculationibus insistit. et ad oēm fla
tū irascitur. et cuncta sibi caput propriū disponē
tendunt cito efficit̄ odibilis. per consequēs bonū
nomē quod diuitijs melius ē p̄det. Quarto
in arduis negocijs cōsulte p̄cedat. et si quā p
maluolos iniuste diffamat̄ fuerit. quod de tali
bus legitime se purgare festinet quātū pote
rit. nec debet esse cōtentus de conscientia sua. p
eo quod ipse sibi bene conscius et securus est quod
taliam non cōmiserit. qualia de eo dicuntur. Nā
sicut dicit beatus Augustinus. Conscientia et fa
ma due res sunt. Conscientia est nobis necēria pro
pter nos fama propter proximos. Et ideo cōtemnē
propriā famā est mortale peccatū. Et negligē

est vñale vel mōr. s̄m q̄ negligētia est maior
vel minor Cui? ratio est. qz est directe vtra di
lectionē p̄ximī quā edificāe tenemur p̄ d̄uer
sationē bonā. Et in h̄mōi magnis infamijs
abluēdis. debet simplex hō sēp h̄rē recursū
ad aliquē virū disc̄iplinatū p̄ d̄ilio inq̄rēdo
qz nō est negociū puerile. Si aut̄ post legitti
mā purgationē. ifamia talis fuit cōtinuata.
nō debet curare aut n̄s dolere s̄ cū b̄tō Pau
lo p̄ ifamiā et bonā famā ad celoz regna dis
cat pueniē. Nā em̄ nō habet qd̄ vltra facē pos
sit et ergo debet d̄ño deo totū d̄mittere. Sic
p̄fecti viri iubētur tolerāe ifamiā iniuste illa
tā p̄pter veritatē. et tñ nullo mō d̄nt daē oc
casionē q̄ de ip̄s mala fama iuste valeat sus
picari. Et h̄inc t̄gitur ratio difficultatis sup̄
dicte. videlicet q̄ hō ex corde soli deo cupiat
placere et oēm fauorē et honorē humanū cō
tēnat et tñ sic venerabilē viuat honori sicut
et oblatū etiā honorē deo ascribat. neqz d̄tur
melius iniuste illatas penset Hec est ars ar
tium et p̄fectio p̄fectionū. Et q̄uis vix repeia
tur aliq̄s etiā inē viros alte p̄fessiois q̄ eam
p̄fecte habeāt tñ multī simplices laici ip̄sam
a domino mirabilē obtinuerūt. vt in sancto
Iob. Thobia. Paulo. Scolastica. Alexio.
Francisco. ac alijs innumeris aperte daruit.

Et qz hodie nō ē man? dñi abbreviata ideo
nō desperare debz. si iugit ad meliora conari.
Demū auisandi sūt boni laici. vt caute cū pr
imo suo ābulent ne vēcūdiā amittāt. qz ex h
mīta mala sequūt. Quāto em̄ ē additio vilior
tāto ē ad viciā p̄diuioz. At p̄de si semel hō
paup et degener vēcūdiā amiserit totalit̄ dei
ceps putrescat sic pomū cute detractū. nec ali
qd scādālū incurrē formidat. S; q̄ diu itegrā
vēcūdiā habuerit. cohibet et p̄seruat p̄ eā
a multis peccatis. De alijs occasionib; scāda
loz supflūū ē hic scribē. Scit q̄libet sensat?
laic? qd sibi displicet i vicino suo. qz etiā deat
sibi displicē in seipō. Et qd placet sibi in illo h
etiā placeat sibi i seipō. et ita faciat. et optie p
ficiet. Doctrīa sapiētis ē. Intēipso discē pri
mū. et in primo discē teipsū. Estote igz vene
rabiles rustici s̄m dīna moīta p̄fecti s̄m mo
dulū v̄m qz dñs de? v̄ p̄fais ē. et ab oī spe
cie mali abstinete vos q̄ten? tāde p? hui? vite
miserias etne gl̄e mēamī cape coronas. Amē
Tertio decimo debet q̄libet fidel? et timora
tus rusticus se cauere a societate mala
et cōsortio potantiū et iurantiū. ac omniū qui
sine timore dei viuūt. Hec est doctrīna sapiē
tissimi salomonis in p̄bijs ca°. quarto. V
bi sic dicit. Ne delecteris in scitis impiorum.

57
 nec tibi placeat malozū via. fuge ab ea ne
 trāseas p illā declina ⁊ desere eā. Nō em̃ dor
 miūt nisi malefecerit ⁊ nō rapit somn⁹ ab eis
 nisi supplātauerit Comedūt panē impietatis
 et vinū inīqtatis bibunt. Via impiozū tene
 brosa. nesciunt vbi corruāt. Respiciat dñs vi
 as homis. et omnes gressus illius cōsiderat.
 Inīqtates sue capiūt impiū. ⁊ fumib⁹ pecca
 toz suoz cōstringitur. Ipse morietur. qz nō
 habuit disciplinā. ⁊ in mīstitudīe stulticie sue
 decipietur. Hic est adūtendū. qd hō nascit⁹
 cecus quo ad intellectū. ⁊ pclui⁹ ad malū q
 ad affectū. Et ergo bona educatio ē sibi sūme
 necessaria. Sed neqz hoc sufficit. nisi ⁊ iā bñ
 educatus teneat se in societate bona. qz sicut
 Dauid pphā dicit. Cū scō sāis eris. ⁊ cū vi
 ro inoāte innoāes eris et cū electo elect⁹ eis
 ⁊ cū puerso puerteis Homo igitur cū ad an
 nos discretiois puenerit tres habet inimicos
 qui eū post se trahere cupiūt. scz caro pprīa.
 mūdus. et hostis antiquus. Caro persuadet
 ocūm. luxuriā. gulam. molliciem. hanc si se
 quit⁹ bestialis efficitur. sicut equus et mulus
 qbus nō est intellect⁹. Mūdus fallax psua
 det auaritiā. et gloriā tpalem. hunc si sequi
 tur. fit sollicit⁹ supra modū vanus ⁊ supb⁹
 Hostis antiquus imittit inuidiam. rancorē.

maliciā. suspicionē. blasphemiam. et desperacō-
nem. hunc si sequitur maliciosus efficit. aiosus
crudelis. et dyabolicus? In tāta pugtiōe hō bñ
indiget adiutorio et gº si solus ē verisimiliē p-
icitabit. Et si sic quātomagis si i medio ma-
lorū constitutus fuit. Sollicite gº se dñtat ad bo-
nā societate. et tunc inueniet tres amicos fortis-
ores q̃ sint p̃dicti tres hostes. Nā cōtra carnē
inueniet rationē s̃m deū regulatā. cōtra mūdū
angelos scōs et viros siue scias spūales. cōtra
dyabolū deū. Si hos audierit victor erit et bñ
hēbit. si illos. tūc piter cū illis pibit in eñnū.
S; qz nulla ars sine magistro discit iō hec ē
cōmūis s̃ma sanctorū. q̃ hō bone volūtatis se
applicat d; ad aliquē viz disciplinatū et doc-
tū. q̃ eū instituat in omib; et cui tāq̃ deo obedi-
at a q̃ viuēdi modū accipiat. cui et iā oīa cor-
dis suis secreta reuelet. Et si talē inueniē nec
ad manū hrē semp potuerit. tūc debet cor suū
ad dñm deū dirigē. vt ipsū a malis p̃seruet.
et ad cūcta bona p̃ducatur. sibi q; in dubijs cer-
tiorē viam demōstret. Quāta aut sit pigritia
et defectus in hīs duob; flebile ē dicē. Si ei
aliqua cā p̃phana hoīem simplicē vrgeat.
vt viz timeat amittere i iudicio ouē bouē. do-
mū vel agrū. statim sine omī dilatione currit
alacriter ad iurisperitos qui eum inueniunt. ne

pdat qđ diligit. ⁊ ita inueniet. S; si cause aī
me sue stimulet eū ne peccet. vir mouē vult
pedē vt saltem tepide pergat p cōsilio inqui
rendo. ne dñm deum offendat. Et si pergit
vir talem inueniet q̄ seure ipsū iuuare pote
rit. inter tot altitudines sathane q̄bus totus
mūdus iplicatus est. Sed fidelis deus q̄ non
patitur electos suos tēptari supra id qđ pnt
h̄ faciet etiā cū tēptatione puentū vt sustinē
possint. tam intellectū illuminabit q̄ iuuabit
affectum si tamē homo faciat quod in se est.
querēdo videlicet bono modo cōsiliū ⁊ auxi
liū a supioribus suis huiliter. Quod si nō
inuenierit aut inuenire potuerit. tūc in simpli
citate cordis sui dicat dño deo. hec aut simi
lia verba. Deus eterne qui absconditorū es
cognitor. Tu scis cor meū. libēter facere qđ
tibi esset magis gratū si illud scirem. sed quia
illitteratus sum et me iuuare nō valeo. idcir
co ad piissimā misericordiā tuam pces meas
porūgo supplicās humilime vt me in hīs p
plexitatibus q̄bus nunc coartor iuuare dig
neris. quaten⁹ te non offendā. h̄ qđ expedit
aīme mee nūc iugiter pagare valeā. ⁊c. Qui
sic procedit a dño dirigetur. Qui aut nō cu
rat custodire cōscientiam suam. sed cū vanis
homib⁹ vires et tēpus expendit. nō mirū

si nesciat q̄ sit volūtas dei bñplacēs et pfecta
quare etiā facile a dyabolo p̄cipitat de vno
pctō in aliū Absq; dubio magnū est p̄miū
celestis regni. qđ electis dabit. et g^o etiā dig
nū et iustū est qđ cū magna diligētia et indu
stria p illo laborēt. Siquidē b̄to gregorio tes
te ad magna p̄mia nō pueniunt nisi p mag
nos labores. S; q̄ntūcūq; laborem? siue pati
amur p illa gloria supna. neq; q̄ ē indigna cō
pensatio hui? meriti ad illud p̄miū. sic b̄tus
Paulus ap̄lus dicit. qz finiti ad īfinitū nulla
est cōpatio. Quare sp̄ hūilit̄ sentire debem?
nob. et in veritate ita recognoscē. qđ oēs iusti
cie nr̄e sūt velō pann? mēstruate. i. d̄sp̄cū illi?
cādor̄is dīne maiestatis. Qui at̄ ab hac hūi
li recognitione recedit. putās se ad eē cū n̄ sit
seipsū seducat et deo nō placēt. nec dign? ē vt
grā dei illū saluet. Hūiliamī igit̄ o vos veneā
biles laici vniūsi. q̄ timetis deū. vt exaltemini
fortit̄ a societate carnaliū hominū vos absti
nete. vt int̄ angelos numeremī. strennue ab
ōni ebrietate vos tēperamī. vt spiritu sancto
impleamī. ab inutili et p̄nitiosa cōsuetudine
iurandi os restrū cohibete. ne diuina vltio
restras domos dissipet. sed magis pura orati
one et gr̄arū actione cū omnibus bonis ditemī
Sicq; tota vita vestra in om̄i virtute fulgeat

vt quicquid vestram sanctam consolationem viderit in bono edificet: ac dominum propter vobiscum benedicat.

Qui laus est et premissis gloria per omnia secula seculi

Quarto deo debet quilibet cultor. Amen. fidelis et timoratus? rusticus sedule discutiens conscientiam suam et crebro confitei. Hic timeo reissimilit quod moderni laici nimis sint negligentes: et valde deficiunt a probitate laicorum antiquorum. semper illam excusationem iniquam prestantes quod aut sint ita simplices quod hoc non sciunt: aut alijs sic prepediti. quod homini vacare tempus non habeant. **Q**uod quilibet est ista excusatio? Industrii sunt ad peccandum: et simplices ad confitendum. Tempus habent ad opera iniqua perpetranda: et tempus non habent ad male acta emendanda. Sciunt discernere versus ad minimam auenae mensuram quam habent in domo sua: et non sciunt quod habent in conscientia sua. Et utique illud quod sciunt foris est et istud quod se nescire dicunt intus est. **Q**uod nihil stultius est quam ut quis decipiat seipsum. Si nescis discere. Vide an unquam diligentiam adhibuisti ad hoc ut scias voluntatem domini dei tui. Certe hoc per verissimum tenere debes quod ad hoc creatus es. Si autem hoc ignoras ignoraberis. Postposita igitur excusatione calua ista: que communiter laicis est valde familiaris: discere quomodo conscientiam tuam discutere debes. De mane quando surgis: statim assuesce gratias agere deo tuo.

q̄ in te hanc horā vsq; p̄durit. Deinde reco-
gita si ad p̄ctm̄ in nocte am̄isisti. ⁊ pete de h̄
venia. et nota illud cū p̄posito cōfitendi. max-
ime si mortale fuerit. Ora etiā ad dñm̄ vt de
futuro secur⁹ fias dicēs. Dignae dñe die isto
fine p̄ctō nos custodiē. Similit̄ de agēdis. vt
angel⁹ sc̄is dirigat te vbiq; in p̄radio ⁊ cena
similit̄ gratias age dñō de bñficijs suis. et in
simplicitate cordis sume necessaria vite. q̄ d̄s
largitus est tibi. In cōuersatiōe tua p̄ diē si so-
lus fueis. coge cor tuū ad cōgitādū aliq̄d bo-
ni. ⁊ si aliq̄d mali irrepserit. pelle a te vt meli⁹
poteis. Si cū homib⁹ noli aliq̄d alteri facē ul-
dicere qd̄ tibi nō vis fieri. Ecce q̄ brevis vi-
uendi norma. Esto fidelis in ope tuo. veridiz-
cus in s̄mone. patiens in iniurijs. et statim eris
hō sinc̄e et bone vite. De sero anq̄ lectū itro-
cas. recoga an sic vixisti. et si nihil te am̄is-
se mali inueneris gr̄as age deo. si aut̄. signa
diligent̄ cū p̄posito emēdandi et cōfitendi.
Ora deinde deū. vt noctē illā tu ⁊ familia tua
trāseas absq; macula peccati. Eya q̄s hō au-
debit dicē in veritate. Hoc nescio. sic viuē est
m̄ ipossibile. cū gr̄a dei om̄ibus sit p̄ata. Vere
vere puerorū vita subtilis ē. ⁊ difficilis valde
illā seq̄ est laboriosū sc̄andalosū ⁊ dolorosū ⁊
p̄iculosum supra modū si bene aduertat hō.

¶ Vita bona simplex ē et facilis hōrabilis.
a secura. hoc p̄supposito q̄ si hō simplex a bo
ne volūtatis vellet stare contentus in vocatōne
sua et se nō intromittē de hīs q̄ sūt aliena a
statu suo. nec ābulare i mirabilibz sup se. Q̄
si aliqd tūc sibi molestū siue iūriosū accidēt
qn̄ sic simpliciē a bene ābularet in via dñi. ni
hil de h̄ dolē deberet h̄ grās agē. qz p hoc ad
maiorē gratiā a glām pueniret. De vltiori
discussioe cōsciētie nō opus ē p̄la dicere. cū nil
ad sit hoc. q̄ seipsū examinare. an recte ābula
ueit in via dñi. an nō. Applicet igit̄ vitā suā
ad statū p̄priū a tūc cōscia testioniū sibi phi
tebit bñ de hīs. Q̄ aut sit vtil̄ ista discussio
docet Ap̄lus. i. ad Corint̄. xi. dicens. Q̄ si
nosip̄os diiudicarem? nō vtiqz diiudicare
mur. Cū autē iudicamur a dño corripimur
ne cū hoc mūdo dānemur. Igit̄ qui flagella
horreda dñe ire hic et in futuro vult a se et
domo sua remouē. studeat nūc dū tps habz
cōscientiā p̄priā examinare. et q̄ male gessit
huiliē deflē a q̄ bene fecit in deū ḡtitudinē re
fundē. An nō facili? ē dicē pio corde. De? tu
p̄picius esto m̄ pctōri. r̄cognosco pctm̄ meū
hoc et illd̄ ḡuissimas eḡtudinē sustinē. aut
dāna siue scādala. aut certe acerbissimū pur
gatoriū ignem. Ecce modo de electis loq̄mur

a quibus nunc iudicium incipit eo quod nec minimum
malum etiam quod ad ipsos manebit impunitum. Et si
sic. quis finis eorum qui non credunt euangelio dei. neque
seruant mandata eius? Horrèdum est incedere in ma-
nus dei uiuentis Preueniam? 8º facere eius confessionem. non tantum semel a bis in anno. sed per singu-
los dies. effundendo uidelicet cor nostrum tanquam as-
quam in conspectu domini dei nostri. et quando copia presbiteri
habere possumus? etiam sacramentali absolutione ex-
pectamus? Tradit quidam modus? valde securus? a
sanctis presbiteris qui ad illos qui in mortalia peccata ceciderunt
quod scilicet quando sibi non bene conscij sunt an perfectam confessionem
fecerint. quod se ad minus recolligant totam vitam
suam in amaritudine anime sue. et tunc post plenam
hominis premeditationem. confessorum eligant ydoneum
cui totaliter confiteatur quicquid commiserunt. morose.
se. et fuditus. et corde sincero. donec conscientia
scrupulis omnibus maxime mortalibus exuat
et ad quietem et serenam pacem perueniat Qua habi-
ta. deinceps bone voluntatis homo diligentem
se custodiat. tanquam post pericula factus prudens
tior. et ne iterum multitudinem obruat. sepius de
quidam confiteatur Confessor ydoneus est proprius
us et immediatus pastor doctus et latus sciens
discernere inter mortale et veniale. a alijs de eius
commissione aut licentia deputatus. Si igitur
proprius pastor fuerit impeditus potest subditus

ab eo licentiā petē. et aliū quēlibet accipe De
illa q̄ gñali recollectiōe si memoria nō suffe-
cerit p̄ vna vice. pōt p̄ aliq̄s septimanaſ aut
mēſes vel ānos si opns est cōfessionē iterare. to-
tīes quotīes peccata non cōfessa ad memoriā
veneūt Dīcēs hec aut ſilia verba Pat̄ qñ cō-
fessionē generalē feci tūc aliqua oblitus fui. ā
p̄ tūc ad memoriā nō veneūt. Et exprimē ea
ſicut oꝝ. ¶ Si ſcribē nouit pōt oīa ſimul ad car-
tā notare p̄ iuuāda memoria et corā ſac̄dote
tractatim recitāre et cōpūte. vt viz de ſingulis
cōfessor possit deliberare Hoc ei vtile est. nec
valet quorūdā ipitorū duritia. q̄ hoc repres-
hēdunt q̄ſi nō ex carta ſed ex corde fieri debeat
cōfessio cū et oīa eccl̄astica officiā ſil et ex corde
et libris fiāt. vnū em̄ aliter iuuare debet. ¶ Qd̄
aut̄ dicūt nō p̄ breue. intelligēdū est q̄ cōfiteſ
nō debet cōfessori hām porrigē vt ipſe legat
ā deſtinare ſibi more aliarū miſſuarū ſed ore
p̄prio p̄nūciare debet. Si etiam videtur ali-
cui ip̄oſſibile. q̄ ātīqua peccata reuocare ad
memoriā poſſit. talis debet hunc modū adū-
tere. videlicet q̄ recogitet ānos et locū et ſoci-
etatē cū q̄ vixit et officiū qd̄ exercuit et alia iu-
uamia mēorie. et iuocare grāz ſcī ſpūs. faciēdo
meli⁹ qd̄ poſſit. p̄ recordatione p̄teritorū. Et
tūc p̄ certo penit⁹ crepē debet. q̄ ā ſpūs ſcūs

oblita ad memoriā sibi reducēt. aut dimittet
absq; dubio. que taliter euaneēt a meōria.
Bonus em̄ dñs est hñs q̄ querūt eū ⁊ humi
les spū saluabit. Studeam⁹ igit̄ vti mīa ei⁹
dum tēpus est. ne qđ absit si tātā neglexe
rim⁹ salutem cogamur velim⁹ nolim⁹ sentire
iustā vindcām. Ceterū de iure cōi non tenet
layc⁹ nisi semel in anno cōfiteri. videlicet tēpe
quadregesimali añ solēnitatē pascale. qñ etiā
tenet de necessitate cōicare. In casib⁹ autē te
net pluēs cōfitei videlicet si sup annū velit cōi
sare. aut si fueit in piculo mortis aut si cōscia
sibi dictat cōfitedum aliud mōde. de quo sibi
cōscius est ⁊ copiā cōfessoris habueit. tūc non
debet labōare ad deponēdum scrupulū illum
qz ad meli⁹ tendit. ⁊ ex satis p̄babili opinio
ne p̄cedit. Itē si occurrit sibi cōfessor cū verifi
mili diēctura qđ ei⁹ copiā illo añō non poterit
hrē. sicut sepe cōtingit de penitētiarijs dñi pas
pe. ul̄ ep̄i. tūc statim tenet se p̄pare ad cōfite
dum. si casus tales habuerit. Idē est sciendū
de p̄prio pastoē. qñ timeret similiē qđ debito
tpe illi⁹ anni nō possit eum hrē. Nā nunc te
net preueire extremū articulū anni. Alio qñ
ex pte sui esset culpa qđ mādātū eccl̄e non esset
fuerit. S; hec ⁊ similia hoib⁹ bone volūtatis
nō est necē p̄ponē. Ip̄i ei⁹ p̄mpti sūt ⁊ solliciti

expuere venenū q̄ cito sentiūt. Qui aut̄ i ex-
tremis piculis tantū remediū q̄runt. raro cō-
ualescūt. Secusā igitur viā studeāt boni laici
tenē. ⁊ seipsos caute p̄uenire ne callide p̄uei-
ant. sicq; mūde abluae p̄ singlos dies. q̄cūq;
hora dñs veniēt patos eos iueniat. ⁊ ad cē-
lestia regna pducāt eodē coopante. cui laus

Quinto de cō debet q̄libz ē in sc̄la Amē
fidelis ⁊ timorat? laicus siue rustic? fue-
rit siue alteri? officij ymo q̄libet xp̄ian? sepi-
us meditari de p̄ceptis dei. ⁊ obseruacōe eorū
et vt in recta fide ābulet. Hoc ē doctrina mo-
ysi in multis locis ⁊ p̄cipue in deuterō. Disti-
ter ⁊ aliorū scōrū oīm. Ratio hui? ē. qz post le-
gem datā ⁊ iformationē acceptā solēt tēpta-
tione? insurgē. ⁊ ergo oportet auisāē fideles
specialit̄ de cōstātia. ⁊ prudētia ⁊ hoc nō semel
neq; bis. sed pene p̄ singulos dies. ⁊ p̄cipue
illratos. Mirū em̄ post euāgelicā tubā solet
bellū cōsurgē. Nā homo peccatis detētus q̄si
nō sentit tēptationes. s; q̄ cito vitā corrigit.
tūc etiā de illis crebro tēptat. q̄ naturalit̄ an-
tea exhorruit. Vndiq; igit̄ oportet vigilāē
q̄ diu viuim? qz nulla ē in ista pegrinatiōe
securitas s; bellū cōtinuū. Bona ē ergo similitudo
ista. si traham? eā ad nos. vt more. ciuiū q̄ q̄
tidie ab hostibz ipetūtur nrām ciuitatē id est

nam dissolutionem custodiam? De hoc iam multa
dicta sunt. hic annexendum est quod aliquis homo
bone vite sentit magnam alacritatem et facultatem
in via dei aliquis magnam difficultatem et tedium
Et utrumque sibi in bonum veniet si constans et pruden-
tes permiserit. Tunc igitur dyabolus homines bone
vite per hec duo iugit. scilicet ut vel ipsum per erro-
rem seducat. vel per tedium vicat. Sed ut non sedu-
cat. oportet eum esse prudentem. et ut non vicatur. oportet eum
esse constantem. Solus enim ille saluus erit qui perseve-
rauerit usque in finem. Supponamus igitur primum vi-
quod constans et feruus permiserit homo in via dei et vi-
deamus nunc quibus dolis conetur eum decipere ut labo-
res eius ianes faciat. Vbi est adiutendum diligenter
quod summo studio laborat inimicus quod fidei iter gratia
a corde aufeatur maxime quod ad rudes et simplices
homines. quia tunc scit totum fundamentum bone vite col-
labitur. facit autem hoc sub specie boni. quia alias non
crederetur sibi. Hinc est quod seminat diversas hereses
immittit quicquid abhominandas blasphemias con-
tra deum et sanctos suos. quasi non sint iusti. aut pii
sive misericordes. aut quod posset melius mundus re-
gi et familia. Et in hijs non proficit. tunc suadet
sortilegia. et auguria et incantationes et alia que
sunt contra rectam fidem. Per que per dyabolos
pene totum genus rusticorum ac alios quos-
dam laicos non modice usque hodie irretiunt

et post se trahit. Vnde ⁊ ob hoc aliq̃ sūt auis
samēta hic ponēda tanq̃ maxime necēria p
illoz exstirpacōe. Sciendū ergo p̃mo q̃ pri
mū mandatū dei est. Nō habebis deos alie
nos corā me. Nō facies tibi sculptile. nō ado
rabis eos neq; coles. Vbi dicūt sancti docto
res q̃ dñs deus ōnia ex nihilo creauit. et in
esse p̃durit. et in esse cōseruat. et ergo iustū
est ⁊ racōnabile. q̃ creatura hoc recognoscat
et suo creatori obediat ipsū diligat. ⁊ fm vo
luntatē ipsius viuat. Sed hoc dyabolus fa
cere cōtempnit. et ob hoc ad infinitā miserā
et eternā dānationē corruit. et totus p̃usus
factus est. Quā et iā hōi inuidit q̃ ad tantā
gloriā pueniret vt par angelis efficeret. a q̃
ipse tam turpiter corruerat. Et qz p infeli
cē expeientā ipse nouit. q̃ q̃ cito creatura ino
bediens deo facta fuerit. statim erosam ipsā
hrēt. et a se p̃iiceret. ideo suadet homī q̃ non
curaret de mādatis eius vt hac occasiōe odi
ni dei sibi procuraret. Quod et pro chdolo
factū fuit. Nam statim vt Adam ⁊ Eua p̃
ceptum fregerunt. diuinam indignationē in
currerūt et de paradiso in hanc mortalitatē p̃
iecti fuerūt. Demum ad tantā resāniā pene
totū huānū gen? puenit. vt postposito vno
vero deo. nephādos demones p̃dijs colerēt.

et ab ipsis salutē ⁊ auxiliū atq; cōsiliū spera-
rēt. Stetit q; in hac miscabili cecitate mūd?
vltra duo milia ānoꝝ ita q; vix paucissimi sal-
uarētur. S; pius dñs misert? sup tantis ma-
lis cursū hoib; p moysen p̄cepta dedit q̄rū
illud primū fuit qđ iam dictū est vt videlicet
q; homines se auerent a demonib; et ad suū
creatorē redirent. Sed hoc parū iuuit. Tā-
dem misit vnigenitū suū in carnē. ⁊ ille apos-
toloꝝ in orbem terraz. vt cultū veri dei institu-
erent. et ydolatriā destruerēt. Qđ vix tandē
cum maxima difficultate factum fuit. Verū
quantūcūq; postea sancti patres laboraue-
runt. non potuerūt omnes reliquias abho-
minande supstitionis a populo cristiano ex-
tirpare. vsq; in presens tēpus Ecce iam ha-
bemus solidum fūdamētū. per qđ facilliter
deniq; potest totum sacrilege supstitionis fig-
mētum. sed vtinam miseri crederent ⁊ aduer-
terent ne tam infelicit perierūt. Fundamētū
igitur hoc est. q; hō debet creatori suo obedi-
re. et ipsū diligē. et omē bonū ab eo sperare.
et eū colere. Itē q; nō debet abhōere siue pū-
tere ordinationē dñe sapiētie in rebus ab eo
creatis. h; vnaq; re vt sicut ipē instituit. Itē
q; nō debet hrē aliqđ pactū exp̄ssū vel ocul-
tū cū demonib; neq; ab eo auxiliū vel cōsiliū q̄rē

Alte q̄ debet firmit̄ credere que sancta mater
eccl̄a credit et respuere que phibet. et huilic̄
in om̄ibus obedire regulis sacre fidei ⁊ det̄mi
nationi ei? Nam ad p̄ticulares casus sup̄stis
tionū ess̄ descendendū. vt simplices ⁊ bone vo
luntatis homines auisarem? sed tot sunt vt
nesciam quo ic̄ipere debeā. Premitto pr̄mū
q̄ diuerse sunt cause que hm̄i trufas pepe
runt. Nam aliquñ ex sola leuitate credendi p
cedunt vt in vetul̄ puellis ⁊ pueris ⁊ rudibz
hoibz. aliquñ ex ioco ⁊ ex of̄sione ad fallē
dum et irridendum alios. vt in scolariis aut
alijs p̄stis. Aliquando ex vano timore. vt
in hys qui nimis timent sibi aut suis ne dā
na incurrant Aliquñ ex cupiditate et pigricia
vt in illis q̄ furātur aliena ne ipsi laborare co
gātur pro victu q̄tidiano. Aliquñ ex supbia.
vt in illis q̄ alios in potestate aut diuitijs sū
scientia p̄cedē cōcupiscūt. Aliquñ ex inuidē
tia. vt in illis q̄ non fauent alijs p̄spera. Ali
quñ ex ipat̄entia. vt i illis qui paup̄tatē aut
infirmitatē vel iniuriā sustinē nō possunt aut
nolunt. Aliquādo ex ardore luxurie siue car
nalis amoris. vt in philocaptis. Omnibus
istis inat̄amētis agitur cor humanū. ⁊ va
rijs medijs q̄rit adipisci quod male gescit.
Possunt autē om̄ia ista per auxiliū demonū

qui hec suadent etiā ad effectū pducī occultis
modis si deus pmittet. Hoc q̄ ex pluribz lo
cis sacre sc̄pture posset oñdi. s̄ solus Job suf
ficiat. cui⁹ corpus et substātiā ac ples demon
abstulit. Nō ḡo mix si ⁊ alijs filē attingat. Et
h̄ soluit error q̄rūdā simpliciu q̄ nolūt credē
q̄ aliqd possit supsticiōse fieri. s̄ putāt totū
mendaciū esse q̄cqd de illis dicat. Et q̄ q̄ istd
videat de pietate pcedē. tñ nō valet. qz ē ma
gis ex duritiā q̄ fide. S̄ sūt in formādi viz q̄
nō dñt credē q̄ sit licitū taliter opeari. Que
em̄ aperte ad oculū fiunt nō debem⁹ inficiari
sed caute adūtere quō fiant. ⁊ quare fiāt. Et
iterū soluitur ex isto. quāe cōis popul⁹ aliquñ
durior fit. qñ per ydeotas informātur min⁹
plene videlicz qñ dē ei q̄ non debet fidem ad
hibere hmōi trufis. qz est ipossibile q̄ fiant
Nā statim popul⁹ rñdet. Nos apte videm⁹
q̄ hoc et illud. sic ⁊ sic fit. Nō debem⁹ h̄ cre
dere. Ecce duo directa opposita. Primū oīno
nihil vult credē. s̄m vult nimis libēter crede
re. Sed mediū est tenēdū. scz q̄ possibile est
operationes supsticiōsas fieri occulta vel ap
ta demonū cooperatione. sed est grāde peccatū
et directe contra mādata dei ⁊ q̄ non est pos
sibile ipsas fieri per illas obseruātiās quas
ip̄i malefici solēt applicare. Exempli gratia.

Credendū est. q̄ p̄mittēte deo malefic? pōt
p̄ auxiliū demois occidē vaccam vicini sui. h̄
nō est credendū q̄ illa incātatio siue maledic
tio quā ipse pfert. vaccam occīdat. Sz demō
apte ul' occulte hoc facit vt ad p̄ctm malitie
et infidelitatis hoīes trahat. Nec est curandū
an apte corā p̄p̄o hoc fiat an inuisibiliē. Nā
vtrobiq; fides picitat' simpliciū. Si ei male
fico faciēte apte cōiurationes demō visibiliē
appareat et sibi obediat. putāt debiles in fide
q̄ illa ars nigromācie efficac' sit. et sup' demo
nes ptātem habeat. Sz nō est ita. quin ymo
demoēs fingūt se cōpelli vt aīas decipiāt. ne
q̄cūq; curarēt de tali diuacōne. eo q̄ nō fiat p̄
aliq̄ ptātē superiōrē. h̄ tantūmō p̄ imiq̄ eorū
psuasionē et hūanā curiositatē. stulticiā a ma
litia. Si vero effcīs sup̄sticiofi occulte fiant.
tūc eq̄ ymo āplius fides populi picitat' qz
putāt illd esse dīmū qd ē dyabolicū Et iuxta
sentētiā bti Aug. Peior ē draco sibilās q̄ leo
rugiēs Hoc ē q̄ plus dz hō xpian? timē oc
cultas insidias dyaboli q̄ aptas. qz illas p̄t
cauē. has aut vix adūtere. Dicam? ergo sm
scpturā et sacros canones. q̄ oīs obseruatio
cui? effcīs expectat' aliē q̄ p̄ rationē naturalē
ā p̄ dīmū māculū debz rōnabiliē ēprobari. et
de pacto demonū exp̄ssō vel occulto vehemēt

hñi suspecta. qñtūcūq; etiā scā a salubris vide
at. Dicam? etiā seculē q; nlla vba hodie i ecclia
dei sūt dñit? instituta ad detñiatis effcūs p-
duccōs. n̄ tm sacmētalīa s̄m ritū suū. s. a de
bito mīstro sup debitā materiā cū intētiōē fa
ciēdi qđ ecclia facit. a nō aliē. Dicam? q; nul-
las cēimōias ā carācteres sū s̄g laicis dñit?
traditas esse. ā ab ecclia institutas p aliq̄b; det
mīatis effcūb; pduccēdis. Ut āt simplices itel
ligāt qđ sit ex aliq̄ cā natāli sū mīaculosa det
mīatiū effcūm pduccē. h̄ sic ē accēpiēdū. q; aliq̄
vbo dco vel signo ā caractē ptracto. aliqđ ne
cessario seq̄ret qđ ille itēdit q; hoc dt vel facit
Sic in natālib; videm?. Quicūq; fūdit aq̄
sup ignē seq̄t nccārio q; ignē extinguat. Ex q;
seq̄tur q; asphio aq̄ bñdōē a cōfīctio crucis a
filiā nō hñt detñiatis effcūs ex nccātate re
pellēdi oē piculū spūale a corpale. h̄ hñt cō-
gruētiā ad h̄ ita de alijs cērimonijs vniūsis.
Si ei pñgñtiōē crucis ā orōēz dñicā ā aliā q;
lib; sacra opatiōēz i ecclia dsuetā. statī oē ma
lū p̄pellēt nccārio. tūc fides a spes q; ad mltā
euacuārēt. nez statib; reb; vt n̄c. creator hē
ret plenū dñiū sup creatāz a se scāz. Patz ap
te. qz si hrēt hō talia admīcula. tūc nō ess̄ in
ptāte dei aut aliq; alteri? creature q; hō poss̄
tēptari pūiri sū moxi q̄c. Statī em̄ s̄gret se

aut orationē fundēt cū sibi aliqd dñiū accē-
dēt. et continuo libaret necario cui? contrariū qđ
die videm?. Sūt gº oēs orōes et cōmōie ecclīe
astice scē et bone. et p boīs adipiscēdis et mal
ppulsandis frēqntāde. h effcūs detmīatos n
hnt sic sacmēta. q̄uis nō min? debem? cōfidē
in spe et pia fide de eorū effcū salubri. si et i qđ
tū deo placeat et nob vtile? sint ad salutē. Ec-
ce notabilē cautelā ex q̄ reprobaf q̄rūdā ipe-
ritorū p̄sbiterorū sū aliorū q̄rūdāq; stulta dog-
matizatio. volentiū fideles inducē. vt hec aut
illa credant. et tunc necessāio ip̄s ad votū ita
succedet sicut credūt. aliē nō. Nis ei extēdūt
illud dictū saluatoris Quia possibilia sūt cre-
dēti fiat tibi s̄m fidē tuā. cū filiis. Talia ei nō
sūt referēda in dñi ad oīa q̄ hō cupit. h ad
illa q̄ spectāt ad salutē aīe. aliē em ē dicē iuu-
riā ip̄s saluatori q̄si occasionē dediss; p h̄mōi
vba alicui contra salutē aīe sue. timēdū si qđ ē
q̄ p hec vba male intellcā p̄les sint supsticō-
nes introducte. et q̄si dīne auctētica eēnt. De-
bet gº sic p̄p̄us iformari. q̄ firmit in deū cre-
dant. et in oīb periculis et necitatib cōfidēt s̄b
al p̄tectiōis sue cōfugiāt. tūc tali p̄p̄itudine
aī. ac fiducia q̄ oīa patient et ḡtanter ē btō
Job. de manu dñi velint recipere. sū p̄spera sū
adūsa. neq; aliē de ip̄o optio creatore sentire

q̄ de p̄ssimo pr̄e. q̄ aliqui cōsolat̄ filios ali-
q̄n castigat. put sibi placet et ip̄s filijs p̄desse
nouit. Qui sic credit et sic cū deo ābulat. illi
oīa sūt possibilia. nō q̄dē vt ip̄e miabilia faci-
at. s̄ vt ea a deo īperet merito fidei sue. Sūt
p̄terea q̄dā hoīes modicē itelligētīe vlt̄ aōs
forte q̄ audacē dicunt. Nos p̄ certo scim̄ q̄
q̄cqd̄ fit p̄ p̄r n̄r. et aue maria. et euāgelia. et
credo et p̄s. et alia scā v̄ba h̄ ē licitū. Et q̄z du-
ri sūt a dyabolo possidēt̄ ad ip̄s volūtātē. Q̄z
fit h̄ friuolū p̄ eoz r̄n̄sioēz statī patebit si ab
eis q̄rat̄. an possit abusus fieri sacroz v̄boz.
Puto em̄ q̄ r̄ndebūt q̄ sic. si aliq̄ mō mēozes
sint q̄ dyabol⁹ x̄pm tēptauit p̄ sac̄ v̄ba. Dili-
ter et h̄etici s̄n̄ inēmissioē sac̄ scriptura abutūt̄.
Et in p̄s. d̄r. P̄ctōri aut̄ dixit de⁹ q̄re tu enar-
ras iusticias meas et c̄. Dicāt mō si audeāt. q̄c
qd̄ fit p̄ sac̄ v̄ba ligātū ē. Certe nō audebūt si
aliquē sensū h̄nt. S̄z t̄n̄ v̄racit̄ loquēdo nihil
hoz p̄ sacra verba fit. que ip̄s putāt taliter
fieri sicut iā dictū est. Neq̄z ad hoc sūt instituta
diuinit⁹ et ideo impossibile est q̄ p̄ter dei or-
dinationē tales effect⁹ habeāt. s̄ vt dyabol⁹
simplices decipiat sacra verba suis trufis ap-
plicat. fuit añ paucos anos famosa q̄da re-
tula tōlit augurijs occupata. q̄ h̄ mō diuisā
p̄ncipis pedē recēnt gladio p̄foratū sanauit

11
Nā statim ut vuln⁹ vidit inclinavit se et h⁹ v⁹ba
ptulit. In noīe p^{ri}s et filij et spūs scī Amen.
Stetitq³ sangs et illico vuln⁹ curatū fuit. At
ille let⁹ exclamās dixit. Si ali⁹ nīl vellet dicē
sp⁹ dēret me curare. Postea idē casus coloīe ex
aiatus fuit et sup⁹sticios⁹ iudicat⁹ eo q³ nulla
ibi signa alicui⁹ miraculi fuerūt. nō tūmō abu
sus sacro⁹ v⁹bo⁹ Vari mō faciūt nōnulle au
guritices et etiā q³dā viri effemīati pnūcian
tes fac⁹ v⁹ba sup⁹ febricitātes. ā aliē ifirmos si
milic⁹ et sup⁹ bestias. p⁹ ipso⁹ dualescētia. Itē
otra vīmes q³ fruges in agris ā olera ī ortis ā
fruct⁹ ī arborib⁹ corrodiūt. Itē otra lupos bñ
diciūt vacca⁹ et oves eqs et azinos. vniūsa pe
cora cāpi. q³ si securi⁹ sit ea demonib⁹ tradē q³
pastorib⁹ cōmēdare ā meli⁹ aiām dānare q³
bestiā amittē. Et ē ifinita stulticia aiay errā
tiū ī hīs et alijs q³ nūare ā tediosū ē ā vix pos
sibile. Vex latet b⁹ laq⁹us inimici valde occult⁹
vix q³ ista iō sint tolerabilia. q³ ad vtilē finē
tēdiūt. S³ teste samuele. magis vult deus vt
obediāt v⁹ci sue q³ obla⁹cōes arietū et hircor⁹
pinguiū. Hoc ē dicē q³ deus volūtariē pmit
tit aut pāpit q³q³ aliq⁹. q³ h⁹m cōem vsū sunt
dānosa vt appareat obia siue inobia hoīm.
Et q³ oīa largit⁹ et potēs ē multo maiora re
tribuē. iō iustū ē vt hō p⁹ oīa se illi subijciat.

tā q̄ ad corp⁹ q̄ ad aīam q̄ etiā ad exteriorē
sbam hīnc ē q̄ Aug. dīc nō nullos eē martī-
res in p̄p̄rijs lris suis. q̄ poti⁹ volūt egrotāe
et mori q̄ deū offēdē admittēdo sortilegos p̄-
cura sua. Ita et de alijs similit̄ ē dicēdum suo
mō. Qui poti⁹ p̄ati sūt dāna et penuriā p̄peti
q̄ cōtra mādāta dei facē. Proinde sunt et alie
plures sup̄stitiōes maligne quaz effect⁹ ten-
dūt ad malū finē etiā sub capitalib⁹ penīs in
lege phibitū scz ad furta hoīcidia destructio-
nē bladoy. vineay et h̄mōi. S; ista cōiter nō
diu manēt sine iusta vīdīcta. Vbi tñ ē dili-
gētissime adūtēdū. q̄ ātīqu⁹ hostis aliqñ in
vno tali ope duas aīas lucrāt. vnā videlicet
p̄ h̄ q̄ ei suadet alteri nocumētū inferre. aliā
p̄ hoc q̄ suadet ei sup̄sticiōsū t̄mediū apponē
Sic aliqñ attingit rusticis. vt qñ p̄cipiūt sibi
lac auferri p̄ maleficia. q̄ tūc p̄onūt ad loca
qdā p̄tīculas q̄sdā herbay vel aliomō conāt⁹
īpediē p̄dem effem p̄ v̄ba ignota a maledic-
tiōes ac. S; vnū ē ita sup̄sticiōsū sic reliquū.
Si at̄ vellēt efficacit̄ a talib⁹ trufis liberari de-
berēt humano et ecclīastico more p̄cedē. P̄mo
videlicet diligēter inq̄rendo a vicinis an ess̄
aliquis suspect⁹ de tali nequitia ac Deinde si
magnitudo p̄iculi id exposcit. debēt facere sic
consuetū est in ecclīa dei q̄ ordinat cōtra talia

malitia p̄ces. ieiunia. missas ip̄loracōes scō
rū. elēosinas. ac alia pia opa dñe ire placā-
tia. Qui āt male credul⁹ p̄ maleficiū vult li-
berare se nō ē dign⁹ vt a dñō deo ⁊ scīs āgel⁹
adiuuef. Et 3º nō ē mir⁹ q̄ a spiritib⁹ neq̄ ḡ
uīt affligat. Et h̄ sūt simplicib⁹ valde p̄san-
da. Rursus ē adhuc alia sup̄stitio de obsuā-
tia dieꝝ. viz q̄ sint aliq̄ dies infauti nez. tūc
aliqđ op⁹ inchoari dēat. ā vestis noua idui.
aut it̄ arrip̄i cē. q̄ oīa sūt frīuola. et a vanis
astrologis ⁊ paganis cōtra dei ordinationē in-
troduc̄ta. Adūtant fideles diligēte q̄ oēs di-
es deus creauit ⁊ sūt valde boni. et q̄ ōniū bo-
noz op̄ez deus est director. ⁊ sancti āgeli co-
operatores. ergo vtiq̄ nō ē timoratis hoīb⁹
de hac stulticia metuendū. Similiter de alijs s̄n-
nūo. de occurſu lepoz vel cattoꝝ volatu auuū
aut garritu. De casuali aliq̄ euētu vel ope pu-
ta si calceū sinistꝝ ā cirotecā p̄mū induat. vel
verbū aliqđ audiat qđ fortunā bonā vel omē
significet. cū similib⁹ pestifeis imaginacōib⁹
est firmē tenendū s̄m rectā racōnē ⁊ catholi-
cā fidē q̄ in veritate nihil h̄nt penit⁹ efficacie
h̄ sūt deliramēta in feliciū hoīm q̄ sepe deo p-
mittente. p̄pt̄ suā malā crudelitātē merētur
affligi. et terreri a quolibet folio volante. ¶
si homo memoz esset sue diḡssime cōditionis

et cogitaret se ad ymaginē dei factū. ⁊ q̄die
sanctissimis āgelis vallatū. tūc erubescēt. po-
tius q̄ metuēt ab hmōi stulticijs vanissimis
Est etiā h̄ subiūgendū. q̄ bonis hoīb⁹ ⁊ fortis-
bus. ⁊ doctis in fide cōtingūt aliquñ hmōi dif-
fortunia. cū p̄sūgijs p̄fatis. dīna ordīnācōne
vt eoy fide⁹ nota fiat alijs. ⁊ sit exemplū toti
ecclesie. Et cū totus p̄p̄lus videt q̄ non curāt
talia figmēta. neq; obfūāt sē ab eis. tūc edi-
ficatur ad fidē. Dico q̄ndā p̄sbitey timorate
et bone vite. q̄ cū audiss̄ q̄ signū ifaustū ess̄
si calceū sinistry de mane p̄mū indueret. et de
hoc sibi tēptatio molesta ess̄. vt videlic; hoc
cauēt ip̄e ecōtra directe sp̄ sinistry calceū p̄mo
induit et sic fantasia cessauit. Et hoc ē bonū
remediū in filiis. De illa etiā sup̄stitione q̄
cōmuniter fit a q̄busdā muliercul infatuatis
⁊ duris in cōceptib⁹ suis videlic; in abstīnē-
do a q̄busdā laborib⁹. et cibis cōtra cōēm xpi
am p̄p̄i cōsuetudinē. puta q̄ non volūt nere
ferijs quintis post vesp̄as. eo q̄ tunc salua-
tor inchoauit passionē suā. et ad crucē iuit.
aut in die pasche nolūt carnib⁹ vesci. q̄si hoc
deo sit ḡtius eo q̄ tūc cōiter p̄p̄lus fex ad esū
carniū. a certis dieb⁹ cessare volūt ab opib⁹
q̄ nō sūt festiui ⁊ filib⁹ alijs singulaitatib⁹ ab
oib⁹ talib⁹ sup̄fluis fātasij⁹ dñt venerabiles

in rōne abstinē et humilitē seposita omni singu-
laritate conformare se ritui cui scē mris ecclie et
laudabili consuetudini illorum quibus coniunguntur Si autem
aliquis ex indocta et simplici deuotione aliquid de
humilitate uouerit. dñt hūmilitē confitei et absoluti
onē petere. cum promptitudine tali quod uelint libenter
obediē suis superioribus pro commutatione in melius.
Dicit enim sacra scriptura quod displicet deo infidelis et
stulta promissio Ad istud potest referri quod incautus est
quod quidam mulieres. inducunt viros suos ut uoueant
abstinentiam coitus certis diebus. ut tali pacto
mitius habeant in puerperio. Scio quod loquor quilia
pericula inde pueniunt. Melius est ergo ut dimittant
sacramentum in sua libertate. neque iniuste se defraudent
nisi forte ad tempus ex consensu. ut vacent orationi. ab his
omni uoto prius maxime perpetuo Sint prius bone
seie memores quotidianę misericordie. quam ab eua suscep-
erunt. pro eo quod uoluit nobis sapiens esse. et diligē-
ter caueant ne uelint imitari singularitatem capi-
tis sui. Non ponant os in celum. quasi sufficientes
sint sibi ipsis leges dare sed magis in subiectione
et silentio discant secundum Apostoli monita. et tunc bene se-
cure erunt De ulteriori processu huius materie
breuitatis gratia supersedeo. simul sperans quod hec
hominibus bone uoluntatis sufficiant si hec duo que
supradicta sunt diligenter aduertant. uidelicet quod quicquid
in mundo fit per rationem naturalem aut per diuinum

miraculū non est sup̄sticiosū. Quicquid aliter
fit q̄ tūcūq; sc̄m appaēat suspectū debet iudi-
cari. Est etiā bona cautela. si qñ hmoi augūēs
se offerāt ad docēdum vel faciēdum miabilia
q̄ statim q̄ratur ab eis an sint pati reire ī pub-
licū ⁊ corā dictis viris suā sc̄am vel artē ppo-
nē vt exēminētur. ne forte ipsi errēt. ⁊ p dñs
alios errare faciant. Ita fit in alijs artib; etiā
mechaicis. Qd si voluerit. tūc rñderi deb; eis
illud Saluatoris. Qis qui ad male agit odit
lucē ne maifestetur opa ei? Si autē pati sunt
se offerre ad examē exptoy statim diiudica-
būtur. Demū subiūgēdū est; etiā de alijs pre-
ceptis dei. de honoatione parētum. de obser-
uacōe sabbati cū reliq;. s; non est necesse. qz
in s̄moib; eccl̄asticis q̄tidie mateia frequitat.
Admonēdi sūt ergo quicq; fideles layci vt in
rcā fide ābulēt. ⁊ in via mādatoꝝ dei se exer-
ceāt. ab oī quoq; sp̄e impie sup̄sticiois se ab-
stineāt. sp̄ etiā qd incertū est ac dubiosū dedi-
nēt. qd autē securū est teneāt. q̄ten? tandē p?
hāc erūpnosam vitā in gloriā et̄nam intrāe
meant. per gratiā dñi nr̄i ihu xp̄i qui est via
veritatis ⁊ vita regnātis cū pr̄e et spū scō per
secula seculoy Amen

Exto decio debet q̄libet fidelis ⁊ tiorat?
xp̄ian? cuiusq; p̄fessiois fuit l' officij

crebro de morte cogitare et breuitate huius
vite. et bonis ac simplicibus verbis inuocare
dñm deū. quaten⁹ post pñtis vite labores ad
eternā reḡem ipm pducatur. Hec est doctrina
sapiētis eccl̃. xi. Si ānis multis vixerit homo
et in hīs oīb⁹ fuerit. memisse debet tenebrofi
tpis ⁊ dieꝝ multoꝝ. qui cum venerit vanita
tis arguūtur pterita. q̃ aut sit vtilis ista pco
gitacō oñditur. Eccl̃. vii. Vbi sic dē. Mēōz aē
nouissima tua et i eternū non peccab. Tria
em sunt q̃ pñcipalit̃ hoīem a deo sepant. scz
supbia. luxuria et auaricia. Sz si cordialiter
homo attēdit mortē moꝝ futurā. tunc faciliē
se ab hīs otinē pōt. Nam de supbia sic dicit
seneca. Quid clienti tuo irascēis. sustine pau
lulū. ecce vrit mors que vos paēs efficit. De
luxuria. augustin⁹. Nihil sic reuocat a pctō.
q̃ frequēs mortis meditatio Et ābrohi⁹. Nu
di oēs nascimur. nudi morimur. nulla est dis
tinctio inter cadaueā mortua. nisi forte. quia
gūius fetēt diuitū cōꝝpa luxuria. distēta. De
auaricia Jheronim⁹. Facile cōtēpnit oīa qui se
cogitat moriturū. ppter has tam mīgnas vti
litates mos moleuit apd sūmos p̃latos vt
dū supra alios p̃moti fuerint. statim per aliqd
signū memoīa mortis ipsis ip̃imat. Nā co
ram dño papa mēdiē stupa limi. cum hīs

verbis. Sic trāsit gloria mūdi. Corā impato-
ribus et regibz afferūtur diuersa marmora
uarij coloris. in hac interrogacione. De quali
marmore vis tibi monumētū fieri. Et in ap-
probatis regionibz diuersē sūt institutiōes
ad idē seruiētes. Hic dicat Eccāas. viij. Meli-
us est ire ad domū luctū q̄ ad domū diuinij. in il-
la em̄ finis aīctorū admonet hoīm. vt viues
cogitet qd futurū sit. Querat forte hic aliqs
q̄re hora mortis sit incerta. Rñdet q̄ ppter
tres cās. Pma est ppter nafāz hūanā cōseruā-
dā in vigore suo. qz si p certo sciret hō aliq
dēterminato tpe se moriturū ex hoc nafā nimis
debilitaret. et ad bona opa min⁹ valēt sic pz
in ill q̄ ad mortē iudicātur. Scda cā est ppter
elōs q̄ p opa libere caritatis dñt mēti vitā et
nā. Mors aut nccārio iminēs certo aliq tpe
anxietatē nimā in mēte suscitaret. q̄ dulcedi-
nē dñi amoris ipediret. et in qbusdā natura-
lit̄ pauidis penitus extinguet. Tertia cā est
ppter augmētū bonorū oporū. sic btis Gre-
gorius dicat. Ad hoc cōditor nē latere nos voluit fi-
nem nr̄m diēqz nr̄e mortis esse nob̄ incognitū
vt dū sp̄ ignorat p̄xim⁹ esse credat. et tāto q̄s-
qz sit feruentior in opatione quāto et in certis-
or de vocatione. vt dum incertū sum⁹ qñ mor-
tiāmur. semp ad mortē pati venire debeam⁹

Magna igitur diligētia parare nos ad bonā
mortē debem? .qz vt dī btūs Aug. vnūquē
qz in q iueneit su? nouissim? dies cū h seculo
egreditur: talis i die nouissimo iudicabitur Qui
āt volueit bñ mori studeat bñ viuē. qz nō pōt
male mori q bñ vixit. ⁊ vix bñ morit? q male
vixit Ad bonā aut vitā requirit? continuū dei ad
iutoriu qd sine inēmissioē p deuotas orōnes
postulare debem? .Assuescat gō bone volūta
tis laic? qntū pōt. vt sp orōz in ore habeat. di
cēdo hec ā filia sba Misere mei d's sic scis ⁊
sic vis. ā custodi me dñe vt pupillā oculi. sū
ad qd sibi deuocio suggerit. Neqz h op? est
aliq? subtilitate. Nā ceteris paribz hō simplex
⁊ bone vite facili? iuenit purā orōnē q lrat?
Scio quēdā doctissimū viz dixisse. Ego au
tē de oratione et cōtemplacōe scribo. ⁊ sub
tiliter disputo. h qñ ncitas instat. tunc dñū
illoz obliuiscor. ⁊ simplicit inuoco dñm deū
sicut vn? alius burista Ecce nobile verbū Et
sanct? Thomas dicit. q quietius in fide xpi
ana ambulat iustus laicus. q subtilis pbs
Non se ergo excusent boni rustici aut putēt.
q pdicta sint eis ipossibilia. h adūtant qua
liter pro solatio vano i grauissimis laboribz
iugiter solent homies cōfabulari. ⁊ etiā qñz
qz cātare. Si deniqz hoc ita est quare nō etiā

possent similiē orōez saltē breui siue mētaliē
siue vocaliē pferre? Idē de cātu spūaliē opūc
tūo. qđ etiā mendici facē solent est sentiēdū
p loco et tpe. qz oīa deū diligentibz in bonū
coopant. sicut ecōtra dēptoribz oīa in malū
Porro qz orō dīca inter ōnes alias pmatū
tenet. et est laicis magis faīliaris. ideo h p cō
plemeto hui? opusculi eā cū qdā simplicē ex
pone ponā Pē nē. Qui hoc dī. dī duo adū
tere. vt. s. studeat se exhibē bonū filiū. qz tūc
bene inueni et clementē patrē. sin aut vgam
sentiet Qui dī nē dī oēm hōiez frēm tgnoscē
alias dicere debet. Pat me? Qēs em natura
su? filij vni? parētis Adā h p grāz su? filij dī
et iō tā grā q natura frēs Scīficet nomē tuū.
Hic auferet supbia que nob est nimis in fē
ta. qz q cito aliqd grātie homo pāpit statī
vult se semagficare. h memīsci debem? illud.
Apli. Quid hēs qđ non accepiſti. Adueni
at regnū tuū. Hic admouemur surſū corda
habere. et tedere hui? vite aīam noſtrā. et ſiti
re fōtem illū etne glorie. Qui hoc deſiderio
nō ardet doleat. pulset. oret. fiat volūta? tua
Hic tēperatur omē spūale deſideriū noſtrū.
qz nescim? neqz id qđ petere debem? neqz tē
pus neqz horam qñ expedit nob accipe qđ
dūi postulauim? fiat ergo volūtas tua dñe

qz optimus es et sapientissimus. longe ultra crea-
turā tuā. Sic in celo et in terra. Hic inuitur. qz su-
ma perfectio hominis est. qz sit conformis voluntati domine
Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Hic pe-
titur omne necessarium huius vite tam spirituale quam corporale.
Sed magis spiritualia quam etiam non petentibus deus dat
temporalia. Sed spiritualia nulli non desideranti. et si de deo.
hoc iratus facit non placat. Regula est certissi-
ma. qz nunquam aliquis intravit regnum celorum sine omni
merito proprio. qz oportet ad omne munus qz consentiat
motui domine. Quod etiam hodie qz oportet sine intermis-
sione orare et nunquam deficere. Hoc exponens Augu-
stinus dicit. Non cessat orare qui non cessat benefacere. Et tota
vita iusti oratio est. Et dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Hec
clausula exponere non indiget. nisi forte qz bene lo-
quitur de debito offense. Et ne nos inducas in
temptationem. Hic non petitur ut christiani homo non
sentiatur temptatione. Sed ut non consentiat. Non
enim omnis qui videt carcerem inducitur in carcerem. si-
cut non omnis qui vidit patibulum suspeditur in
patibulum. sed ille qui malum agit. Et sicut utile est
homini ut homini penalia sepius aspiciat. quatinus
tali occasione a malo recedat. sic etiam salu-
bre est homini ut malas temptationes crebro sen-
tiant. nec tamen consentiant. ut hac occasione tem-
tationes vincere assuescat. Unde dicit beatus

Aug. q. nō est maior tēptatio q̄ nulla tēmp
tacōe pulsari. Et bñs Gre. Eos pulsaē hos
tis negligit q̄s q̄eto iure se possidē sentit. S; qz
sine dño adiutorio vincē nō possum? iō
illd in p̄ce dñca postulaē iubemur. S; libera
nos a malo Istud etiā expōe nō idiget. h̄ ex
hortādi sum? vt q̄cqd post hāc orationē no
bis eueneit siue p̄spex sū adūsū. totū de ma
nu dñi ḡtanē suscipiam? Amē. i. v̄e ita ē vel
ita fiat Hec aduho ē m̄gne p̄fōis. a totū la
boris fruct? vt viz p̄uipēdam? trena. a celestia
p̄ncipalit̄ q̄ram? Tēdit g° tō orō ista dñi
ca p̄fāssima a diḡssima ad h̄ vt it mūdanas
uaietates ibi m̄a fixa sint corda vbi vera sunt
gaudia. Qd vob o venerabiles rustici. piter
a nob potētī maū dēdat oipotēs a micors
de? Qui intēmitate p̄fā viuit a regnat p oia
O cetero carissimī sc̄la bñdāis Amē.
frēs a sorores in dño d̄fortamī. a h̄ pau
cula q̄ scripsi vob cordis auē p̄cipite. neq; vo
bis sufficiat si ea semel aut bis legeritis siue
audieritis. h̄ velud aīalia mūda q̄tūdie ruīna
te q̄ spūs dei loq̄tur vob p hunc qualēcūq; li
bellū statui vestro dedicatū. Qz si aliq̄ fortasse
occurrāt q̄ p̄mo intuitu nō capitis. ne sit vob
ḡue. cū et hic mos sp̄ apd tractatoēs sacraz
scripturaz fuit vt potū cū panib; sitientib;

aiabo porrigē soleāt. hoc ē facilia cū gūioribus. Maneat pietas et reuelabit veritas. Puto tū sic noui industriā vram si volueritis per medietate facere diligentia talē ad excolendā terrā cordis vři. qualē facitis ad purgandā glebā agroꝝ vřoꝝ vt fructū ferāt. cito ex hijs ī agnicōem volūtatis dñe ac spūal grē augmētū pficietis. Cōtribulis qꝫ vřis et pāpue pastořibus prochialiū ecclīay si desiderēt secūe cōitate. qꝫ sūt pācipaliū doctoꝝ sentētie. et q̄ non vbiqꝫ eq̄ pmp̄te habētur aut inuentiūt. fēcim hunc ipsū libellū p̄ doctos et pbate vite viros diligētē examinari. q̄ idipsū meū testatur. In om̄ibꝫ igitur glorificemꝫ dñm deū a q̄ bona cūcta pcedunt. q̄ sacramēta bñdīcē volūtatis sue nobis etiā rudibꝫ dignatus est appire in hijs diebꝫ nouissimis. qđ vtiqꝫ mltis regibꝫ et pācipibꝫ ac sapientibꝫ huiꝫ mūdi nō est datū. Chrās ergo cū pmp̄ta obediētia eidē agamꝫ de die ī diē. q̄tenꝫ fecerit ī nob̄ impleat qđ bñs Apls Paulus ad. Corintheos ca. i. ad cōsolationē humiliū loq̄tur psonay dicēs. Videte vocationē vřam frēs. qꝫ non multos sapiētes scđm carnē. nō multos potētes nō mltos nobiles sꝫ q̄ stulta sūt mūdi elegit deꝫ vt cōfundat sapiētes et īfirma mūdi elegit deus vt cōfundat fortia. et ignobilia

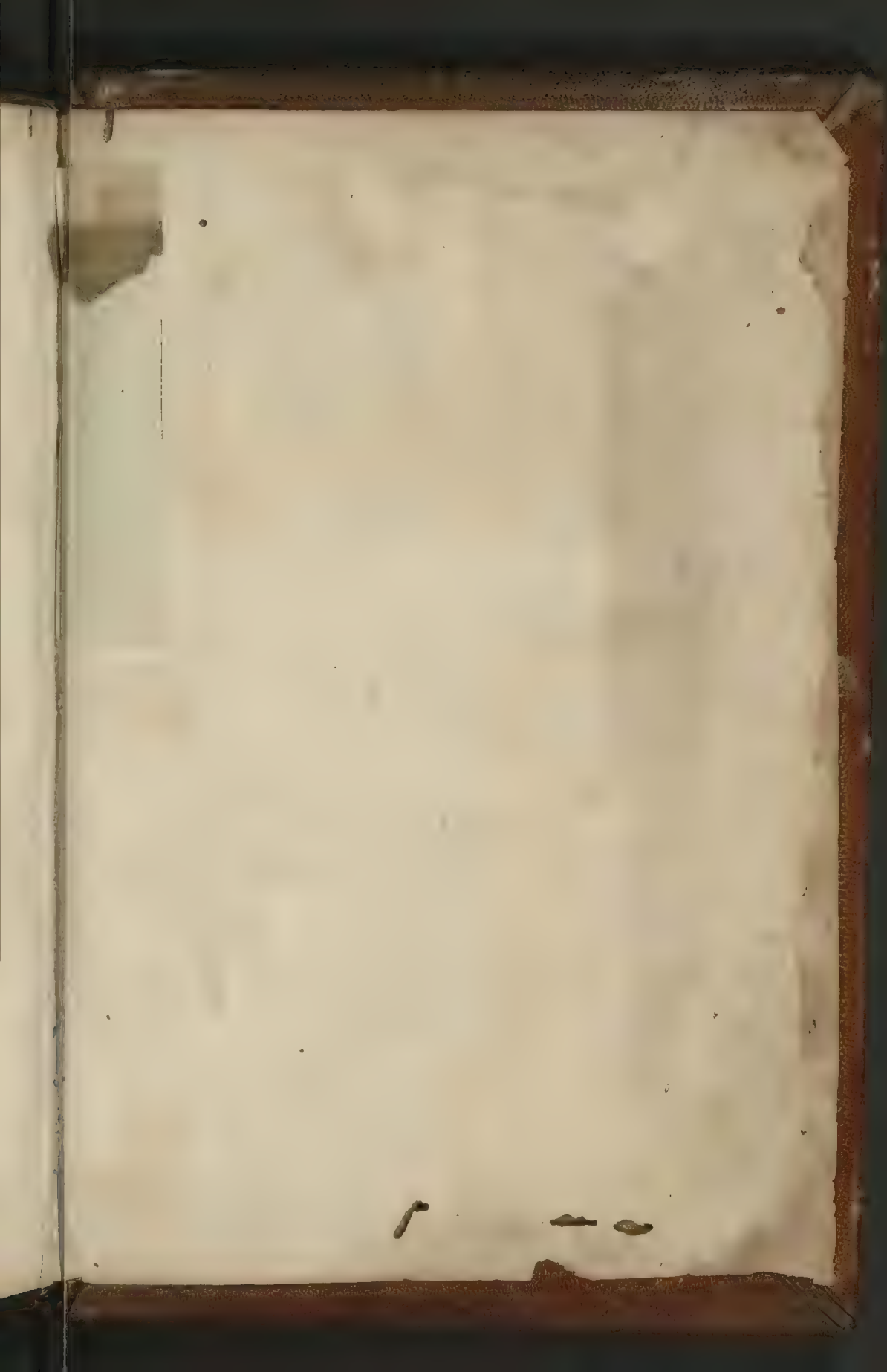
mūdi ⁊ dēpētibilia elegit deus. ⁊ ea q̄ nō sūt
vt ea q̄ sūt destrueret. vt nō gloriētur ōnis ca-
ro in d̄spectu ei⁹. Nos aut̄ nō sp̄m hui⁹ mūdi
accepim⁹. s̄ sp̄m q̄ ex deo ē. vt sciam⁹ q̄ a deo
donata sūt nobis. Studeam⁹ etiā nos mutuo
exhortari p̄ singulos dies. et ad bona opera
incitare. ⁊ a malis retrahere qm̄ nihil sic deo
placet et grātū est sc̄is angel⁹ q̄ nobiscū semp
cōuersant⁹. et custodiūt nos. Hoc em̄ officiū
ip̄sōr est. vt iugit nos ad bona puocet ⁊ q̄s
trahē nequiūt. saltē a mal⁹ phibēt. Nā mlt̄a
p̄sa reprobi mala facerēt. si p̄ ip̄s b̄tōs spi-
ritus nō ip̄edirētur. Angelicū igit̄ officiū q̄li-
bet p̄ modulo suo implere festinet. q̄ten⁹ inter
angelo d̄nūari mēatur. Ne uera si hō p̄ mille
annos laborat. ⁊ aliud n̄l facit q̄ vt p̄mū
suū ad aliqd̄ bonū puocaret. aut ab aliquo
peccato retrahēt. nequaquā est⁹ d̄digna cōpar-
tio tantū laboris ad hūc fructum tantillū. vt
mō apparet. Nō est qz quecūqz fecerit hō in
hac vita siue bona siue mala. mēdē recipiet ī
futuro p̄petuā. Qui g⁹ alter⁹ ad bonū incitat
īfinitū sibi p̄mū p̄curat. Et q̄ aliquē dāp-
nandū ab vno malo ope retrahit. ab aliq̄ et̄
na pena licz nō ab oī. eū p̄suat. eo q̄ p̄ q̄libz
p̄cō. certa pena et̄nalit̄ māsura reprobi īfli-
get. Cōstat at̄ q̄ finitū ad īfinitū n̄lla ē p̄paciō

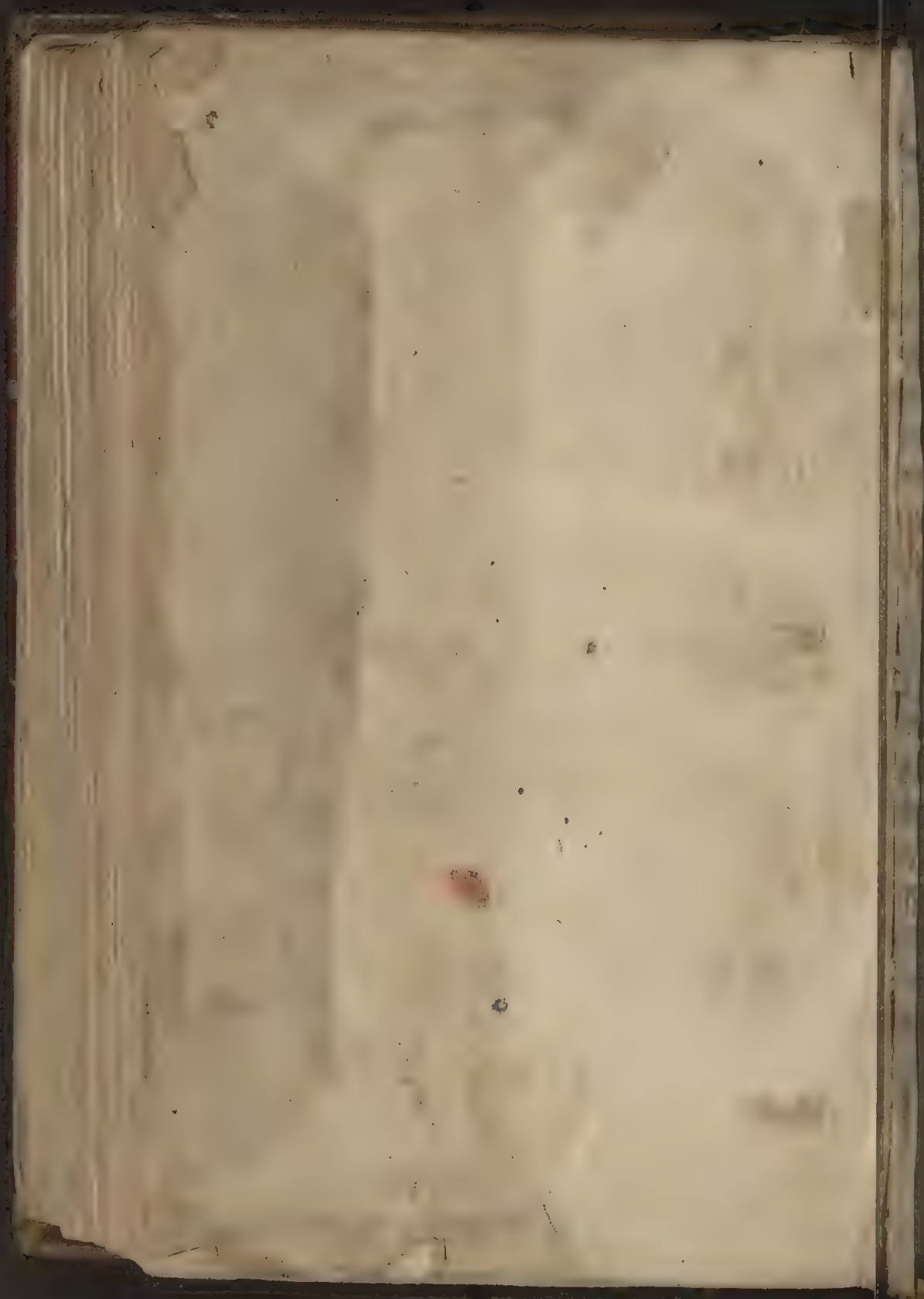
Un pz q̄ rex sit qđ iā dēm ē licz mīz videat:
Ita ⁊ a dñio sensu oñdi p̄t. q̄ grāde p̄tīm sit
q̄ aliquē. ab vno saltē bō īpedit. vel ad vnū
p̄tīm trahit qz nō hz vñ sibi tm dāpnū refū
dēt. ec si totū orbē sibi dare possz. Hec vera sūt
⁊ vtilia hoībz si cordialitē attēdāt q̄uis p̄fes
sint q̄ hmōi salutis moīta p̄uipēdāt. h̄ nouit
dñs q̄ sūt ei? Itēz redeo ad monēdos vōs ca
rissimos frēs ⁊ sorores ac alios venerabiles
rusticos vniūsos. vt nō negligatis tps vēm
Ecce ego os vēm sū ⁊ caro vīa. sine dolo sine
simulatiōe loqr vōb. nihil horz cupio q̄ possi
detis. in sincera xpi caritate auiso vos et put
potui desiderio vō pui. Et sicut vōb obediui
ita et vos nō p̄ meā h̄ vīa salute deo obedire
sategite q̄ten? b̄ q̄lisqz labor in vīa cūsatī
one fueit fructū iueniat salutarē. Pacē ⁊ veri
tatē diligite ⁊ deus patis erit vobiscū. Nemi
facite qđ vobis fieri nō vultis ⁊ qđ vōb fieri
non vultis alijs p̄ posse libēter faciatis. Qēz
supuaciā sollicitudinē abijcite ⁊ in dño spaz
te qm̄ ipi cura est de vōb. p̄latoz siue spūales
sū sc̄lares tanq̄ dei viciāos honorate. inuicē
diligite. parētes reuereamī. filios ⁊ filias in
dei timore educate. a societate mala sic a pes
te fugite. Deum time⁹ ⁊ in p̄ceptis ei⁹ ābu
late. oīum vitate ⁊ sacros labores adamate

sine intermissione orate. beatam virginē ma-
riam et sanctos dei quotidie iuocate. ⁊ in cūc-
tis bonis operibus vos exercete. ac in iphis
pseuerate quaten⁹ in hora mortis que delica-
tis et oñis hominib⁹ pauenda est vos letū
eterne vite refrigerium inuenire mereamini
Per gratiam dñi nostri ihesu cristi qui vos cō-
mendo et verbo gratie eius. qui cū deo patre
et spiritu sancto viuit et regnat per infinita
secula. Amen.

Bibl. Jag.

ab eis ad
dilectis for
ult in adunum
nt in a
A. **D**
oges inducunt
cant de terra si
es la **D** ill
nam? rationes
m d m pedit
tella **D** m
m se **D** m
e iud de m
clau m in
s un digna
utab duritia
m **D** o
ne f m
ad m
us **D** m
gue m
m m
e m **D** m

Ab eis et dñs meū est mē
tollator foras. **du** Ipsi uero

in uanum quesierūt aīam
aīam in abūne in fēlīa

te. **du** Dñs mīma mī
audierunt malū meū

dō letati sunt qm̄a fēlīa
mī. **D**iliga dō in uindis

nationes gñāū et reges eorū
in pēdit. **du**

Cur tūm pētrā uō
erāt dīxī uator qm̄a

ad uindictā et salu ^{non} a ^{evale}
uit in uīquū meū et qm̄

dignatū meā ipā
dīxī uator est in mī

Dñs **du** Consiliū dē
tūc mīma mī dīxī uator

et tūc eūc cōtra mīc
Dñs **du** **B**ndīa

Punīc tūc ut cō
sūz mīc lēdāt a

Pūgām pūgīa

De p[ro]phetis s[an]ctis in alijs
y[er] 9. d[omi]n[u]s d[icitu]r cu[m] d[omi]n[u]s m[on]strat

tu[m] p[ro]phetam d[icitu]r m[on]strat

Alii p[ro]phetam s[an]ctum

Adm[on]itio[n]e m[on]strat

In g[ra]tis p[ro]phetis

De c[on]tra d[icitu]r p[ro]phetis

A d[icitu]r d[omi]n[u]s m[on]strat

p[ro]phetis d[icitu]r d[icitu]r

fu[n]d[am]ent[u]m eius s[an]cti g[ra]tis

g[ra]tis d[icitu]r d[icitu]r

Prophetis d[icitu]r p[ro]phetis

Prophetis d[icitu]r p[ro]phetis

f[un]d[am]ent[u]m p[ro]phetis

quid d[icitu]r p[ro]phetis

n[on] d[icitu]r p[ro]phetis

p[ro]phetis d[icitu]r p[ro]phetis

ad s[an]cti p[ro]phetis

Qui p[ro]phetis d[icitu]r p[ro]phetis

d[icitu]r p[ro]phetis d[icitu]r

ad s[an]cti p[ro]phetis

Fu[n]d[am]ent[u]m p[ro]phetis

S d[icitu]r p[ro]phetis

d[icitu]r p[ro]phetis

de p[ro]phetis d[icitu]r

44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

ad

in

non

et

et

et

et

et

et

et

Rabbi Samuel Gust.
Tract De Tullius
Ysidorus
Eucherius
Fons
Vite